

Růže červené

jež v čase svatopostním u věnec svinul

a ctitelům nebes královny

věnuje

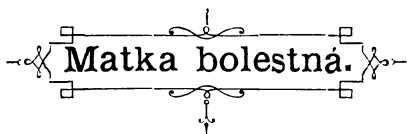
TH. DR. KAREL LEV ŘEHÁK.

V BRNĚ 1879.

Nákladem časopisu „Škola B. Srdce P.“

Tiskem Viléma Burkarta.

Drahé Máti !

Nech přistoupit milá Máti,
K trůnu Svému pod křížem,
Růže s trní v klín Ti dáti,
Jichž s koruny odvížem' ! —

Tvé když ruce k srdci vinou
Obět sňatou s hrůzných dřev,
Perly bolu z očí řinou,
Aby smyly svatou krev ! —

Vždyť uvedlas v chrám mne — Drahá !
K nebi má že ruka sahá,
Není-liž to dílo Tvé ? —
Přijmiž tedy dítko Své !

*

Strp Rodičko s Tebou lkáti
Muk milého Ježíše !
Ať tak srdce mé ctí Máti,
„Z růží věnec“ vděk dýše !

Nehoden Tvé sice lásky,
A obět má chatrná :
Avšak milosti Tvé pásky
K vykoupencům kdo nezná ? ! —

Synu mdlému, Matko Boží,
Až bezduchou schránku složí,
Přispěj ! pomoz ! při něm stůj !
Ať zní : „Ještě dnes ráj tvůj !“

I.

Bděte a modlete se, abyste nevešli
v pokušení; duch zajisté hotov jest, ale
tělo nemocno. Mat. 26, 41.

Bylo to ku konci věku dvanáctého po K. P., když v jižních krajinách Francie vzešlo dravé plémě kacírů, kteříž dle hlavní peleše své — města Albi — slouli Albigenští. Učili, že jsou dva bohové, jeden dobrý a jeden zlý. Bůh dobrý že stvořil duchy a bůh zlý či ďábel že učinil viditelný svět, tedy i lidské tělo. Proto prý mají lidé toto dědictví po ďáblovi, to jest, vlastní tělo své všemožně potírati. O tom ale, kterak by se to díti mělo, myšlení jejich se rozcházela. Jedni zajisté chtěli tělo své potírati nesmírnou přísností života, jiní dovolováním mu všeho, i toho, co mu na škodu a zkázu býti musí. Hlásali, že se Syn Boží v pravdě nevtělil, poněvadž by byl musel míti tělo z ďábla; a blahoslavená Panna Maria že se tedy nemá nazývati Matkou Boží. Tvrdili, že stav manželský jest od ďábla k svádění lidí zaveden. Ujišťovali, že Církev nemá práva, hříchův ve jmenu Božím odpouštěti; učili, že Církev nemá míti ničeho vlastního, a těm podobné věci.

A jak převráceno bylo učení jejich, tak bohaprázdňý byl i život jejich, dle jakovýchto zásad spořádaný. Oni ukájeli zajisté žádostí těla svého, i těch nejhanebnějších, bez ostychu i veřejně, a tím se omlouvali, že tak vzdorují bohu zlému a slouží bohu dobrému. Matce Boží i Synu jejímu nestoudně se rouhali. Proti ctnému manželství jako proti nepravosti vystupovali. Majetek církevní bez ostýchání i trestání sobě přivlastňovali.

Proti tomuto bohaprázdnému, všechen Božský i lidský zákon převracujícímu počínání museli zakročiti vrchnosti duchovní i světské. I zkoušeno zprvu mírnějších prostředků proti pobloudilcům, aby spíše na pravou cestu zpět uvedeni byli; ale ani učenost ani výmluvnost těch, kdož k nim poslání byli, nebyly s to, od rozkaceného řádění jich odvrátiti. I vyslána na ně moc válečná; ale ta dovedla sice steci jejich hrady a přemoci jejich tvrze, nikoliv ale nemohla zlomiti tvrdošíjně jich mudrování a obměkčiti v hříších zatvrzelé srdce jejich!

Toto vše hluboce kormoutilo velikého ctitele blahoslavené Bohorodičky, sv. Dominika. I ustanovil se na tom, že život svůj zasvětil snaze, by bohaprázdné ty bludy vyvrátil, Matce Boží náležité úcty opět zjednal, a zbloudilé ovečky v ovčinec Syna jejího zpět uvedl. Aby se mu podniknutí tím spíše zdařilo, jal se s velikou důvěrou vyzývati Matku Boží, od bludařů těch tak hanebně urouhanou, aby mu na Synu svém k dílu tak obtížnému pomoc vyprosila.

Zač prosil, obdržel. Když se v Brouille, v kapli mariánské, právě vroucně modlil, zjevila se mu l. P. 1202. Matka Boží a naučila ho rozličné známé modlitby vplétati u věnec; modlitby ony nazýváme růžemi, a věnec z růží takových uvitý z růží věnec neb — **růženec**. Maria Panna, naučivši svatého Dominika modlitbě růžencové, nařídila mu, aby lid modlitbě té, jí přemilé, učil, že skrze ni dokáže, čeho si žádá, a Kristu Pánu získá kacíře i nejzarytější!

Světéc činil, jak mu bylo nařízeno; místo učených hádek s kacíři, počal těm, kdož se kolem něho shromáždili, vykládati tajemství modlitby růžencové, rozjímati s nimi o nich a modliti se je. A hle! účinek modlitby té byl zázračný! Lidé oblíbili si tento způsob modlitby a s modlitbou i tajemství učení Kristova, jež obsahují. Modlili se katolíci věrní i od bludů obrácení za sebe i za

se jeden za druhého, a výsledek této horoucí úcty Bohorodičky byl, že sto tisíc kacířů v lůno pravé, samospasitelné Církve se navrátilo, a bez počtu hříšníků k svátostnímu soudu zpovědnímu spěchalo, aby jako marnotratní synové se vracející spočinuli v náručí smířeného Otce nebeského! Ne nadarmo říká se Matce Boží „outočiště hříšníků“;¹⁾ modlitbou růžencovou a mocnou přímluvou té, kteréž v růženci největší čest se prokazuje, dokázáno, co prvé bystrost učených jazyků a ostří lidských zbraní překonati s to nebyly!

Nenechá-li ale Bůh bez zvláštní odměny ani „číši vody studené, kterouž byl kdo dal jednomu z bratří nejmenších, a byť se to stalo jen ve jménu učeníka“:²⁾ jak hojnou asi získal odměnu svatý Dominik, kterýž sta tisíců napíjel „vodou, kteráž v člověku napojeném stává se studnicí vody, skákající do života věčného“;³⁾ Dojista, že ho Bůh již na světě na přímluvu nebes Královny a k prosbám těch, kteréž působením svým dáblu byl vyrval, ve všech jeho snahách podporoval a zvláštní útěchou naplňoval, odměna ale nehynoucí připravena mu v stáncích nebeských mezi těmi, kdož v apoštolském díle nejvíce vykonali a oslavy nejvyšší si zasloužili!

Kdož jest, kdo by si nepřál býti následovníkem svatého Dominika tu — i tam? Aj hle! není to věcí tak nemožnou. I my můžeme, ano máme bojovati proti nepřátelům Božím, i nám je přístupna zbraň, kterouž světec tak velikých se dodělával úspěchů, i nám jest slíbena pomoc s hůry, i nám jest dána Matka Boží za matku.

Můžeme, ano máme bojovati proti nepřátelům Božím. A proti kterýmto?

¹⁾ Lit. Loret.

²⁾ Mat. 10, 42.

³⁾ Jan. 4, 14.

Jest jich mnoho a urputných a to zevnitřních, mimo nás, i vnitřních, v nás samých.

Časy se mění, mění se i pokolení i smýšlení lidská; ale nezměnitelno jesti nepřátelství světa proti Bohu a trvá od pokolení do pokolení, po všechny časy, ač vždy v tvarech jiných. Dábel odté doby, kdy se vypověděl z poslušnosti k Pánu Bohu a s nebe svržen jest, nepřestává odboj vésti proti Všemohoucímu a koukol rozsívati mezi pšenici Jeho. A Bůh dopouští, aby lidé, příliš důvěřující v sílu ducha svého a zapomínající na rozkaz Páně: „Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení!“ zkoušíváni byli od ďábla i od vlastních převrácených žádostí svých. Bůh posílá víchr i bouři, aby vytríbil humno své; a plevy vydává k spálení ohněm neuhasitelným, ale pšenici dobrou, vytríbenou, skládá pak do obilnice své. ¹⁾

Dopouští-li ale Bůh vždy bouře zevnitřní na věrné své, aby jich z ospalosti a vlažnosti v konání skutků dobrých k „bdění a modlitbě“ probudil, dopouští za našich dnů bouře namnoze mnohem horší, než za časů minulých. Nepřátelé Jeho nehádají se již více o to, zda-li jest jeden Bůh, čili více bohů; zda-li Bůh stvořil svět či dábel; zda-li Kristus byl Bohem nebo pouhým člověkem; zda-li Duch svatý je třetí Božskou osobou nebo pouhým tvorem; zda-li Kristus Ježíš Církvi své, na apoštolích vzdělané svěřil moc, zásluhy Jeho věřícím ve svaté oběti, v svátostech i žehnáních přivlastňovati čili nic; zda-li jí práva udělil, ve jménu Jeho učiti, obětovati a kralovati nebo ne: nevěrci a kacíři doby naší již celé náboženství Kristovo vyhladiti chtějí, celé učení o Stvořiteli, Vykupiteli a Posvětiteli podkopávají, Bohu i Církvi Jeho nestoudně se rouhají, a jakožto přežilí ze společnosti lidské a z „osvíceného“ devatenáctého věku vypovídají!

¹⁾ Luk. 3, 17. a 22, 31.

Již těmto dítkám nezdárným Otec nebeský příliš dlouho vládne a sestárnouti nechce; a že sám vlády se neodříká, vypovídají se oni z poslušnosti Jeho, tvrdí, že Boha není, že netřeba Ho tedy ctíti, že následovně mohou chrámy Jeho býti zrušovány a biskupové a kněží, jako svůdcové lidu, za psance považováni.

Poněvadž ale ani sebe menší rodina bez hlavy neobstojí, ani celá společnost lidská bez panovníka a hlavy obstáti nemůže. Není-li Boha, kdo bude hlavou lidstva? Naši mudrci to vědí: Místo bázně Boží, má býti bázeň zákonů' od nich sdělaných; místo Prozřetelnosti Božské vládnouti bude — rozum lidský! A kde se nalezne ten všeovládající, všeřídící a spravující rozum lidský? Zpozdlá to otázka! Jest nepopíratelným pravidlem mezi lidmi, a nad to „osvícenými,“ že kdo více peněz má, i více rozumu míti musí. Kdo bohatší, jest tedy i rozumnější a vlády schopnější. Bůh zpohanštělých osvícenců našich tedy tentýž jest, kteréhož bohem učinili zpohanštělí, věrolomní židé pod horou Sinai na místě Hospodina, s kterým byli právě smlouvu nezrušitelnou učinili: bylo to a jest to — zlaté tele! —

Milý čtenáři! zajisté že, uvažuje těch a takovýchto bláznivých učení a pozoruje spoustu mravů, z učení takových přirozeně plynoucích, a všechny rozumné lidi děsících, za pravdu mi dáš, že tu mnoho činiti, bojovati, přemahati třeba! Kdo by také, maje v srdci svém ještě jiskru lásky k umučenému za nás Spasiteli, lhostejně mohl pohlížeti na tento boj pekla proti Bohu, v kterém tak mnoho neopatrných a svévolných oveček, krví Kristovou vykoupených, dáblu za kořist připadá? Vida tedy množství nepřátel zevnitřních, vida náhončí dáblovy a služebníky těl svých vůkol sebe, stůj na stráži, bdi, abys napaden jsa, v čas odporoval, posiluj rámě své, modli se, abys zvítězil a oslavení dosáhl, jako světec Dominik!

Kromě nepřátel zevnitřních, máme i nepřátele vnitřní, kteříž horší jsou prvnějších; jsou to zrádcové ve vlastním táboře, kteříž nepříteli zevnitřnímu vchod do ohrady naší otvírají. A jací že to jsou zrádcové, kteříž vydati nás chtějí v moc zhoubců našich? Zrádci těmito jsou — nezřízené žádosti srdce našeho, kterýmž, pokud žijeme, ujití nemůžeme. Zrádcem jestiť pýcha, žádající sobě všude předností, vyznamenání, pochvaly lidské, přízně panské! Zrádcem jestiť lakota, kteráž pro výdělek a zisk zapomíná na zákon Boží, dny sváteční znesvěcuje, chudého utiskuje, po cizím majetku baží. Zrádcem jestiť touha po nedovolených rozkoších tělesných a vyraženích zapovězených. Zrádcem jestiť bázeň, že bysme, víru v Ježíše Krista vyznávající a křesťanské přesvědčení své osvědčující, museli snášeti posměch neb pronásledování. Zrádci ti podobají se jedovatým hadům, od kterých tím menšího vděku nadíti se můžeš, čím více je na srdci zahříváš; nebo čím více pohodlí jim způsobíš, tím spíše tě uštknou a smrt ti připraví, a to nejen tělu, ale i duši! Zrádci tito vnitřní jsou tím nebezpečnější, že nám lze potíráním jich sotva je oslabiti, že ale po celý život nikdy zúplna zahladiti jich nemůžeme!

Aj hle! jaký tu dav nepřátel, vnitřních i zevnitřních! Mnozí vidouce, že mají bojovati na vše strany, málomyslně ruce skládají v klín, zapomínajíce na slova Páně, že „království nebeské násilí trpí, a ti, kteříž násilí činí, uchvacujíť je.“¹⁾ Jiní zase Boha by se sice neradi odřekli, ale také se světem by si to neradi zkazili; ti zapomínají na slova Páně: „Kdo není se mnou, proti mně jest; a kdo neshromážďuje se mnou, rozptylujeť.“²⁾ Jiní těší se na radosti věčné, ale zároveň užívati by chtěli všech rozkoší pozemských; takovým, kdož přemáhati nechtějí žádostí těl svých, platí ale

¹⁾ Mat. 11, 12.

²⁾ Luk. 11, 23.

slova Páně: „Žádný nemůže dvěma pánům sloužiti“¹⁾, z nichž co jeden chce, druhý zapovídá, a co druhý schvaluje, první zavrhuje.

Nelze tedy sloužiti Hospodinu a zároveň Belialovi; nelze býti přítelem Ježíše Krista a zároveň pohrávati si s protivníkem Jeho — ďáblem. K čí straně přidáme se my?

My jsme se již přidali ku Kristu, a to tehdáž, když jsme přijali křest svatý a s ním záruku Jeho zaslíbení.

Prvé než se dotkla voda křestní hlavy naší, tázal se nás služebník Církve řka: „Odříkáš se satanáše?“ A odpověď, kterou jsme ústy svědků křestních dali, zněla: „Odříkám!“ — „I všech skutků jeho?“ — „Odříkám!“ — „I vší pýchy jeho?“ — „Odříkám!“ Na to přijati jsme byli skrze vodu křestní do Církve Kristovy a stali se spoludědici Ježíše Krista; proto také na znamení královské své důstojnosti pomazáni jsme byli svatým olejem na hlavě.

Na křtu svatém přísahali jsme tedy ku práporu Ježíše Krista a On přísahy naší přijal a odměny za pilné služby přislíbil. Abychom svému slibu dostáti dovedli, učí nás základním pravidlům válčení pro Boha, kterážto obsažena jsou ve slovích: „Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení; duch zajisté hotov jest, ale tělo nemocno.“ Ano On učinil ještě více; On nás mocnou zbraní vyzbrojil, tak aby nám nižádný nepřítel uškoditi nemohl, pokud my sami nechceme. Ve svátosti birmování přijali jsme totiž sílu od Ducha svatého, abychom všem útokům svých nepřátel statně mohli odolati. Přidána jest moc, abychom obleci se mohli v „pancíř spravedlnosti“, bychom unesli „štít víry“ a „meč Ducha, jenž jest slovo Boží“ jakož i „lebkou spasení“, a takto mohli všechny ohnivé šípy nešlechetníkovy uhasiti.“²⁾

¹⁾ Mat. 6, 24.

²⁾ Efes. 6. 14—17.

Kdož by měl býti povahy tak bídné, aby sliby na křtu svatém a při svatém biřmování slavně a opětovně učiněné rušil? Kdo takový bázlivec, aby v čas utiskování Církve Krista zrádně opustil? Kdo takový bláhovec, aby pro krátkou přízeň lidskou neb nestálý zisk sřekl se jistě naděje na život věčně blažený? Kdo by Pána přes všechnu Jeho lásku, přes všechny milosti i zaslíbení přece opustil, hoden by byl povržení všech svých horlivých souvěrců, a zasloužil by — sám zrádce — aby zrazen i povržen byl od těch, kterýchž se přidržel; a tak se mu jistě i stane!

My jsme se tedy rozhodli pro Krista. On budiž naším vládcem nynějším i budoucím! ku zbraní, v boj, proti nepřítelům Jeho! Nikdo nezůstaň zpátky, ani slabé ženy, ani větší starci, ani nedospělé dítky! Kristus jde s námi! Potíratí budeme bohaprázdne kacíře Albigenké věku našeho; přemáhati budeme nevěřící, bloudící, rouhače, vražedníky cti i života, smilníky, loupežníky veřejné i tajné — zkrátka všechny nepřátele Ukřížovaného, nyní v této době svatopostní, v kteréž sobě boje Krista Pána, za spasení naše podniknuté, živě připamatovati máme. Bojovati budeme proti nepřítelům Pána svého, ne sice proto, abysme chybujeících zničili, ale abysme pokáním pokořených v ovčinec Kristův zpět uvedli!

Bojovati budeme zbraní, kterou nám Božský Mistr nabízí a ku které nám síly dodává a kteráž uložena jest ve slovích: „Bděte a modlete se!“ Budeme bděti nad nezřízenými žádostmi svými a odstraníme, co v nich nepatřičného a zákonu Božímu odporného shledáme. V tomto čase kajícím ale zvláště, jak nábožní křesťané vždy činívali, kromě mocí církevní nařízeného zapírání v jídle, pití, vyrazení, lásky ku Kristu Ježíši i dovolených věcí bude se dle možnosti odříkati, aneb aspoň s velkou střídmostí jich užívati!

Chceme užívat i zbraně druhé — modlitby, sice vždycky a ve všech případech, ale zvláště v době kající, postní. Zbožní křesťané, aby k modlitbě se rozhorlili, čítávají zbožná čtení, najmě o utrpení Páně, kteréž člověka k nejvyšší lásce k Bohu pohnouti s to jest; konávají také křížovou cestu a těm podobné pobožnosti. My si vyvolíme modlitbu tu, kteréž bolestná Bohorodička naučila svatého Dominika, kterouž pobloudilí Albigenští Kristu zpět jsou získáni, abychom i my za pomoci nebes Královny nepřátele spasení svého — vnitřní i zevnitřní — přemohli. Z pobožnosti růžencové vybral jsem jen část prostřední, tu, kteráž obsahem svým s myšlenkami se shoduje, jež mysl naši v čase svatopostním mají naplňovati, a tu z toho srdce vám doporučuji.

Mnohý čtenář, který až posud trpělivě ve čtení pokračoval, knihu zavře, a řekne snad, jak byl mezi lehkomyšlnými slyšel: Jak? růženec se mám modlití? Tu modlitbu sprostého, necvičeného lidu?

A já odpovídám: Ano, tu samou doporučuji já! Či snad jinak učil Syn Boží modlití se vznešené a jinak prosté? Což jiné jest evangelium chudých a jiné bohatých? Nevím o tom ničeho; ale tolik vím, že se v růženci střídají modlitby tyto: vyznání víry či Věřím v Boha, Otčenáš, Zdrávas Maria a krátké věty, obsahující tajemství sv. víry.

„Věřím v Boha“ snad tebe uráží? Ale věz, že ono jest původu apoštolského, a že dle svědectví dějin svatí apoštolové dvanácti článkům jeho učili tak dobře chudé otroky, jako učené a bohaté pány jejich, a že jedni i druzí u vyznávání víry té apoštolské docházeli koruny života! „Vždyť bez víry nelze líbiti se Bohu.“¹⁾

Či snad modlitba „Otčenáš“ někoho hněte? Ale Otčenáš nenaučil nás snad některý hříšný člověk, ale sám Kristus Pán! Čím jest slunce mezi

hvězdami, čím dĕmant mezi drahokamy, čím zlato mezi kovy: tím a více ještě jesti Otĕenáš mezi všemi ostatními modlitbami! Nebo jest to modlitba samého Syna Božího, kteráž dle slov slovutného spisovatele Tertulliana obsahuje vše: i jak se máme modliti, i zač máme prositi, i v jakém pořádku k Bohu prosby máme vysýlati, tak že v krátkosti obsahuje všecko, celé evangelium.

A i to, že na „Věřím v Boha“ zavěšujeme „Otĕenáš“, má svůj hluboký význam; nebo jen ten, kdo v Krista dokonale uvěřil, může teprv se vší důvěrou utíkat se k Otci nebeskému, jakož řekl Pán: „Budete-li zač prositi Otce ve jmenu mém, dát vám.“ ¹⁾

„Ale to časté opakování „Zdravasů“ jest nejvyš nudné a unavuje“, říkavají protivníci modlitby růžencové. Že unavuje? A koho? Snad Pána Boha? Vždyť On si toho ale žádá, abychme ho stále ctili, ustavičně k Němu se modlili! Svátí v nebesích po všechny věky volají: „Svatý, svatý, svatý Hospodin Bůh zástupů; plná jest všechna země slávy jeho.“ ²⁾ — Svatý pěvec žalmu 135. opakuje slova „milosrdenství tvé trvá na věky“ šest a dvacetkrát! — Tři mládenci v peci ohnivě pĕjí píseň k poctivosti Hospodinově, že je uprostřed plamenů při životě zachoval, a opakují slova „dobrořeĕte Pánu a chvalte Jeĕ na věky“ tři a třicetkrát! — Kristus Pán, vzor i příklad náš, opakuje v zahradě Gethsemanské do třetice tutéž modlitbu řka: ³⁾ „Otĕe můj! jest-li možno, nechť odejde ode mne kalich tento, ale však ne jak já chci, ale jakž ty (chĕš).“ — A Kristus Pán sám opětovně chtĕl býti prošen těmi samými slovy, aby se osvědĕila důvěra prosících. Tak nechal slepce u Jericha volati častokrát: „Ježíši, synu

¹⁾ Jan 16, 23.

²⁾ Zjev. sv. Jana 4, 8; Is. 6, 3.

³⁾ Mat. 26, 39.

Davidův, smiluj se nade mnou! ¹⁾ prvé než vyslyšel prosbu jeho. A když sstupoval v slavném průvodu do Jerusalema, voláno od dospělých i dítek v slavném sboru bez přestání: „Hosanna synu Davidu!“ ²⁾ A Pán Ježíš nehoršil se nad voláním tím; jen fariseové s ním nebyli spokojeni, kterýmž ale odpověděl Pán: „Budou-li tito mlčeti, kamení bude volati.“ ³⁾ Jest-li Boha hněvá modlitba ustavičná, se opakující: proč Pán Ježíš všech těchto nekáral a proč i sám tutéž modlitbu opakoval? Ano, zdaž i lidé spíše nepomohou, když častěji bývají prošeni? Zdaž bývají rodiče obtěžováni, jest-li dítky sladkým jménem otče! matko! opětne je oslovují a za radu, útěchu, pomoe prosí?

Bůh se tedy nehorší, jest-li tu samou modlitbu i častěji opakujeme. Tedy snad urážena bývá blahoslavená Panna Maria? Ale, modlíce se „Zdravas Maria“, pozdravujeme ji těmitěž slovy, kterými ji pozdravil posel nebeský, když jí zvěstoval novinu nejutěšenější, když jí přinesl poselství, že se stane Matkou Boží! Dále opakujeme pozdravení svaté Alžběty, kteráž z vyznamenání jejího spolu se radovala, ji blahoslavila. Na konec dodáváme modlitbu Církve Kristovy, kteráž jest nepoškvrněnou nevěstou Syna jejího, a její ochraně se poroučíme v životě i smrti. Zdaž jest možno, aby nám Matka Beránka Božího za zlé měla, že ji často s nebeštany pozdravujeme a ji jakožto Matku Boží ctíme a vzýváme?

K tomu všemu přidáváme do „Zdravasů“ v růženci tajemství, t. j. krátké věty, obsahující nejdůležitější učení ze života Páně, tedy krátké evangelium. Modlíme-li se růženec bolestný, vidíme takřka Pána na hoře Olivetské v hrůze smrti krví se potícího; patříme Naň, v síně Pilatově hanebně obnaženého, ubíčováného, trním

¹⁾ Luk. 18, 38.

²⁾ Mat. 21, 9, 15.

³⁾ Luk. 19, 40.

korunovaného; sledujeme Ho po úlicích a náměstích Jerusalemských, nejhorší potupu kříže nescoucího; rozjímáme o Jeho hrozné oběti krvavé na Kalvarii. A uvažování a rozjímání pravd takových mělo by býti unavujícím, sprostým? Pak by i celé vznešené dílo spasení našeho muselo býti unavujícím, sprostým!

Růženec tedy není modlitbou pro unavení ale pro občerstvení mysli; jest to modlitba pro učené i neučené vyznávající Ježíše Krista a ctitele Rodičky Jeho. Modlitba růžencová výborná jest i proto, že se jí každý snadno naučí, i ten, kdo nevidí aneb čísti neumí, a že se jí modliti můžeme všude, při veřejných pobožnostech i soukromě, v radosti i žalosti, ve dne i v noci!

Modlitba růžencová jest modlitba výborná proto, že ji Bůh sám od počátku jejího velice vyznamenal i posud vyznamenává. Léta Páně 1571. vypravil turecký sultán Selim III. nesmírná vojska proti křesťanům s tím úmyslem, že jmeno jich s povrchu země vyhubí. Svátý otec Pius V. nemoha pomoci najíti u lidí, úplně spolehl se na tu, kteráž „potřela hlavu samého ďábla“, ¹⁾ a vyzval zvláště všechna bratrstva růžencová, aby blahoslavenou Bohorodičku za přímlovu a pomoc úpěnlivě prosila. A hle! Jako ondy mladistvý David, spoléhající na pomoc s hůry, potřel hrozného obra Goliáše, doufajícího ve svou sílu, zbraň i udatnost: ²⁾ tak stalo se i nyní. V krvavé bitvě námořní u Lepanto svedené, zvítězili křesťané, spoléhající na pomoc s hůry; zvítězili ctitelové modlitby růžencové! 30.000 Turků zhynulo, 15.000 křesťanských vězňů vysvobozeno, 3000 korábů tureckých stalo se kořistí křesťanů. A aby nikdo v pochybnosti nebyl, že zvítězili křesťané pro modlitbu růžencovou, měl svátý otec Pius V. v Římě v tutéž hodinu zjevení, v kterém

¹⁾ 2. Mojž. 3, 15.

²⁾ I. Kn. král. 17.

o vítězství se dozvěděl, načež ihned, prvé než ze vzdáleného bojiště zpráva dojíti mohla, slavné služby Boží na poděkování konal.

Z této a z podobných udalostí vzala si Církev svatá příčinu, modlitbu růžencovou obdařiti přemnohými přednostmi a odpustky, ano ustanoviti i zvláštní, každoroční slavnost růžencovou, kteráž se vždy v první neděli v měsíci říjnu konává.

Modlitba růžencová jestit tedy původu nebeského, velice významná, zázračná, přemilá; proto nemůže býti s podivením, že vždy tolik ctitelů nalezá, u prostých a neumělých, jako u vznešených i učených, ano u lidí nejznamenitějších. Modlívali se ji n. př. papež Pius V., biskupové sv. František Saleský a sv. Alfons z Liguori, mocný a slavný císař, v jehož říši — jak se říkalo — ani slunce nezapadalo, Karel V., a přemnozí jiní urození i učení i v nejvyšších důstojnostech ustanovení pánové — každodenně. Svatý arcibiskup a kardinal v Miláně Karel Boromejský při pobožnostech veřejně předfíkával růženec, a připisoval to dobré, jež v biskupství jeho se stalo, v první řadě modlitbě růžencové. Blahoslavený Jan Berkams říkával, že má tři poklady na světě, od kterých by se nerad odloučil, a sice: kříž, růženec a knihu řehole; a skutečně Bohu duši poručil, v ruce drže růženec. Veliký utrpiteľ našeho věku, papež Pius IX. modlíval se růženec každodenně a snad právě proto ho Bůh uprostřed tak mnohých nepřátel zázračně zachovával. A mohli-li tito mužové růženec se modliti, mohou-li tisíce zbožných našich vrstevníků touto modlitbou omilostněnou Syna Božího ctíti a Matku Jeho vzývati, my měli bychom se za tuto v pravdě křesťanskou pobožnost styděti, jí pohrdati?

Ale, řekne snad ještě někdo, zdaž není dost těch, kteříž růženec se modlí, a přece hodnými křesťany nejsou? A proto máme pobožností tou pohrdati, poněvadž ji mnozí lidé

špatně a tedy bez prospěchu konají? Kdybychom se chtěli ale všeho zdržeti, čeho lidé zneužívati dovedou, museli bychom se odříci všech prostředků k posvěcení svému! Nebo není ani jednoho, ani toho nejsvětějšího, jehož by lidé lehkomyšní a bohaprázdni časem nezneužívali. Museli bychom přestat choditi do kostela, na služby Boží, poněvadž mnozí nechodí do chrámu pro pobožnost, ale pro bezbožnost, ani Boha ve vlastním Jeho příbytku nestydatými, všetečnými pohledy, neslušnými řečmi a světáckým chováním urážejí tak, jako by svět dosti dlouhým a širokým nebyl, v němž by Boha dle libosti urážeti mohli! Nesměli bychom přijímati svátostí, poněvadž jich tolik křesťanů užívá po jidášsku, nehodně, svatokrádežně! Neměli bychom na konec ani křesťany zůstat, poněvadž mnoho jest těch, kdož jmenem křesťanů se honosí a přece pranekřesťansky, ano v pravdě pohansky žijí!

Zneužívání pobožnosti růžencové nesmí nás nikterak zdržovati, abysme modlitbou tou vznešenou Královnu nebešťanů i s nejsladším Synem jejím neblahoslavili; ano naopak: vznešenost a výbornost této pobožnosti má nás pobádati, abysme ji vždy, ale zvláště v čase kajícím se vši vroucností konali!

Matku Boží nazýváme růží, a v litanii loreťánské ji i vzýváme: „Růže duchovní, oroduj za nás!“ Růží ji nazýváme pro krásu i vůni jejích ctností. Z té příčiny jest a bylo již od nejstarších dob zvykem křesťanů, sochy a obrazy blahoslavené Panny zdobiti růžemi a z růží věnci. Modlíme-li se ale na růženci a pozdravujeme-li Matku Boží pozdravením nebešťanů, větší vděk jí činíme, než kdybysme jí věnovali bezduché růže s trní, aneb i třebas z růží věnec! Věnec z pozdravení andělských uvitý jest nebes Královně zajisté milejší, než všechny ostatní věnce!

Přítelkyní růží jest ale nejen nejblahoslavenější Panna Maria, ale přítelem jich jest i Božský Syn její, zejména jest ctitelem růží červených. Krvavé rány jeho jsou růže červené, růže bez

trní; jimi shladil kletbu, kterouž vyřkl Hospodin na člověčenstvo: „Zlořečena bude země v díle tvém . . . trní a hloží tobě ploditi bude.“¹⁾ Trní vydávala země prokletá; ale Pán Ježíš, trním korunovaný, krví svou posvětil trny, požehnal jich, aby vydaly i růže rozkoše nebeské! Z lásky k nám trpí, krvavou pokutu nese za viny naše: a z lásky k Němu máme i my „trní a hloží“ života snášeti, aby nám z nich vypučely růže blaženosti!

Přemáhejme tedy bděním a modlitbou nepřátele spasení svého uvnitř, a odpustí nám Bůh hříchy naše, odpustí nebo aspoň umenší tresty za ně, vrátí pokoj svědomí našemu a oděje duši rouchem svatebním, rouchem svatosti a spravedlnosti, s kterým lze podílu bráti na hodech Beránka v nebesích. Přemáhejme bděním a modlitbou nepřátele zevnitřní, v rodině, v obci, v sousedstvu, a získáme duše, kteréž jako živý věnec seřadí se vůkol nás a nedají jednou hněvu Božímu přiblížiti se nám!

Věduce, že co světu jest nemoudrého, co „židům jest pohoršením a pohanům bláznovstvím,“²⁾ že to právě jest největší moudrostí u Boha; bez ohledu na posuzování lidské z růží věnce viňme milému Pánu Ježíši i Jeho předrahé Matce, kteráž v mateřském srdci svém o všechny radosti i bolesti s Ním se sdílela. Viňme Pánu věnec červený, aby nás jednou přijal do věnce ctitelů svých, kteříž Ho věčně následovati budou v rouchách červených, v rouchách slávy!

A aby nezůstal skutek za dobrým předsevzetím, začneme ihned. Vyznáme víru svou v Boha, s důvěrou pak prosby své mu předneseme a za lásku Ho požádáme takovou, která by se podobala oné lásce, s jakou za nás trpěl. Ó Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nad námi! Ó Maria, Matko Boží, oroduj za nás! Amen.

Věřím v Boha.

Otčenáš.

1. Zdrávas . . . Ježíš, kterýž v nás víru rozmnožiti račiž! Svatá Maria . . .

2. Zdrávas . . . Ježíš, kterýž nás v naději posilniti račiž! Svatá Maria . . .

3. Zdrávas . . . Ježíš, kterýž v nás lásku rozvíti račiž! Svatá Maria . . .

II.

I učiněn jest pot jeho jako krůpěje
krve, tekoucí na zem. Luk. 22, 44.

Vypravuje se o znamenitém králi, kterýž rozsáhlou říši svou všude procházel, aby se na své oči přesvědčil, jak rozkazy jeho se plní. I našel muže a ženu, jejichž chudoba, bída a opuštěnost tak velice mu k srdci šly, že je k sobě vzal a si umínil až i vladaři svými jich učiniti, jest-li se mu ve všem věrnými ukážou. Na znamení upřímné přízně své oděl je ihned rouchem nejvyšších hodnostářů v říši své a přijal do příbytků svých. Ale za ukvapenou přízeň a nezištnou lásku svou jak velice měl býti sklamán! Lidé ti, sotva že se na výsluní přízně královské zahřáli, zhrdli v štěstí svém. Že se jim množství služebnictva královského kořilo, žádali si v srdcích svých, aby jim poddána byla říše celá a aby se sami usaditi mohli na prestolu královském!

I našel se zrádný pochlebník mezi sluhy královskými, kterýž jim poradil, kterak by se stolce královského zmocniti měli. Svolili. Ale běda zrádě jejich! Sotva král vzpouru jejich zpozoroval, vzplanul hněvem spravedlivým pro nevděk takový, a dal zjímati zrádce; pak jim odňal všechny statky i důstojnosti, které jim byl svěřil, a je i dítky jejich jakožto velezrádce odsoudil do časného vyhnanství a na konec bolestné smrti.

Kdož jest, kdo by krále toho z nespravedlnosti viniti chtěl?

Ale tu se stalo, čeho by se byl nikdo nenadál! Když otec v spravedlivém hněvu trest smrti vyslovuje nad provinilci; pojímá lítost jedi-

ného syna králova z tak hrozné bídy těch, kteříž až do té chvíle v nejvyšších hodnostech postaveni byli, on se vrhá k nohám rozhněvanému otci svému a prosí: „Otče, slitování pro vinníky! Viz milého syna svého! Já přijímám všechny tresty na sebe, kterýchž oni si zasloužili! Složiž všechnu vinu jejich na bedra má! Mne tresci, ale jich ušetři! Mně zlořeč, ale jim dobrořeč! Přijmi na milost vinníky i s nevinnými dítkami jejich, a kteříž by tobě opět věrně sloužiti chtěli, nechtě dosáhnou opět hodností, kterých jsi jim byl uchystal!“

Podivení krále utišilo jeho hněv, láska synova obměkčila srdce jeho, i řekl: „Staniž se dle žádosti tvé! Krví svou splatíš vinu nešlechtníků; ale já milostiv budu těm, kdož z vděčnosti a lásky k tobě věrnými služebníky mými se stanou!“

A vylita jest krev spravedlivá syna bezvinného za nešlechtnost zrádců, a hněv otce usmířen.

Tážeš se s podivením, kde se tato ohavná zrada stala? — Ó, ty znáš ty nevďěčnický; jsou to naši blízcí příbuzní! My jsme kosti z kostí jejich, my máme těla z těl jejich, v žilách našich koluje krev jejich!

Vznešený král, procházející rozsáhlou říši svoji: jestiž Bůh, kterýž když během šesti dnů svět stvořil, „viděl vše, co byl učinil, a bylo velmi dobré.“¹⁾ I učinil tělo prvního člověka Adama z hlíny a vdechl mu nesmrtelnou duši;²⁾ ve spánku pak vyňal mu jedno ze žeber — blízkou srdci jeho — a učinil z ní Evu,³⁾ aby žena blízká byla srdci muže svého. A tyto bídáky, z bláta země vzaté, povýšil k nejvyšším důstojnostem ve své říši, dala jim moc, aby všem věcem stvořeným vládli, „rybám mořským i všemu ptactvu

¹⁾ I. Mojž. 1, 31.

²⁾ I. Mojž. 2, 7.

³⁾ I. Mojž. 2, 22.

nebeskému i všem živočichům, kteří se hýbají na zemi.“¹⁾ Duše jejich ale oblekl rouchem královským, rouchem svatosti a spravedlnosti,²⁾ a i těla jejich obmyslil nesmrtelností a jim slíbil, jestliže věrnými je shledá ve všech věcech, že sdíleti se s nimi bude o království nebeské!

Ale první rodiče uvěřili více svůdci nežli Vůdci svému, více nevěrnému andělu, nežli Pánu svému. Uposlechli pochlebníka ďábla, kterýž jim radil: „Jezte ze stromu zapovězeného; budete jako bohové, vědouce dobré i zlé.“³⁾

Ó jakým to bláhovým bohem se stal! Dobré věděl, pokud přítelem Boha pravého zůstával; zvěděl i zlé, ano vše zlé, když zhřešil; ale Bohem, kterýmž býti chtěl, se přece nestal! Chtěl vědět všecko, dobré i zlé, chtěl býti tedy naskrze „osvíceným“, ale upadl tím do větší tmy! Bohem chtěl býti a učiněn jest bídákem tím nejhorším! Boha nechtěl poslouchati jako syn a učiněn jest jako otrokem ďábla, svůdce svého! Z hlíny byv vzat, Bohem věčným chtěl býti, a místo toho musel upamatován býti na původ svůj⁴⁾ a slyšeti ortel svůj: „Smrti zemřeš!“⁵⁾ Světu poroučeti chtěl a svět učiněn jest mučitelem jeho, jak nakázal Hospodin: „V potu tváři své chleb jísti budeš, dokavadž se nenavrátiš do země, z které vzat jsi.“⁶⁾

Bohatství, kteréž první lidé zmrhali, dítkám svým ovšem že dochovati nemohli; hodností a významenání, kterých nehodnými se učinili, ovšem že potomkům svým neodkázali. Co nám zanechali, jest vyhnanství v tomto světě a bolestná smrt na konec; nebo kořen zkažený neplodí ovoce dobrého,

¹⁾ I. Mojž. 1, 28.

²⁾ Catech. Rom. et Conc. Trid. Cap. II. quæst. 19.

³⁾ I. Mojž. 3, 4.

⁴⁾ I. Mojž. 3, 19.

⁵⁾ I. Mojž. 2, 17.

⁶⁾ I. Mojž. 3, 19

jak to vykládá svatý apoštol Pavel v listu k Římanům: „Jako skrze jednoho člověka hřích přišel na tento svět a skrze hřích smrt; tak na všechny lidi smrt přešla, v němž všickni zhřešili.“¹⁾ Tedy nejen prvním rodičům, ale i všem dítkám jejich platí kletba Hospodinova: „V potu tváře své chleba jísti budeš, dokavadž se nenavrátiš do země, z kteréž vzat jsi; nebo prach jsi a v prach se navrátiš.“²⁾

Trest byl hrozný, ale ne nespravedlivý, poněvadž přečinění bylo nejvýš ohavné. Svatými a spravedlivými učiněni byli první lidé, vůle jejich nebyla jako naše nakloněna k zlému ale k dobrému; a přece tuto náklonnost k dobrému přemohli a Bohu se zprotivili! Prikázání bylo prasnadné k zachovávaní a pokutou za nezachování byl trest smrti; a přece prikázání přestoupili a pokutou pohrdli! Prikázání, kteréž jim dáno bylo, pocházelo od největšího dobrodince jejich, od Boha, na Něm ve všem záviseli; a přece uraziti Ho se nerozpakovali! A proto, čím více měli příčin poslechnouti, tím větší bylo provinění z neposlechnutí! Svatý Augustin vykládá, že hřích prvních rodičů byl ohavnou pýchou, poněvadž chtěli býti jako Bůh; že byl mrzkou svatokrádeží, poněvadž si přivlastňovali, co samému Bohu náleželo; že byl ohavnou vraždou, poněvadž sebe i potomstvo své na smrt vydali; že byl mrzkou lakotou, poněvadž bažili po tom, čeho nepotřebovali; že byl ohavnou krádeží, protože vztáhli ruce po pokrmu, kterýž jejich nebyl!

Ale když spravedlivý Otec nebeský zasloužené utracení vinníků žádá, tu jednorozený Syn Jeho sebe nabízí za oběť za ně, hříchy jejich bere na Sebe, a svou vlastní krev vylévá za smíření jejich, aby všichni, kdož by z vděčnosti a lásky k Němu nebeskému Otci věrně sloužiti chtěli, ne-

¹⁾ Řím. 5, 12.

²⁾ I. Mojž 3, 19.

zhynuli, ale v ztracené hodnosti v říši nebeské přece dosazení býti mohli.

Proč tu všem tak známou událost opakuju? Poněvadž stále na ni zapomínáme a hlínou země jsouce, k nebesům se vynášíme. Proč vykládám velikost viny prvních rodičů? Abysme tím snáze poznali spravedlivých soudů Božích. Proč připomínám zasloužené pokuty za hřích prvotní? Abysme tím snáze pochopili, proč Syn Boží za naše smíření tak hrozné muky snášeti musel, a tím více Jeho velikou, nevyzpytatelnou, neskonanou lásku k nám velebili. Proč připomínám „pot tváře“ člověka prvního? Abysme spíše poznali cenu „krvavého potu“ „člověka druhého“, a aby se nám ozářila nesmírná hloub tajemství, kteréž jakožto první kytici z růží v růženec bolestný vpletáme.

Tajemství prvního desátku růžence bolestného zní:

„Ježíš, který se za nás krví potil!“

Svatý Lukáš tajemství tohoto připomíná nám slovy: „I učiněn jest pot Jeho jako krůpěje krve, tekoucí na zem.“ Vidouce Pána Ježíše krví se potícího, předložme si některé otázky k zodpovídání, abysme tím spíše tajemství toho v hloub srdce pojali.

Kdo jest ten, kterýž krví se potí? Jest to jednorozený Syn Nejvyššího, „Jehož trůnem jsou nebesa a Jehož podnoží jest země.“¹⁾ Krví se potí nevinný, nepoškozený Beránek, kterýž veřejně a to úhlavným nepřátelům svým mohl předložiti otázku: „Kdo z vás bude mne trestati z hřichu?“²⁾ Krví se potí, jenž jest radostí andělů, Bohem i člověkem, „v Jehož jmenu klekati má každé koleno nebeských, zemských i pekelných!“³⁾

A proč trpí? Ó jak podivuhodné! jest tajemství utrpení Nejvyššího! Ne za své, ale za cizí,

¹⁾ Mat. 22, 44; Žalm 109, 1.

²⁾ Jan 8. 46.

za naše hříchy se trápí; ne své ale naše viny na mysli přemítá a ohavnost jich duši Jeho děsí tak, že pot, krvavý pot vyrazí ze svatého těla Jeho!

A co trpí? On počíná od viny prvního člověka v ráji a v mysli se ubírá až k vinám posledního syna Evina, do slzavého údolí tohoto světa vyhnaného, a odloučenost člověčenstva od Boha zobrazuje nyní v plné míře na Sobě.

Kristus vyšel z Jerusalema, sídla to Nejvyššího, poněvadž i člověk z Boha vyšel; nebo tělu z hlíny učiněnému vdechl Bůh duši nesmrtelnou. Pán Ježíš se ubírá ve společnosti svatých apoštolů přes potok Cedron, jako i první člověk, jsa v stavu svatosti a spravedlnosti, provázen byl od svatých andělů po všech cestách svých. Spasitel kráčí do zahrady Gethsemanské, aby tam pokutu snášeti začal, poněvadž v zahradě rajske spáchán první hřích a počátek vzalo provinění naše. Zahrada Gethsemani byla na hoře olivetské; olivetskou se ale hora jmenovala proto, že na ní množství oliv rostlo; olivové ratolesti ale u všech národů platily za znamení pokoje a míru. Spasitel že na hoře olivetské utrpení začíná, nám naznačuje, že proto trpí, aby nám pokoj s Bohem a ztracený mír opět vydobyl. První lidé zpyšněli v štěstí svém a přestavše dbáti na výstrahy andělů svých strážných, z vlastní vůle od nich jsou opuštěni; a proto také Kristus Pán o své vůli propustil posud věrné přátely své u dveří zahradních. Jen tři běře s Sebou: Petra, předního ve vyznávání víry; Jakuba, příbuzného svého a tedy bohatého nadějí v říši mesiašově; konečně Iana, kochaného v lásce.

se na znamení, že každý člověk, jest-li nad sebou bdíti, žádostem odporovati a u Boha na modlitbách pomoc hledati přestává, ctnostem, kteréž od Boha vycházejí a k Bohu zase vedou, umírá, to jest, víru ztrácí, naděje na odplatu po smrti pozbývá, a proto také láskou k Bohu srdce svého více nezahřívá. Pán Ježíš vyvolených tří učenníků, kteří přece oslavení Jeho na hoře Tabor¹⁾ svědky byli, a tedy o Jeho Božském původu přesvědčení býti museli, spánku zanechal, poněvadž i hříšníci přes všechna svědectví o dobrotě a lásce Boží v nevěře trvají, nadějí a láskou Boží pohrdají. Kristus Pán odchází na místo soukromné, a tam se v prachu země Otci nebeskému koří: poněvadž člověk původu svého, že z prachu země vzat jest, zapomíná a k nebesům pyšně se vzpíná. Člověk první, Adam, volí rozkoš: člověk druhý, Kristus Ježíš, volí utrpení! —

I počíná se „lekati a teskliv býti“²⁾ a duše Jeho hroznými ouzkostmi se souží, „smutná jest až k smrti.“³⁾

Ó Synu Boží! odkud Tvé lekání a se trápení i muka duševní? Což nestačila by smrt Tvá na zahlazení hříchů a smíření s Bohem? Proč tento zármutek přehrozný?

A Syn Boží odpovídá ústy Isaiáše proroka: „On pak zraněn jest pro nepravosti naše, potřen jest pro hříchy naše, . . . zsínalostí Jeho uzdraveni jsme.“ On snáší pokutu, nade vše pomýšlení velikou, že kletbu všech hříchů dítek Adamových vzal na Sebe, že chce státi se nejen Vykupitelem od hříchů a kletby, ale i léčitelem všech neduhů duševních, tedy pravým a úplným Spasitelem!

Trápí se duše Jeho tesklivostí hroznou, poněvadž naplněna jest vědomím, jak veliká úloha

¹⁾ Mat. 17, 1—9

²⁾ Mar. 14, 33.

³⁾ Mat 26, 38.

na ni složena. Pán zří v duchu svém celý ten hříšný tábor na povrchu zemském rozprostřený, kterýž po všecy věky proti Němu bojuje a lásku Jeho mukami Mu splácí. On vidí to pohrdání svátostmi, zvláště tou, kterouž před málo okamžiky, při poslední večeři jakožto památku na svůj odchod byl ustanovil a v kteréž nám — nemaje ani na zemi ani na nebi nic vznešenějšího — sama Sebe dal za pokrm a nápoj k požívání — v nejsvětější Svátosti oltární! On pozoruje zneužívání milosti Ducha svatého; slyší ta zneuctívání jmena Božího, ta rouhání a lání! On počítá neděle a svátky, jichž vykoupenci Jeho zueuctívají hříšnými zábavami, hraním, pitím, hodováním, výlety, pro kteréž službám Božím obcovati nemohou; počítá i všechny práce služebné, vše hříšné kupčení, pro kteréž Otec Jeho nebeský o dny zasvěcené okrádán bývá. Kristus Pán vidí to bohaprázdné vychovávání mládeže, v duchu oplakává hrozné pohoršení, jež nedospělým dávají ti, kterýmž byl nařídil: „Nechtež dítek jíti ke mně a nebraňte jim; nebo takových jest království Boží.“¹⁾ On na to patří, kterak vrchnosti světské národům posvátná práva jejich zadržují, ale i jak bezbožci proti vrchnostem světským i duchovním vzpoury kují. Kristus vidí ty mnohé ohavné samovraždy, jakož i vraždy ze msty, lakoty, ctižádosti. Zjevnými jsou mu všechny tajné i veřejné nestydatosti, kteréž člověka k zvířeti snižují a o nebe olupují. On čítá všechna cizoložstva, smilstva všech věků i národů! On zná všechny škody, bližnímu na statku i cti učiněné; ví o všem zadržování neb ujímání — spravedlivé — mzdy dělníkům, o utiskování chudých lidí, vdov i sirotků, o všech šidbách i podvodech, zjevných i těch nejtajnějších! On má sečteny všechny drze rušené posty, všechno lidské nadýmání, všechna — — avšak co to podnikám ó Bože! abych vypočetl celou tu spoustu lidských provinění! Ty můj milý

¹⁾ Mat. 19, 14; Mar. 10, 13.

Ježíši, krví se potící, Ty je všechny znáš, na všechny svým všudypřítomným okem hledíš! Před tváří Tvou všechny v hrůzné směsici se ukazují! Není jich míry ani konce, ale počet jejich podobá se počtu písku na břehu mořském, aneb počtu kapek v moři nesmírném! A proto ta hrozná ouzkość Tvá, proto duše Tvá smutná až k smrti, proto voláš: „Otče můj! jest-li možné, nechť odejde ode mne kalich tento!“¹⁾ Nebo hrozno jest, nésti pokutu za nepravosti, kteréž přeplňují širý svět!

Pán Ježíš modlí se k svému nebeskému Otcí, ale marně. Nechce ho slyšeti, poněvadž nepravosti lidské k Němu o pomstu volají. I uchyluje se Božský Mistr k učenníkům svým, aby útěchy u nich našel, a to proto učinil, poněvadž i lidé Boha opustivše, pomoci a útěchy u lidí hledávají! Ale ukázalo se, na jak slabých základech spočívá pomoc a útěcha lidská! Ti, kteréž teprv byl vyznamenal, nevydrželi s Ním bdíti ani „jedné hodiny.“²⁾ Ti, jichž vysvobodit přišel, bezstarostně odevzdávají se sladkému spánku, ana duše Pána jejich i pro ně „smutna jest až k smrti!“

Člověk nechtěl odpírati zrádnému lichocení ďábla, ale odevzdal se, zrady na Dobrodinci se dopustiv, v služebnost jeho; a Syn Boží — bdě v úzkostech smrtelných — boj podniká s ďáblem, kterýž jest „vražedník a lhář od počátku,“³⁾ aby mu vyrval kořist jeho.

Podivný to byl boj, praví s podivením svatý Vavřinec Justiniani, v kterémž duch Ježíše Krista tělu svému tak mocně odpíral. Ďábel Naň všemožno dotírá, aby Ho zdržel od oběti za spasení lidstva; představuje Mu smrt v barvách nejhrůznějších, aby přirozenost Jeho lidskou bázní naplnil. A víte, táže se svatý Tomáš Akvinský, které byly rány nejbolestnější, kterými ďábel na lidskou při-

¹⁾ Mat. 26, 39.

²⁾ Mat. 26, 40.

³⁾ Jan 8, 44.

rozenost Páně dolehal? Představoval mu jistou záhubu tisíců, ano milionů těch, kteříž krví Jeho mají býti vykoupeni, ale pro nepravosti své lásky této se stanou nehodnými. „Proč chceš za ně umřít?“ namítá pokušitel. „Umřít chceš za ty, kteříž za přední místo v úřadě některém, za potlesk bídné luzy každé chvíle Tebe opět zraditi ochotni jsou? Za ty chceš život položit, kteříž již ani ne za třicet stříbrných, jako lakotný Jidáš, ale za mrzký groš v obchodu, při řemesle atd. Tě prodávati budou, neb za úsměv člověka výše postaveného Tebou pohrdnou? Za ty chceš život svůj obětovati, kteříž v Tebe nevěří, zázrakům Tvým se rouhají, lásce Tvé se posmívají a hříchy svými tisíckrát Tě opět ukřižují? Jest-li za ně umřeš, budou jednou tresty jejich ještě větší, poněvadž proti nim svědčiti budou nejen nepravosti jejich, ale i Tvá, marně pro ně vylitá krev! — Proč mne tedy zaháníš z podílu mého? Ó zanech jich záhubě jejich, nebo marna jest všeliká obět Tvá za ně!“ —

I leká a hrozí se lidská přirozenost Páně hrozných muk víc a více, hrozí se tolika nepravostí ale i smutných následků jejich. Srdce Páně puká ouzkostí, zármutkem umírá nad nevděkem lidským a nad dobrovolnou záhubou tak mnohých!

Ach hle! On k zemi klesá — snad umírá, prvé, než-li mohl oběti dokonati za hříchy naše! Snad se podá pokušením a odstoupí od spásenosného úmyslu svého! Ó Ježíši! Ježíši! zmuž se a neopouštěj nás! Snad mezi sto hříšníky nalezneš přece několik spravedlivých! Ó viz nás, kteříž lásky Tvé hodnými býti chceme, kteříž Ti nikdy více zármutku učiniti nechceme! Ó smiluj se nad námi!

Ó slyšte, On se modlí, On běduje, ubohý! „Otče můj! vezmi kalich tento ode mne!“ ¹⁾ Co učiní Otec? Smiluje se nad Synem svým? Ó pak

¹⁾ Mark. 14, 32.

běda nám! Ale nikoliv! S důvěrou hleďte vzhůru k nebesům hříšníci! Otec nebeský „nechtěje smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl,“¹⁾ nepřijímá proseb Syna svého trýzněného, ale k prosbám Jeho toliko Všemohoucností svou síly Mu dodává,²⁾ aby neskončil již nyní, ale všechny ještě následující, hrozné muky snesti mohl. A Syn, poslušen jsa Otce svého ve všem, odevzdává se do vůle Jeho, přijímá kalich utrpení z rukou Jeho, a proto končí: „Ne má, ale Tvá vůle se staň, ne jak já chci, ale jakž Ty!“³⁾

Syn Boží tedy neumírá ještě, ale — ó hrůza! — jen proto ne, že k hroznějším mukám za hříchy naše má uchován býti! Aj hle! již Ho smysly opouštějí, tvář Jeho zsinála, oudové Jeho křečovité se třesou, smrtelný pot vyvstává na tělo Jeho a smáčí oděv Jeho. Jest to pot — krvavý! „Učiněn jest pot Jeho jako krůpěje krve, tekoucí na zem.“

Ó Ježíši! Ježíši! Což učiním Tobě, za hrozné ouzkosti Tvé; kterak se odplatím Tobě za hrozný, krvavý pot Tvůj?! —

Člověk se potívá při velikém namáhání přirozenosti své, že snáší pokutu zděděnou a v kletbě vyznačenou: „V potu tváři své chleba jísti budeš.“ Nejvíce sil svých napíná v okamžiku, když se na něm plní kletba: „Smrtí zemřeš!“ Odloučení duše od těla hrůzou naplňuje přirozenost lidskou; a proto smrt každému těžkou přichází. Na znamení toho vyvstává na umírajícím děsný pot, a to jednostejně, jest-li člověk dospělý, v bídách života otužený, aneb útlé děcko, v stáří jedné hodiny se světem se loučí. Jest-li ale Syn Boží v boji se smrtí krví se potí: jak hrozná musí býti úzkost Jeho smrtelná? Jest-liže hrůzy smrti již nyní, pokud dle těla ještě zcela zdrav jest, krůpěje krve

¹⁾ Ezech. 18, 23, 32; II. Petr. 3, 9.

²⁾ Luk. 22. 43.

³⁾ Mat. 26. 39.

z přesvatého těla Jeho vytlačují: jaké hrozné muky snášeti bude teprv potom, až vydán bude v ruce bohaprázdných židů, nelidských katanů pohanských a rouhání ostatní krvolačné luzy?!

Ó jak hrozný musel býti pád prvního člověka, jak děsná míra nepravostí dítek jeho; jak nade vše pomyšlení velikou ohavností musí býti před Bohem hřích, že zaň i nejnevinnějšího, jednorozeného Syna svého tak hrozně tresce! Ó jak hrůzno musí býti „upadnutí do rukou trestajícího Boha!“¹⁾ Jak hrůzno bude teprv tomu, komu krev tohoto nevinného Abela lpěti bude na rukou, do nebe o pomstu volajíc, až bude muset státi na soudu Soudce všudypřítomného, vševědoucího, nejvyššího spravedlivého?!

Ó Pane Jesu Kriste, v prachu země položený, přesvatou krví Svou zbrocený, klaníme se Tobě a dobrořečíme Tobě, že jsi přes všechny ty hrůzy, jež ducha Tvého v zahradě Gethsemanské zastíraly, přece vyslovil ona památná slova: „Ne má, ale Tvá vůle se staň; ne jak já chci, ale jakž Ty!“ Že jsi se odvážil Sebe sama téměř zničiti, abys nám života a spasení vydobyl! —

„I učiněn jest pot Jeho jako krůpěje krve, tekoucí na zem.“ Syn Boží za nás trpí, čeho by nikdo jiný nebyl mohl vytrpěti. On nás s Otcem rozhněvaným opět smířil, čeho by nikdo jiný nebyl mohl dokázati; nebo byl-li uražen Nejvyšší, jen Jemu rovný, sám Nejvyšší, toliko Božský Syn Jeho byl s to za urážku zadost učiniti!

Že ale Syn Boží oběť, které my všichni dohromady nikdy nebyli bysme mohli přinést, za ně přinesl, stal se On věřitelem naším a my jsme dlužníky Jeho, kteříž, nemohouce zaplatiti Mu do posledního haléře, máme aspoň spláceti, seč síly naše stačí.

Dobrý, láskyplný Ježíši! Pamatujce tedy na Tvůj smrtelný, krvavý pot v zahradě Gethsemanské,

chceme s oddanou myslí snášeti všechna příkoří tohoto světa, i všechny zkoušky, kterých Ty za užitečné pro nás uznáš, a říkati budeme jako Ty: „Otče můj! jest-li možno, nechť odejde ode mne kalich utrpení toho; ale však ne jak já chci, ale jakž Ty!“ A přesvědčeni budeme, že jest-li nám vyšlyšením prosby budeš prospěti moci, jistě utrpení od nás odvrátíš, jak jsi sám neklamnými ústy svými řekl: „Proste, a bude vám dáno; hleďte a naleznete; tlučte a bude vám otevřeno;“ ¹⁾ a „budete-li zač prositi Otce ve jmenu mém, dám vám.“ ²⁾ Vždy za to mítí chceme, jest-li že prosíme a nebeřeme, že jsme zle prosili, ³⁾ že jsme v krátkozrakosti a nerozumu svém si něčeho žádali, co se vůli Tvé protiví; i budeme vytrvale modliti se dále, abysme místo odepřených, dosáhli statků stálějších, lepších, radostnějších! —

Svatý Augustin tvrdí, že krev tiché, čisté holubice má tu vlastnost, že obměkčí i ten nejtvrdší kámen, totiž dýmant. A růžová krev nejtiššího, nejčistšího Beránka Božího neměla by mítí tolik síly v sobě, aby obměkčila tvrdé srdce naše? Ó rozjímejme často o této krvi růžové, kterouž se Spasitel náš za nás potil; připomínejme si těch hrozných muk, které při tom s takovou odevzdaností do vůle rozhněvaného Otce svého snášel, **a vzpomínejme při rozjímání takovém** ne tak na to, jak jiní hříchy svými Syna Božího mučili, **ale kterak my sami, hříchy svými krvavého potu Páně příčinou jsme byli!** Zpytujeme svědomí své, kterak jsme uráželi Boha Otce, Stvořitele svého, dárce všeho toho, čím jsme a čím vládeme. Připamatujme si, kterakým nevďěkem spláceli jsme Bohu Synu, že z neskončené lásky k nám nebe opustil, podobu služebníka na se vzal a hrozné muky na duši i na těle za nás snášel.

¹⁾ Mat. 7, 7.

²⁾ Jan 16, 23.

³⁾ Jak. 4, 3.

V paměť si uveďme všechny milosti Ducha svatého, kterých jsme zneužívali neb kterými jsme pohrdali. Rozpomeňme se na všechny urážky bližního, na všecku škodu, které jsme mu na cti a majetku učinili; projděme zkrátka celý život svůj, abysme poznali, že jest snad jen jediným dlouhým řetězem hříchů; poznání takové naplní nás hrůzou, že jsme posud s takovou lehkovážností blaha nesmrtelné duše své zanedbávali! A majíce před duchovním zrakem svým hříchů plný život svůj, pak dojista se vši skroušeností obrátíme se s prosbami k Pánu Ježíši, kterýž nepravosti naše na mysli maje, v duši se rmoutil a krví se potil; žalost srdce našeho vyleje se v hlasitých modlitbách, a prositi budeme tak nebo podobně: „Pane Ježíši, zapal v srdcích našich jiskru oné svaté lásky, z kteréž jsi pro hříchy naše v zahradě Gethsemanské tak hrozný boj podnikl, abysi nás s Otcem nebeským smířiti a bránu nebes nám opět otevřiti mohl!“

A takovýmto způsobem krvavého potu Páně si připomínajíce, shromáždíme kytici růží ze zahrady Gethsemanské a spletejme je do věnce nebes Královně, a ona ráda ho přijme, poněvadž jsou to růže červené, krví Syna jejího zbarvené. A ona svažší rosou očí svých, t. j. hořkými slzami, které nad utrpením Syna milného plakala, vyprahlé, v hříších zatvrzelé srdce naše, tak aby změklo vnitřnou bolestí i žalem hříchů a odpuštění, a síly k životu napravení dosáhlo.

Ó Maria učiň tak, vypros nám milostí těch na Synu svém, krví se potícím! A Ty Pane Jesu Kriste! pro růže ze zahrady Gethsemanské, buď nám hříšným milostiv. Amen.

I Otčenáš.

10krát: Zdravas Maria . . . Ježíš, který se za nás krví potil. Svatá Maria . . .

Sláva Otci i Synu i Duchu svatému, jakož byla na počátku, nyní a vždycky až na věky věkův. Amen.

III.

Od spodku nohy až do vrchu hlavy
není na něm místa zdravého: samá rána
a zsinatost a oteklina. Is. 1, 6.

Za času patriarchů žil v Arabii znamenitý muž, jmenem Job. Vládl vším, co člověka na světě těšiti s to jest. Měl manželku, kterou miloval, deset zvedených dítek a na sta věrných služebníků, kteříž mu pomáhali pásiti skoro bezpočetná stáda ovcí, oslů, velbloudů a dobytka hovězího. Pro bohatství i moudrost svou na slovo byl brán od nejvyšších pohlavárů v zemi. Pro štědrost svou k chudým milován byl jako otec ode všech.

Zlato zlatem se osvědčuje v ohni a člověk dobrý v protivenství; proto Bůh dovolil satanovi, aby ohněm utrpení skoumal ctnost Jobovu, v kterou on věřiti nechtěl.

I počal satan všemi spůsoby na Joba dorážeti, aby ho v důvěře v Boha zviklal. Loupeživé sousedy poštvál na stáda jeho, aby jich odehnali a služebníků jeho pobili. Sesul dům, v kterémž dítky jeho se právě veselily, a zabil je. Zachoval jen jednotlivé posly, aby zároveň z rozličných stran zprávy přeusmutné mu přinesli a jej jako ranami jedna na druhou dopadajícími spíše v zoufalství vehnali; ale Job přemohl se v přehrozné bolesti své, nezhrěšil, ale do vůle Boží se odevzdáváje, řekl: „Pán Bůh dal, Pán Bůh vzal; budiž jmeno Páně pochváleno.“

I zranil ho na to satan „nežitem nejhorším od paty nohy, až do vrchu hlavy.“ A usadil se Job, aby jiných nenakazil, vzdálen od lidí na hnoji

a v nesmírné bolesti ostruhoval střepinou hnis s těla svého.

Při všem tom nezhřešil, ale když manželka jeho důvěře jeho se posmívala, sama ho odsuzovala a pravila: „Ty ještě trváš v sprostnosti své? Dobrořeč Bohu a umři!“ on jí odpověděl: „Jako žena bláznivá mluvíš. Jest-liže dobré věci brali jsme z ruky Boží, zlých proč bychom nepřijímali?“

A když konečně i tři přátelé jeho místo útěchy trpké výčitky mu činili, majíce za to, že ho Bůh pro tajnou nespravedlnost jeho tak hrozně potrestal, že ho více ani poznati nemohli: nezhřešil ani nyní Job, ale nevinnost svou háje, řekl: „Dokudž je dýchání ve mně, nebudou mluvití rtové moji nepravosti. Byť mne Bůh také zabil, v Něho doufati budu. Nebo vím, že Vykupitel můj živ jest a že v poslední den ze země vstanu v tomto vlastním těle svém, že oblečen budu opět koží svou a uzřím Boha svého!“

Že v Boha doufati nepřestal, bohatě jest odměněna důvěra jeho, když ctnost jeho byla zkušena; nebo „kdo v Boha doufá, zahanben nebude na věky.“¹⁾ Obdržel od Boha předešlé zdraví opět, deset jiných ctnostných dítek a bohatství v míře nejhojnější. Tak vypravuje neklamné slovo Boží, zaznamenané v knize „Job.“

Patriarcha Job byl obrazem Toho, v Něhož všecku svou naději skládal, a sice obrazem Jeho utrpení, ale i oslavení.

Syn Boží oplýval v slávě Otce svého vším, a ničeho se Jeho moci nedostávalo, tak že by nikterak nebyl mohl zkoušen býti od ďábla. Ale On z neskonalého milosrdenství k nám se vtělil, aby hříchy naše mohl vzíti na Sebe, a tak nesa viny naše, vydán jest v moc ďábla, jak toho hříšník zasloužil; oloupen jest o všecken statek a chudým učiněn, jak sám o Sobě svědčí: „Lišky mají doupata a ptáci nebeští hnizda: ale Syn člověka nemá,

¹⁾ Žalm 70, 1.

kdeby hlavu sklonil.“¹⁾ Raněn jest také hříchy lidskými, kteréž spáchány jsou z návozu ďábla, jakoby „nežitem nejhorším od paty nohy až do vrchu hlavy;“ není na Něm nalezeno místočka zdravého, ale jest „samá rána a zsinalost a oteklina,“ jak o Něm svědčí svatý prorok Isaiaš, jehož sv. Jeronym, veliký znatel a vykladatel písem svatých „evangelistou starého Zákona“ nazval. „Manželka“ Jeho, t. j. národ israelský, od Otce Mu zasnoubený, Jím pohrdá, se Mu posmívá a k smrti ho odsuzuje. „Přátelé“ Jeho, t. j. apoštolové Ho jako hříšníka opouštějí, viru v poslání Jeho s nebe ztrácejíce.

A na toto podivuhodné utrpení Páně pamatuje nás v růženci bolestném druhá kytice z růží červených, krvavých, do kteréž ukládáme tajemství druhé, které zní:

„Ježíš, který za nás byl bičován.“

Bičování bylo trestem nejvýš bolestným i potupným. K pokutě takové odsuzování bývali obyčejně jen největší zločinci ze stavu otrockého. Odsouzenému obnažili vojáci, kteříž z pravidla ortel vykonávali, svrchní část těla, ruce mu přivázali k nízkému sloupu, a takto nakloněnému bez milosrdenství bili na obnažená záda. Nástroje, jichž k bolestnému bičování se užívalo, bývaly trojího druhu, jak svědčí sv. Jeronym. Nejprve totiž vinníka mrskali čerstvými pruty trnovými, kteréž mu na těle nadělaly mnoho modřin a krvavých mozolů. Pak ho zbili řemeny, na jejichž koncích upevněny byly čtyřhrané kostky neb kovové kulíčky, kteréž kůži prorážely. Posléze ho mrskali železnými řetízky, na jejichž koncích připevněny byly háčky s ostrými hroty, kteréž hluboce do těla se zarývaly a celé kusy masa od těla odtrhovaly. Katané mrskávali ubohého tak dlouho, dokud soudce nedal znamení, že ustáti mají. Stávalo se nezdídka, že odsouzenec při hrozném bičování v rukou svých katanů duši vypustil.

¹⁾ Luk. 9, 58.

Takovým, ano bolestnějším byl trest Syna Božího, — Ježíše, který za nás byl bičován — když přišla Jeho hodina,¹⁾ aby vydán byl v ruce hříšníků.²⁾ Spasitel trpěl při bičování muky ukrutné na těle, ale ještě ukrutnější na duši.

Bylo-li ale bičování trestem pro nejsprostší zločince, kterak se stalo, že ten Nejnevinnější k pokutě takové odsouzen býti mohl?

Bohaprázdni židé Pána Ježíše odsoudili na smrt ze záští, že jejich vymyšleným naukám o Bohu a nelaskavým a bohaprázdným mravům na odpor se stavěl; ovšem že záštím tímto pochlubiti se nechtěli, a proto ho zastřeli nařknutím, že prý se Pán Ježíš rouhal Bohu, an se Synem Božím býti pravil. Židé mohli sice dle Zákona svého na smrt odsouditi, ale nesměli bez svolení římského císaře anebo náměstka jeho ortel smrti vykonati. Proto Pána svázaného přivedli k vladaři, nebo-li k zástupci císařovu, Pilátovi se žádostí, aby ortel smrti, kterýž byli nad Pánem Ježíšem u Kaifáše vyřkli, potvrdil. Aby jim Pilát spíše po vůli byl, nařkli Pána znova a sice tím, že prý bouří lid a zapovídá daň dávatí císaři; a zároveň Pilátovi hrozili udáním u císaře, jest-li by jim po vůli nebyl. Pilát nejsa bez úhony, žaloby se lekl, hněvu císařova se bál; ale zároveň zhrozil se té myšlenky, aby Pána Ježíše, Jehož nevinnost byl poznal, hned na smrt odsoudil. Proto Ho kázal bičovati, aby jednak židům rozzuřeným ukázal, že z Něho ani trýzní ničeho zločinného se nemohl dozvědět, a jinak že se nadál, že aspoň lid, vida Dobrodince svého ukrutně ztýraného, za propuštění Jeho žádati bude. Aby tedy Pilát sám ušel trestům, kterých svými proviněními si zasloužil, obětoval nevinného ukrutnému, nezaslouženému potrestání!

¹⁾ Mat. 26, 45.

²⁾ Jan 13, 1.

I chopili se katané Pána, roucha z přesvatého Jeho strhali a ruce Mu přivázali ku kovovému kruhu, jenž upevněn byl v nízkém, asi loket vysokém sloupu z šedého mramoru. Sloup tento přivezl 1. P. 1223 kardinál Kolonna, jenž za časů papeže Honoria III. na východě vyslancem apoštolské Stolicе byl, z Jerusalema, kdež až do té doby k veřejné účtě vystaven byl, do Říma, kdež se v jedné kapli svaté Praxedes za železnou mříží až posud chová.

K sloupu tomu tedy vojáci nevinného Pána přivázali a ukrutně, bez milosrdenství bičovati Ho se jali.

Jako divoká zvěř, když krev zočí, tím divočejší a krvelačnější se stává tak také katané Páně při každé nové ráně vzteklejšími se stávají. Nutká je ďábel, aby Spasiteli co možná největších bolestí učinili; domlouvají jim fariseové, aby se na mukách protivníka svého více pásti mohli; pochvalu tleská jim luza, od bezbožníků zakoupená. I šlehají Syna Božího vždy prudčeji, střídajíce se mezi sebou; nebo „shromáždili žoldneřové do radního domu k Němu celou rotu;“¹⁾ rota vojáků římských ale čítala 600 mužů!

Bičují tedy Pána střídavě tak dlouho, až přesvatá krev Jeho stříká na okolostojící, po stěnách radního domu, a části kože i masa s přesvatého Těla k zemi padají, neb na něm roztrhané dolů visí; na mnohých místech viděti i kosti odkryté. Přehroznému utrpení Páně nasvědčují slova Isaiáše proroka, řkoucího: „Od spodku nohy až do vrchu hlavy není na Něm místa zdravého: samá rána a zsinalost a oteklina.“

I omdlévá Kristus Pán a polomrtev klesá podle sloupu k zemi, obklíčen ukrutnými bolestmi, jako vodami ohnivého moře. Teprv nyní poroučí Pilát, aby katané upustili od krvavého díla svého.

¹⁾ Mat. 27, 27.

„Více než pět tisíc hrozných ran dopadlo na Tělo Mé,“ přiznal se Pán u vidění svaté Gertrudě.

Ó jak hroznou bolest musel zakoušeti Pán na přesvatém jemném Těle Svém, již dříve potem krvavým vysíleném!

Ó hleďte, vykoupenci Kristovi! na zuboženou postavu Pána a Spasitele svého. Kde jsou andělé, kteříž Mu jindy posluhovali, že Ho nyní neostříhají? Kde jsou ti četní zástupové nemocných, jichž byl uzdravil, že nikdo hojivého balsamu na otevřené rány Jeho přiložit nepřichází? Kde jsou ti mrtví, kteréž vzkřísil, že Ho nikdo z mdloby k životu neprobouzí? Kde jsou všichni ti opuštění a nešťastní, kterýmž jindy útěchu skytal, že tu nikoho není, kdo by Mu hlavy pozvedl a slovem útěchy Ho potěšil?

Předrahá Matička Jeho ještě neví o mukách Syna svého, kteréž ovšem předvíдалa, ale o kterých se teprv později dozvěděla. Přátelé, na kterých si tak mnoho zakládal, Ho opustili; jeden z lakoty v ruce hříšníků Ho vydal, jiný z bázně lidské zapřel, ostatní se rozutekli! Opuštěný, bez útěchy i pomoci, leží v krvi své, v mdlobách svých, až Jej kopání necitelných katanů k novému životu, k bolestnějším ještě mukám probouzí!

„Čeho jsi se dopustil, ó nejsladší Pane, že takto jsi pokutován? Co zlého jsi učinil mládenče přesvatý, jaká vina Tvá, jaký zločin Tvůj?“ táže se sv. Augustin, o bičování Páně rozjímaje; ale hned srdcem skormouceným pokračuje: „Ó Ty's nevinnen; ale já jsem příčinou Tvé bolesti, já nesu vinu Tvých hrozných utrpení!“

Ano, čtenáři zbožný! ne za své, ale za naše viny trpí toto hrozné bičování Kristus Pán! Jeho podoba utrýzněná, jest podoba hříšníka od hříchu zbodaného, od dábla ztrýzněného. Co člověk zavinil, napravití nedovedl; proto Syn Boží za něj pyká. Aby zbůjník odpuštění došel, Nevinný trest jeho bere na Sebe!

Adam více lži dábla uvěřil než pravdě Boha, a i dítky jeho více chuti nalezají v povídačkách vylhaných, než v Zjevení Boha vševědoucího: a Kristus Pán na lživé obžaloby odsouzen od židů i pohanů! Volnosti a nevázanosti žádal si první člověk, když Bohu poslušnost vypověděl, volnosti a nevázanosti ve všem žádání želají i dítky rodičů zvrhlých: a Syna Božího za to katané ve vazby jímají! Nestálým byl Adam s manželkou svou v lásce k Dobrodinci svému a i potomci jeho tak rádi sliby Bohu učiněné ruší: a Král nebes za to k sloupu připevniti se dává! Již první rodiče nechtěli žádostem svým odpírati a jedli se stromu zapovězeného, a dědicové jejich neradi odpírají tělu svému něco příjemného, ale rádi mu hoví v jídle, pití, spaní, obveselování; a tak z nezřízených žádostí těchto splétají metly, kterými Tělo Páně jest rozerváno! My chceme jen růže života trhati a z nich se těšiti a Kristu Pánu necháváme trnové pruty, kterými šlehán byl. My neradi přijímáme pokárání za hříchy, ano snad i zpovědníkovi za zlé máme, jest-li po otcovsku se nás na něco nutného táže, neb nás dle zasloužení důtklivěji pokárá: a na Syna Božího splétáme tak řemeny, by jimi pokárání snášel za nás! My neradi posloucháme slova Božího, jedná-li o smrti, soudu, pekle neb jiných pravdách ostrých, protivných: a tak vtiskujeme katanům do rukou řetízky s ostrými háčky, kteréž Pána do krve rozedraly!

Ó jak hrozné, ale také jak tajuplné jestiť bičování Páně, v kterém trpěl za všechno naše hovění nezřízeným žádostem, za všechnu lenost a nedbalost v službě Boží, za všechnu naši citlivost, netrpělivost, nelaskavost! —

A hle! všechny ty hrozné muky, které Pán snášel na přesvatém Těle svém, ještě nepatrné jsou proti mukám, které snášel při bičování v nejsvětější duši své!

A jaké to muky? Pro své obnažení!

Kristus Ježíš, který jen z nejčistší, již bez poškvrny počaté Panny narozen býti chtěl, kterýž největší zalíbení měl na duších cudných, čistých, dětinných, kterýž za miláčka z apoštolů jen čistotného, panického Jana vyvoliti ráčil: ó jak hroznou muku musel snášeti při svém obnažení! Ó v pravdě že duševní muka ta proň byla daleko bolestnější samého bičování na těle! Krvácí-li přesvaté tělo Jeho pod ranami mučitelů, mnohem více krvácí nejčistší duše Jeho při surovém obnažení!

Proč ó Synu Boží! ani tato bolest Tebe minouti neměla?

Nebylo možno! Kristus trpí pokutu za hříchy všech lidí a za hříchy jejich všechny; a proto ani tato hrozná muka neměla Ho minouti. Vizme, v jaké shodě jsou hříchy i pokuta!

První rodiče byli v ráji oděni rouchem svatosti a nevinnosti a nebylo jim třeba jiných rouch, kterými by nahotu těl svých přikryli. Když zhřešili, teprv zpozorovali, že jsou bez oděni, že jsou nazí, a nahota jejich že hanbou jest; a proto sobě učinili zástěr z listí fíkového a ukryli se.¹⁾ Druhý Adam, Ježíš Kristus, když přišel napravit, co první byl pokazil, nese hanbu z obnažení, aby na sobě ukázal, jak chudým jesti člověk a jak plným hanby, jest-liže žije bez roucha milosti a zalíbení Božího!

Jaký to rozdíl mezi člověkem prvním v ráji, a člověkem druhým v soudní síni v Jerusalemě! V ráji byl člověk obdařen vším, co ho těšiti mohlo; zde Syn Boží oloupen jest o všechnu útěchu života! Tam stojí člověk oděn v skvoucí roucho svatosti duše i těla, v kteréž ho oblékl Bůh; zde se chvěje Bůh, že hanebně Ho obnažili žoldnéři! Tam se radují andělé z krásy nejznamenitějšího tvora na zemi; zde se posmívají katané světa Stvořiteli v hanebném obnažení! Ó jak hrozná

¹⁾ I. Mojž 3, 7. 8.

jestiť spravedlnosť Boží! Jest-li že Adam první se třásl a mezi stromovým se skrýval, ba ani na zavolání samého Hospodina nevycházel, poněvadž se pro nahotu svou hanbil: jaké asi muky zakoušel druhý Adam, nejčistší Syn Matky nejčistotnější, když obnažen jsa státi musel před rotou katanů necitelných!

Ale Kristus Pán netrpěl toliko za zaviněnou nahotu rodičů prvních, ale i za nahotu všech dítek jejich! Potomci rodičů nezdrženlivých libují si v žádostech ohavných, řečích necudných, skutcích tělesných, a duši svých takto utrácejí: a Syn Boží za to snáší na těle přebolestné bičování a na duši hanebné obnažení!

„Od spodku nohy až do vrchu hlavy není na Něm místa zdravého: jest samá rána a zsinalosť a oteklina,“ a tak nám představuje hříšníka o milosť Boží oloupeného a před obličejem Božím obnaženého. Obnažení snáší, aby ztracené roucho svatosti a nevinnosti opět nám získal. Co my přemnohými spůsoby jsme provinili, On snáší, aby nikdo zahynouti nemusel, ale aby každý, kdož v Něho uvěří a za Jeho dlužníka se považuje, nezahynul, ale měl život věčný!“¹⁾

A kterak budeme spláceti dluhy Pánu svému, který tak mnoho za nás vykonal?

Dvojím spůsobem. Čeho si přede vším na nás žádá, jest, abysme bolestného bičování Jeho nikdy více neobnovovali. A což jest možno, aby někdo hrozné muky Syna Božího obnovovati chtěl a mohl? Ovšem že jest to možno; a skutečně každý muky Jeho obnovuje, kdo se dopouští hříchů těch, za které právě Syn Boží ty rozmanité muky snášeti musel. Tak svědčí svatý apoštol v listu k Židům,²⁾ tvrdě, že kdo padli do hříchu, každý sám o sobě Syna Božího znova křížují a v posměch vydávají.

¹⁾ Jan 3, 15.

²⁾ Žid. 6, 6; Massl's Erklärung der hl. Schrift. I. c.

Bičují tedy Pána svého, kdožkoli žádostem těla nedovoleným způsobem hoví, k nebeským věcem nechut mají, „jejichžto bůh,“ jak s pláčem praví svatý apoštol Pavel, „břicho jest a jichžto konec zahynutí.“¹⁾ Bičují obnaženého Pána na novo, kdožkoli nestoudné obrazy neb sochy zhotovují, neb své vlastní tělo počestně nezakrývají, a tak jiným příležitosti k hříchu dávají. Bičují Pána i ti, kdož na podobné nedovolené věci ze žádostivosti a se zalíbením pohlížejí. Bičují Pána svého obnaženého znova, kdož smělymi pohledy a svůdnými posuňky srdce nevinná v tenata hříchů lákají, hanebnými řečmi cudné smýšlení mládeže otravují, sepisováním, vypravováním neb rozšiřováním nestoudných povídaček mladistvou obrazotvorností smrtícím jedem napájají a na ona hrozná slova Páně zapomínají: „Kdo pohorší jednoho z maličkých těchto, jenž ve mne věří, tomu by lépe bylo, aby zavěšen byl žernov osličí na hrdlo jeho, a byl pohřben v propast mořskou. — Běda člověku tomu, skrze něhož pohoršení pochází.“²⁾ Dvakrát běda, jest-liže sami rodičové neb pěstouni pohoršení dávají duším, které jim Bůh k opatrování a zušlechťování byl svěřil! Co odpovědí jednou na soudu Vševědoucího, až bude z rukou jejich zpět žádati poklady, které jim svěřil, duše totiž nesmrtelné, krví Kristovou vykoupené, jest-liže jejich vinou v záhubu upadly?!

Dluh svůj spláceti můžeme za druhé, když dle příkladu Jeho i my své vlastní tělo trestati budeme. Kristus Ježíš zbičovaný „od spodku nohy až do vrchu hlavy nemá na sobě místa zdravého: ale jest samá rána a zsinalost a oteklina;“ a proto máme i my tělo své trestati posty a to nejen nařízenými, jako bývají po všechny pátky celého roku a pak ještě v jiné důležité kající dny, ale i dobrovolnými; odpírati máme totiž tělu

¹⁾ Filip. 3, 18. 19.

²⁾ Mat. 18, 6. 7.

ovšem vždy přání nedovolených, ale mnohdy i dovolených, abychom přemohše ho v žádostech příjemných, dovolených, tím spíše pak mu odepřeli přání příjemných, ale nedovolených!

Tak činili všichni svatí a světice Boží, že pamatujíce na hrozné muky, které Spasitel dobrovolně za nás na Se vzal, nejen nedovolených věcí si nedovolovali, ale i dovolených z lásky k Pánu Ježíši se odříkali, aby „Hlavy“ umučené „údy“ důstojnými se stali. Posměchy, kteréž snášel Kristus Ježíš od roty katanů, staly se jim pobídkou, aby i oni posměchy a potupu lidskou snášeli, když věru v Něho a lásku svou k Němu veřejně osvědčovali. Zlost katanů, kterouž Spasitel trpěl bez odmlouvání, naučila je býti trpělivými a do vůle Boží odevzdanými i tenkrát, když se jim nedařilo dle vůle a přání jejich. Palčivost, jakou Božský Mistr v bolestech svých snášel, byla jim pobídkou, aby i oni nezřízenou žádost po vybraném, vzácném a hojném jídle a pití v sobě přemáhali. Bezesná noc, kterouž Syn Boží měl před svým ubičováním a v kteréž pochopové židovští s Ním bohaprázdnou kratochvíl provozovali, stala se vyvoleným Božím upomínkou, aby i oni spánku si ukracovali, by takto více času k modlitbám a svatým rozjímáním nabyli. Ježíš Kristus, v bolestech ponížený, naučil je před Bohem i před lidmi se pokořovati tak, aby nesouce s Mistrem ponížení a povržení, s Ním také účastnými se stali povýšení a oslavení!

Takovýmto způsobem stoupali vyvolenci Boží do šlepečí Ježíše Krista, nejprv v utrpení a přemáhání sebe, a pak v oslavení. A tať jest ta jediná cesta, po které i my za Pánem přijíti můžeme. Jestli že svatý Pavel, „nádoba od Ježíše Krista vyvolená k zvěstování jména Jeho před pohany i králi i syny israelskými“¹⁾ za potřebné uznával, tělo své mrskati a žádosti jeho krotiti a umrtvovati,

¹⁾ Skut. apošt. 9, 15.

jak sám o tom svědectví vydává, říká: „Tresci tělo své, abych snad jiným káže, sám nezahynul:“ ¹⁾ což činiti teprv nám, abysme žádosti těla svého, dlouhým povolováním zbujnělé, opět v poddanost uvedli, a takto sobě samým dle vůle Boží vládnouce, duši i tělo své pro život věčný zachovali?!

Nelze-li nám z lásky k ubičovanému Mistru krev svou prolíti, jako učinili svatí mučenníci, **prolévejme aspoň hořké slzy lítosti**, a to ne tak nad utrpením Páně, jako spíše nad přemnohými hříchy svými, kterýmiž právě Pána svého tak mnoho jsme zarmoutili, sebe o nebe oloupili a hrozných trestů si zasloužili. Oplakávejme hříchů svých tak upřímně, jako sv. Petr, který zapřev Pána, „vyšel ven a plakal hořce,“ ²⁾ a ani tehdy, když mu již Pán dávno odpustil, plakati nepřestával, ale dle svědectví svatých Otců až do smrti každé noci při kůropění s lůžka svého vstával a provinění svého oplakával, a to slzami tak hojnými, že ony stékající až rýhy mu po tváři vytvořily!

Ano oplakávati budu, ó můj nejsladší Ježíši! v čem jsem Tebe kdy urazil, a slibuji Ti opravdově, že vše, v čemkoli jsem se prohřešil, napravím a nikdy, nikdy více, aspoň nikdy více dobrovolně Tebe neurazím. Byť bych s Tebou i na smrt jíti měl, s pomocí Tvou nikdy se Tebe více nespustím; nikdy více biče splétati nebudu, kterými bych Tvé přesvaté tělo znova trýznil a přečistou duši Tvou hanbou náplňoval! Ode dneška činím sobě zásadu, od které nikdy neupustím: Nemusím všechno viděti, netřeba mi všechno slyšeti, nechci všeho okusiti, nežádám si všude býti; ale prvé než nějakého vyrazení si dopřeju, položím si vždy tuto otázku svatého Aloisia: „Co pomůže mi toto pro život věčný?“

Nebudu více splétati trní, jímž bych Pána svého opět bičoval; ale sbíratí budu trny, jimiž v rádní síni Pilátově šlehán byl Božský Mistr můj. Trny tyto, krví nevinného Beránka Božího zbarvené, jako nejdražšími růžemi poseté, splítati budu u věnec, u věnec z růží červených, abych jím potěšil bolestnou Rodičku Boží i nejsladšího Syna jejího. O růžích těchto chci rozjímati, ústy svými čest jejich hlásati, život svůj dle nich zaříditi. Z lásky k ubíčovánému Spasiteli svému chci snášeti všechny útrapy, kterých na mne Bůh dopustí, chci šlapati bez reptání po všem trní, jež mi Pán v cestu položí, chci přemáhati všechny nezřízené žádosti v sobě a věrným zůstatí Božskému Mistru svému v štěstí i neštěstí, té jsa pevně naděje, že mne neopustí, že mně odplatí jednou jako Jobovi, kterýž trpě poranění „od spodku nohy až do vrchu hlavy,“ nezoufal a ve Vykupitele svého doufati nepřestal, až se Hospodin na bídu Jeho rozpomněl a ho oslavil.

Ano, ó Ježíši! Tvým jsem a zůstatí hodlám, jako činili všichni věrní milovníci i následovníci Tvoji! Ó Maria, matko milosrdenství, vyprosiž mi pomoci k tomu u zbičovaného pro nás Syna svého. Amen.

i Otčenáš.

10krát: Zdravas Maria . . . Ježíš, který za nás byl bičován. Svatá Maria . . .

Sláva Otci i Synu . . .

IV.

Vyjděte a pohledte, dcery sionské,
na krále Šalomouna v koruně, kterouž
ho korunovala matka jeho, v den za-
snoubení jeho. Píseň Šal. 3, 11.

Muži slovutnému, bojovníku nepřemoženému, králi svatému, Davidovi israelskému šli dnové života pozemského ku sklonku. I „obráceny jsou oči všeho Israele na něho, aby jim oznámil, kdoby seděti měl na stolci jeho po něm.“¹⁾ I přísahal dne jednoho David Bethsabé, máteři Šalomounově prosící, řka: „Žítv jest Hospodin, že Šalomoun, syn tvůj, kralovati bude po mně, a on seděti bude na stolici mé, místo mne: takto učiním dnes.“ A ihned kázal přivést syna svého milného, Šalomouna, aby ho ustanovil králem ještě téhož dne. Povolal také kněze Sadoka a proroka Náthana, jakož i nejvyšší hodnostáře, knížata i služebníky říše své, aby před očima jich Sadok i Náthan vylili roh oleje, vzatého ze svatostánku, na hlavu Šalomounovu a takto ho pomazali na krále israelského. Potom dáno znamení trubou a zvolal veškeren lid: „Živ buď král Šalomoun!“ Pak učiněno veselí veliké a hudby a zpěvu takové množství, že zavzněla země od křiku jejích. I prikázal David synu svému, aby byl vůdcem nad Israelem i Judou.²⁾ I vybízeli se na vzájem dcery israelské, říkajíce: „Vyjděte a pohledte, dcery sionské, na krále Šalomouna v koruně, kterouž ho korunovala matka jeho v den zasnoubení jeho.“ s lidem israelským! —

¹⁾ III. Král. 1, 20.

²⁾ III. Král. 1, 29—40.

Devět set let později opět měl býti jeden z potomků Davidových a synů Šalomounových korunován na království. V ulicích města Jerusalema, kterýž toho času čítal přes milion obyvatelů, nesmírně jest živo. Nejen domácí, ale i cizinci, kterých bez počtu na slavnost beránka velikonočního sem připutovalo, naplňují ulice i náměstí světového toho města a hovoří v jazycích národů i nejvzdálenějších. Vše chce viděti a poznati nového krále židovského, všichni žádostivi jsou, účastnými býti korunovace jeho. Hle, tu jest! obklíčený četnou stráží, posazený na trůně, oblečený v roucho barvy šarlátové, na hlavě má korunu, v ruce žezlo; právě před ním klekají a ho pozdravují, řkouce: „Zdráv buď králi židovský!“¹⁾ I naplnilo se povětrí křikem i lomozem volajícího lidu.

Ale hleďte, jaké to podivné korunování! Nový král má stráž ale — z katanů! Sedí na trůně, ale — není to trůn ze zlata neb kosti slonové, na jakém sedával Šalomoun, ale trůn z tvrdého, krví zbroceného kamene! Oblečen jest v roucho šarlátové, ale — ne zlatem a drahokamy prošívané, nýbrž jest to obnošený plášť sprostých vojnů římských! Má korunu, ale — ne z drahých kovů, nýbrž z trní! Má žezlo, ale — ne bohatstvím se třpytící, nýbrž ze zlomené třtiny upravené! Klekají před ním na kolena a pozdravují ho jako krále; ale ihned opět vstávají, se smíchem a hulákaním třtinu z ruky mu berou, jí mu o hlavu bijí, ho políčkují a v tvář mu plívají!

Ó Bože! jaký to divný král!

A když se mu do syta posmívali, vyvádí ho vladař císaře římského z domu korunovačního, z domu rádního, a představuje ho veškerému zastupu shromážděnému, řka: „Ejhle, král váš!“²⁾

Jaké jest jméno podivného krále toho a jaká příčina hrozného utýrání jeho?

Třetí tajemství růžence bolestného učí nás jej znáti; jest to

„Ježíš, který za nás byl trním korunován.“

Jest to Šalomoun nový, který proslaveného předka svého daleko předčí mocí, bohatstvím i moudrostí; neb On jest i všemohoucí i Moudrost sama. Jest to onen Slibovaný (Mesiáš), o němž, když po tisíci letech konečně na svět měl přijíti, zvěstoval archanděl Gabriel blahoslavené Máteři Jeho: ¹⁾ „Tenť velikým bude a Synem Nejvyššího slouti bude a dá jemu Pán Bůh stolicí Davida, otce jeho, a kralovati bude v domě Jakubově na věky.“

A ten nyní v tak hrozném ponížení?

Ó Otče nebeský! To-li jest jednorozený Syn Tvůj, v „kterémž se Ti zalíbilo,“ ²⁾ kterémuž jsi slíbil dáti království na věky? To-li jest kochaný Synáček Tvůj, ó přečistá Panno Maria, který již před narozením od Boha Otce měl taková zaslíbení? Tentýž, Jemuž v kolébce Betlémské klaněli se tři mudrci-králové od východu?

Ó ovšem; není to Šalomoun, kterýž s mnohou slávou tohoto světa k radosti matky své Bethsabé panovati začal; ale jest to Šalomoun nový, „který za nás trním byl korunován.“ Nekorunovala Ho — Matička Jeho přemilá — ale korunovala Ho macocha Jeho, lid israelský, jehož synem byl; korunovala Ho v den, když krví Svou duše lidské očišťoval a s očistěnými navždy se zasuboval. Pročež vycházejte z města, vycházejte z hluku tohoto světa, dcery sionské t. j. vy duše krví Syna Božího vykoupené, Ženichu nebeskému zasnoubené, a pozdravujte tajuplného Šalomouna Ježíše Krista, kterýž pro nás byl trním korunován! —

Vojáci Pána Ježíše ukrutně zbičovavše, umínili si, hroznou kratochvíl si z Něho učiniti. Dozvěděvše

²⁾ Luk. 1, 32.

¹⁾ Luk. 3, 22.

se o tom, kterak král Herodes i s dvořany svými se Mu rouhal a jako bláznů posmíval, dav Ho v bílé roucho obléci: ¹⁾ pomýšleli na to, jakby i oni se Mu porouhali. Tak nakažlivým jestiž příklad zlý! Příčinu k rouhání zavedlo jim vyznání Páně, že jest králem. Proto Ho na potupu oblekli jako krále, davše Mu vojenský plášť — červený, na hlavu korunu — trnovou, do ruky žezlo — z třtiny, a před ním klekajíce s potupou Ho pozdravovali: „Zdráv buď králi židovský!“

Ale jak podivné jsou cesty řízení Božího! V čem se ukrutníci Spasiteli světa rouhali, toť právě jest největší slávou Jeho! Nevědomky napomáhali úmyslům Božím! Kristus Pán v pravdě že jest králem, ano musel býti králem; nebo jen silný panovník přemoci mohl posud nepřemoženého panovníka světa — dábla! Jen král mohl sám opět zjednat ztracené království, a to nebeské! Rota vojáků římských, Ježíši, za nás trním korunovanému se rouhajících, představuje nám tedy hluboké tajemství naší svaté víry! —

Pán Ježíš není „králem z tohoto světa,“ ²⁾ ovšem ale králem v tomto světě; proto se Mu také při korunovaci na světě nedostalo cti, jakou svět poctil Šalomouna a ctívá krále své, ale zasypán byl potupou a utrpením, jakýmž svět splácí všem těm, kdož jeho nejsou, ale vůli Boží činiti chtějí. ³⁾ Království Ježíše Krista jest druhu jiného, než bývá kralování a moc králů světa tohoto; a proto i korunovační klenoty Jeho jsou klenotům jiných korunovaných na oko podobné, ale přece nesmírně rozdílné!

Vojáci-katané vykonávajíce tedy úřad svůj, „oblekli Pána Ježíše v šarlát,“ ⁴⁾ t. j. navěsili

¹⁾ Luk. 23, 11.

²⁾ Jan 18, 36.

³⁾ Srov. Jan 15, 18—20.

⁴⁾ Mar. 15, 17.

na Jeho přesvaté, hrozným bičováním na mnohých místech až do kostí rozedrané tělo sprostý plášť vojenský, barvy šarlátové. Kdo ví, jak zabolí třeba jen jediný prst neduživý, když se ho někdo neopatrně dotekl, ten snadno pochopí, že bolest Pána Ježíše při oblékání šatu na Tělo tak rozedrané musela býti nesmírná! Ale ještě větších bolestí, než na přesvatém těle svém, pocitoval Pán na duši své, a to pro potupu, které se Mu skrze roucho toto dostalo. Ježíš Kristus, jednorozený Syn Boží, kterýž krásou odívá kvítí polní, který půvabem naplňuje veškeré živočichy, byliny i ostatní tvory, který zemi slíčností zdobí a tělesům nebeským lesku, jasna, světla udílí a radosti i chloubou jest všech korunovaných nebešťanů: Tentýž Syn Boha všemocného oblečen tu v roucho nejsprostší, rozedrané, v roucho obyčejných pochopů vladaře římského!

Z bolestí a potupy Páně poznáváme již rozdíl mezi kralováním Jeho a kralováním panovníků pozemských. Králové světa tohoto pyšnívali se v skvostném rouchu šarlátovém, jež často zbarveno bývá nespravedlivě prolitou krví lidskou: a král Kristus Ježíš za ospravedlnění národů zbarvil sprosté roucho své královské krví svou vlastní! Roucha králů z tohoto světa mívají kromě draho-kamů smutnou ozdobu ze slz lidí bezprávně utlačovaných: a král nebeský protkal roucho své královské perlami vlastních soucitných slz svých! Mocnářové milují přepych, slávu, smyslnost: Pán šarlátem oděný zvolil chudobu, potupu, utrpení!

Druhý klenot korunovační, kterým se Král Kristus Ježíš líší ode všech králů ostatních, jestiž Jeho koruna trnová. „Vojáci spletše korunu z trní, vstavili na hlavu Jeho.“¹⁾ Trní, z jakého koruna Krále nebeského spletena byla, nebylo takové, jako my známe. Trní, jaké v okolí Jerusalema roste, má bodláky několik palců z déli, a

¹⁾ Jan 19, 2.

tak ostré a tvrdé, že jich obyvatelé tamnějších jako hřebíků užívají. Z trnů takových spletli žoldnéři nejen snad jednoduchý věnec, ale celou korunu vysokou, a vtlačili ji Synu Božímu na přesvatou hlavu, kteráž jest údem na celém těle nejcitlivějším; a ani s tím se nespokojivše, bili na ni třtinou, až bodláky hluboko do hlavy se zarážely, tak že mnohé nad očima a ve vlasech z kože na hlavě opět vylezaly, aby se naplnilo slovo prorokovo: „Všecka hlava jest neduživá.“¹⁾

O trnové koruně své zjevil Pán svaté Brigitě, že měla sedmdesát dva bodláky. Každý bodlák učinil ránu, každá rána vydala potůček krve, a v každé ráně povstal palčivý oheň, až celá přesvatá hlava v jednom ohni zimničném vzplanula, obličej zanícením zčervenal a otekl, a nenalezeno na něm ani „podoby ani krásy.“²⁾ I smočily se kadeře vlasů Páně, krev tekoucí naplňuje Mu uši, zastírá Mu oči jako závojem, slepuje bradu Jeho a vtéká i do úst, z nichž vždy tak útěchyplná slova vytékala! Ó jak dábelcky ukrutná byla muka tělesná i duševní, kterou katané připravili Synu Božímu!

A proč nesl Pán bolesti i potupy plnou korunu trnovou?

Korunu zlatou mívají pyšní králové; korunu vavřínovou mívají panovníci, kteříž ostřím meče národy si podmanili; korunu květinou nosívají mocnáři, žádostem těla oddaní; ale korunu trnovou, potupnou, nese Kristus Pán, aby ukázal poddaným svým, že u nich nepohledává, čehož králové ostatní vyhledávají; nežádá si otrockého podrobení, ochuzení, využitkování svých podřízených, ale Sám útrapy jejich všechny bře na se a pastýřem jest, kterýž život dává za ovce své.³⁾

¹⁾ Isai. I, 5.

²⁾ Is. 53, 2.

³⁾ Jan 10, 15.

Trnová koruna Páně jest nade všecky koruny pozemské i nebeské. Kdyby všichni králové pozemští, kdyby třebas i veškerá knížata nebeská koruny své složili k nohoun rozhněvaného Otce nebeského, přece by tak ani jedné duši lidské korunu života nezískali! A kdyby všichni andělé i archandělé, cherubini i serafini s nebes sestoupili a trnové koruny nosili, všecky ty koruny dohromady neměly by ceny za jedinou trnovou korunu Páně! Nebo učí-li svatí otcové a učitelé církevní, že se cena skutku některého řídí dle postavení a vzácnosti osoby, která ho koná; vyniká cena trnové koruny Syna Božího nad cenu korun lidských i andělských tak jako moře nad kapku vody, jako nebe nad zemi, jako neskonalejší, nevystíhlý, nesmírný Bůh nad konečného, obmezeného, nepatrného tvora! Přidáme-li k tomu, že Beránek Boží nesl korunu trnovou, tak nade vši míru hojně hanbou, potupou a utrpením obsypanou, a že ji vlastní krví svou tak bohatě skropil, nebude nám s podivením, že trnům korunovaný král Pán Ježíš, prvé než vystoupil na nebesa, vyznal apoštolům svým: „Dána jest mi všeliká moc, na nebi i na zemi;“ ¹⁾ dána Mu s korunou trnovou moc, aby vládl andělům nebeským, i všem králům této země, i všem národům i věkům, ²⁾ a koruny rozdával těm, kdož v Něho věří a slova Jeho zachovávají! ³⁾

A že tak mocnou jestiž koruna Páně, proto ne bez příčiny právě z trnů jest učiněna. Trny jsou zajisté překrásným obrazem říše Spasitelovy. Trní všude se daří, a tak i moc Pána Ježíše všude zmáhati se měla; trn oříznutý hlouběji do země kořeny zapouští a nových ratolestí pučeti nechává: a tak i královská moc Páně vždy k nové slávě povstávati měla, kde by koli byla pošlapána. Koruna byla Pánu do hlavy vtlačena, aby mnohem

¹⁾ Mat. 28, 18.

²⁾ Srov. Mat. 25, 31, 32 a Skut. ap. I, 11.

³⁾ Srov. Jan 8, 51 a 14, 23.

pevněji stála: a tak i moc Ježíše Krista silnější vší mocnosti pozemské býti měla. A v pravdě! Na sta říší pozemských povstalo a opět zahynulo, ale království Ježíše trním korunovaného, Církev svatá, trvá posud a upevněna zůstává na věky!

Rozdílné bylo korunování Páně od korunování panovníků pozemských, že jiná jest i moc i sláva Jeho. Rozdílný má význam i žezlo Jeho od zlatých žezel králů tohoto světa.

Trním korunovaný Král má v ruce místo žezla — třtinu.¹⁾

Vojáci dávajíce Pánu do ruky slabou třtinu, chtěli si posměch učiniti z království Jeho; ale právě třtina významnou jest pro moc království Jeho. Třtina jest na pohled velmi slabá, a přece všem bouřím vzdoruje! Přejde-li bouře, která mohutné duby z kořenů vyvrací, ohne se třtina a po bouři opět zpříma se postaví. Když povodně celé krajiny zatopí, třtině neuškodí; ta po opadnutí vod z bahna opět vesele se zazelená! Jest-li suchem všecky role hynou, třtina při životě trvá, poněvadž živnou vlhkost hluboko v kořenech svých schovává! Když nepřátelé celé krajiny pustoší, třtině neškodí, poněvadž nikdo se za ní do bahnité půdy neodvažuje!

Třtina slabá, pohyblivá, neumorná jestiž překrásným obrazem kralování Ježíše Krista v Církvi na zemi. Nepatrný byl začátek Církve, nemoudrým zdá se lidem světáckým řízení její, a hle! ona přece stále vzrůstá, se rozšiřuje, vládne! Na dvanácti chudých, neučených, bázlivých a většinou povržených rybářích galilejských ji vzdělal; a hle! bez bohatství, učenosti, vojsk i mečů jimi přemožen svět! Nestalo se to snadno; v prvních tři sta letech na miliony svatých mučovníků krví svou zúrodnovávali kořen Církve; ale bezpříkladným tím pronásledováním Církev Páně neseslabla, ale podivuhodným způsobem v bouřích těch sesílila a kořenů svých tím hlouběji mezi národy upevnila! „Krev

¹⁾ Srov. Mat 27, 29.

mučeníků stala se semenem nových křesťanů!“ praví učený Tertullian, a „Ecclesia oppressa, ecclesia victrix!“ t. j. Církev utlačovati a nechat vítěziti jedno a totož jest, stalo se pořekadlem letopisců starých! Necht si během věků proti slabému dílu Kristovu nevěrci, kacíři a bludaři povstali uvnitř, a roucho Kristovo roztrhati se snažili, ¹⁾ necht si mocní tohoto světa tu úskokem, tu zradou, tu bezbožným násilím na ni dotírali zevnitř: Král s třtinou v ruce nechává nepřátel se vybouřiti, popřává jim někdy i krátkých úspěchů nad Církví; ²⁾ ale když humno bylo vyčistěno a pravá pšenice od plev se odloučila, tu nepřátely své zahanbuje, potírá, k zemi poráží pouhým všemocným slovem svým, jakož učinil pochopům Jej jímajícím v zahradě gethemanské, řka: „Ját jsem Ježíš Nazaretský!“ ³⁾ a Církev novou krásou se opět leskne a novou vůni bohubilých skutků vydává.

Tato shovívavost i moc Páně musí nás naplniti i podivením i nejslastnější nadějí. Vidouce i za nynější doby tak mnohé mocné hlavy tohoto světa, kterak v domnělé síle své slabosti Páně se posmívají, kralování Jeho se rouhají, Církev Jeho za podnož ctižádosti své ušlapati usilují, můžeme směle říci: Ó vy nemoudří pošetilci, kteříž z historie věků minulých ničemu jste se nepřiučili! Což nevíte, že slabá třtina v ruku Páně znamená moc a sílu Jeho, že nemoudrost Jeho zahanbí domělou moudrost naši, že nedopustí věrných svých zkoušeti nad to, co snéstí mohou, ⁴⁾ a že jako nikdy před tím, ani nyní až na věky trestán nebude ze lži, kterýž

¹⁾ Slova Kristova o Ariovi kacíři k Alexandrovi, biskupu Alexandrinskému.

²⁾ Císařové pohanští dávali v prvních stoletích již i peníze raziti s nápisy: „Nomine Christianorum deleto, qui rempublicam evertabant,“ a „superstitione Christiana ubique deleta,“ t. j. na památku vyhlazení „státu nebezpečné“ pověry křesťanské.

³⁾ Jan 18, 6.

⁴⁾ I. Kor 10, 13.

pravil: „Já jsem s vámi až do skonání světa,“ ¹⁾ a „vzdělám Církev svou, a (ani) brány pekelné nepřemohou jí!“ ²⁾

A jako slabá třtina, Pánu na potupu daná, tajuplným způsobem mocnost krále nebes znamená, tak podobně i potupné provolávání vojínů ke cti Jemu slouží. Když Jej jako krále byli oděli, křičeli: „Zdráv buď králi židovský!“ Jen potupně králem Jej nazývali a přece byl a jest králem skutečným nebes i země, králem tolika říší, kolik jest srdcí lidských, kteréž Ho milují a z lásky k Němu příkázání Boží zachovávají a všemu nezřízenému hnutí v sobě na odpor se staví. I Pilát, který s úšklebkem židům, lidu vyvolenému v Zákoně starém, „Krále jejich“ představoval, stal se tedy, nevěda o tom, věstcem o radostném, sladkém panování Páně nad lidem vyvoleným v Zákoně novém!

Ó kdož jest s to, s důstatek poznati hloubi toho tajemství, že Pán Ježíš, Syn Boží, král nebes i země, s potupou jako král byl oděn, korunován, posmíván! Jestli to tajemství k nevyskoumání, jako Bůh sám nevystíhlý jest! Sluší toliko padati na kolena a Jemu se kořiti, a jiných k uctění Ho vyzývati slovy písně Šalomounovy: „Vyjděte a pohleďte, dcery sionské — duše zbožné! — na krále Šalomouna — Ježíše Krista — v koruně, kterouž Jej korunovala matka Jeho — macocha Jeho — lid israelský i pohanický — v den zasnoubení Jeho s věrnými dušemi lidskými!“

Nedovedeme-li ale pochopiti slabým rozumem svým tajemství „Ježíše, trním korunovaného,“ víme alespoň tolik, že „za nás byl trním korunován!“ A že to víme, dovtipujeme se také významu oněch tajuplných slov Pilátových, kterými Pána Ježíše zbičovaného a pohaněného lidu bezcitnému představoval, řka: „Ejhle člověk!“ ³⁾ Ježíš Kristus ja-

¹⁾ Mat. 28, 20.

²⁾ Mat. 16, 18.

³⁾ Jan 19, 3.

kožto člověk nese viny naše na sobě, má složenou na ramenou svých bídu, kterou my jsme zasloužili! Ježíš Kristus trním korunovaný a lidu od Piláta představený, jest obrazem člověka, hříchy zohaveného!')

Ó pohledte dcery sionské — zbožné duše křesťanské — na Šalomouna, krále svého, jak korunovala Ho matka Jeho, jak korunoval Ho lid Jeho, z něhož posel, jehož synem býti chtěl, s nímž zasnoubit se přišel! „Ejhle člověk!“ Vizte, kterak na sobě představuje obraz člověka, milosti Boží zbaveného, obnaženého, potupou před tvory, povržením před Bohem oděného!

Králem a panovníkem nade vším tvorstvem na zemi učinil Bůh člověka prvního. Odívají-li mocnářové země této v kment a zlatohlav služebníky a hodnostáře své, aby tak svou vlastní slávu na odiv postavili: čím skvostnější muselo býti roucho milosti, jež od krále všech králů obdrželi první rodiče? Zdaž nemohli býti spokojenými? Ale člověk první nechtěl poddaným býti, a byť to bylo poddanství i nejčestnější a nejblaženější; a proto drzou rukou sahal po právech samého Boha a pohrdl překrásným rouchem od Boha mu darovaným! I nechtěje poslušným býti Boha, učiněn jest podrobencem přírody, jejíž králem býti měl, a za úděl obdržel od ní „trní a hloží.“

Tuto bídu člověka padlého představuje Syn Boží na přesvatém těle svém. Králem chtěl býti člověk první, potupným králem učiněn Kristus Pán! Roucho královské ztratil Adam, o roucho své oloupen Syn Boží! Trní a hloží zasloužili první rodiče, a korunu trnovou nese Vykupitel jejich! Jaká to shoda v provinění i pokárání!

Ale Syn Boží nepřišel vinu splatit toliko za první rodiče, nýbrž i za všechny dítky jejich; a proto vidouce Pána Ježíše od Piláta představeného, rcemež dále: Ejhle člověk! ejhle obraz hříšníka,

od Boha opuštěného, hříchy zraněného! ejhle i obraz — můj!

Na křtu svatém smazána nám byla vina Adamova a duše obleknuta rouchem svatosti, spravedlnosti, nevinnosti. I přišel pokušitel, k jednomu dříve, k druhému později, a uposlechli jsme taktéž více svůdných slov ďáblových, než výstražného hlasu svědomí, hlasu Božího v nás, a i nám roucho milosti odňato, a za úděl dáno „trní a hloží“ úzkostí, starostí, sklamaných nadějí.

Obrazem této bídy naší jestit „Ježíš, který za nás byl trním korunován.“ Mnoho jsi o sobě myslil, po přednostech se sháněl, a Syn Boží snášel za to potupu jako vyvrhel člověčenstva. Povinnou úctu Bohu jsi odpíral, klekati před Ním se styděl, neb jen na oko jsi Ho ctil, kdežto srdce tvé bylo daleko od Něho: a Kristus Pán snášel z lásky k tobě bohaprázdné rouhání a pohanění! Přední místa mezi bližními vyhledáváš, jako pánem jich se děláš: a Syn Nejvyššího za tebe se nechává korunovati trním a nese šarlat a třtinu potupy! Marný jsi v oděvu a Kristus Pán potupen v oděvu. Hlavu uměle si upravuješ a Vykupitel tvůj má za to obličej od ran oteklý, slinami znečištěný, kadeře tekoucí krví slepené. Všetečným jsi v pohledech, a cudné oči Páně krví jsou oslepeny. Zvědavým jsi v poslouchání věcí hříšných neb aspoň neužitečných: a Pán tvůj uši své přesvaté naplněny má krví svou. Neprozřetelným jsi v mluvení, a Syn Boží pilným jest v mlčení. Třtinou, větrem se klátící, jsi u vyznávání víry před jinověrci, neznabohy: a Král tvůj nese třtinu potupy v ruce své všemohoucí. Nedbáš o duši svou: a Kristus Ježíš, který jedinou krůpějí krve své vykoupiti mohl celý svět, z horlivosti pro spásu duše tvé vylévá krev svou veškerou! „Žádost očí, žádost těla a pýcha života“¹⁾ o skvoucí roucho svatosti a spravedlnosti tě olupuje: ale Syn Boží svou chudobou,

svým utrpením a potupením vše ti opět vrátiti se snaží!

Kde nalezneme koho, kdož by za blaho naše i jmění i čest i život svůj dal? A našel-li by se, zdaž nezasluhuje, abychom ho z toho srdce milovali? A hle! toto vše, a mnohem více učinil pro nás Syn Boží; neb nejen že všeho z lásky k nám se odřekl, ale On nám ještě neobmezené štěstí, štěstí bez konce i míry slibuje, On, kterýž dáti chce i může! Kdož by Ho milovati, z celého srdce, ze vší mysli, ze vší síly, z celé duše milovati neměl? Kdož by neměl z lásky k Němu Jeho „břímě lehké a jho sladké“¹⁾ snášeti, když tak bezpočetných obětí za nás přinesl, tak nehynoucí zboží, tak nerozborné statky, takový neumřitelný, blaženosti plný život slibuje?

Máš-li ale kdo srdce tak tvrdé, že tě láska tak nade vše pomyšlení milování hodného Pána k lásce nerozněcuje: nuže pozoruj Ježíše Krista trním korunovaného ještě jednou! Rozpomeň se na hrozný trest, kterýž Mu hříchy naše připravily, a pak pohrdaje hroznými soudy Božími, pohrdej Králem nebes, pohrdej bližním svým, hov dle libosti chtičům svým, ale věz, že „pýcha předchází pád,“ že prolitá krev bratra tvého volá k Otci nebeskému o pomstu! Uvaž již nyní, co jednou řekneš Hospodinu Bohu svému, až se Mu na soud postavíš a On ti otázku předloží, jako bratrovrahu Kainovi: „Kde jest nevinný Abel, kde jest nevinný Ježíš Kristus, bratr tvůj? Cos učinil? Hlas krve bratra tvého volá ke mně ze země o pomstu!“²⁾

Lekáš-li se okamžení toho, nuže učiň, co abysi byl učinil, tehdaž žádati si budeš. Učiň ihned, bez odkladu; nebo den zítřejší není více naším! Mnohý zdrav se uložil večer na lůžko, a nesen jest odtud na lůžko v chladném hrobě. Proto slyšte hlas žalmisty Páně řkoucího: „Dnes usly-

¹⁾ Mat. 11, 30.

²⁾ Srov. I. Mojž. 4, 9. 10.

šíte-li hlas jeho,“ t. j. pokud Bůh k sobě v milosti volá, „nezatvrzujte srdcí svých!“¹⁾ Kdyby peklo vydati mohlo kořist svou, naplnil by se svět hrozným nářkem a bědováním nad hříchy zpáchanými a nad utrpením Páně. Ale pro ty ubohé tam jest již pozdě, příliš pozdě!

My máme ještě času — snad jen dnes, snad jen nyní ještě; proto rozjímající o hrozných mukách Páně, které snášel při bolestné a potupné korunovací své: s upřímnou srdce hořkostí připomínejme si nepravosti svých, které utrpení tak bezpříkladného příčinou se staly, a **učíňmež opravdové předsevzetí**, všeho, v čemkoli jsme pochybili, napravití, s Bohem svátostně se smířiti a budoucně nikdy, aspoň nikdy dobrovolně nezhrěšiti, ani tehdaž, kdybysme svůj majetek, svou vážnost u lidí, ba i život sám v sázku dáti měli. Ba, co by nám všechny statky pozemské pomohli, kdybysme pro ně Boha se spustili, když praví Spasitel náš:²⁾ „Co jest platno člověku, by všecken svět získal, duše pak své škodu trpěl? Anebo, jakou dá člověk výměnu za duši svou?

Abysme ale na předsevzetí svá tak snadno nezapomínali, často si je opakujeme, zvláště když dílo denní počínáme a Boha vroucně za pomoc prosíme, abysme plniti dovedli, co jsme slibovali. Nebo i nejlepší předsevzetí nevyplněná bez ceny jsou u Boha; vždyť ubezpečuje nás jistý učitel Církve, že cesta k peklu vydlážděna jest samými dobrými předsevzetími, ovšem takovými, kteráž pro nedbalost slibujících nikdy skutkem se nestala!

Volám naposled: Ó vyjděte z hluku světa tohoto a pohleďte, dcery sionské — duše zbožné! — na svého krále Šalomouna v koruně, kterouž Jej korunovala matka Jeho — bohaprázdný, ač vyvolený lid israelský, ale i nevěrný lid křesťanský — v den zasnoubení Jeho — v čas, když

¹⁾ Žalm 94, 8.

²⁾ Mat. 16. 26.

krví svou duše lidské očišťoval, aby s nimi v svatý, nerozlučitelný, přebážený, věčný sňatek vstoupiti mohl! Korunu Páně trnovou v častém rozjímání před oči si stavme, abysme tak i předsevzetí svá opakovali a upevňovali; ano ze svatých předsevzetí splítejme jako věnec, do kterého vpleteme růže, krví Páně zbarvené; dále perle, ježto jsou slzy upřímné lítosti nad hříchy spáchanými; a věnec takový skládejme kolem skrání Páně i přebolestné Rodičky Jeho, která ukrutné bolesti Syna svého v srdci svém všecky spolu trpěla!

Ty pak Jesu Kriste, Králi náš, trním korunovaný Synu nebeské královny Bethsabé, rozum osvět, smýšlení k zbožným předsevzetím roznět, vůli naši posilň, abychom v lásce k Tobě a u věrnosti k Tvým přikázáním setrvali, a setrvavše pro korunu Tvou trnovou zasloužili si v říši Tvé korunu věčně blažící. Amen.

1 Otčenáš.

10krát: Zdrávas Maria . . . Ježíš, který za nás byl trním korunován. Svatá Maria . . .

Sláva Otci i Synu i Duchu svatému . . .

V.

O vy všickni, kteříž jdete cestou,
pozorujte a vizte, jest-li bolest, jako bolest
má. Pláč Jerem. 1, 12.

Ó Hospodine svatý, staniž se vůle Tvá!
Desítiletí čekal jsem na vyplnění Tvých zaslíbení,
že „mne učiníš v národ veliký a zveleбіš jmeno
mé a že ve mně požehnána budou všecka poko-
lení země.“¹⁾ A nyní, když se mi konečně na-
rodil syn, který obveseluje šediny mé, a v němž
by zaslíbení Tvá vyplniti se mohla, žádáš ho ode
mne za obět! Kterak a kdy se vyplní přípověď
Tvá? — Ale nechci v pochybnost bráti neklamné
slovo Tvé. Tys Pán a Bůh můj! Jak se Ti zlí-
bilo, tak se staň!

Takto asi rozmlouval arciolec Abraham
s Bohem svým, když uslyšel rozkaz Boží: „Vezmi
syna svého jednorozeného, kteréhož miluješ, Isaka,
a jdi do země vidění, a obětuj ho v obět zápalnou
na hoře, kterouž ukáži tobě.“²⁾ Nezůstal na
váhách co by činiti měl, ale ihned ochoten byl,
raději syna obětovati a lásku Boží si zachovati,
než lásku Boží obětovati, aby — snad syna
zachoval!

I vstal ještě v noci, schystal vše na cestu a
vydal se na ni. Tři dny trvala pouť jeho, než
došel cíle, ježž Bůh mu byl vykázal. Jaká to
trudná doba pro srdce otcovo! Jak často mohlo
mu přijíti pokušení, aby zaslíbení Hospodinovo
v pochybnost vzal a obět přetěžkou odepřel. Ale

¹⁾ I. Mojž. 12, 2. 3.

²⁾ I. Mojž. 22, 2.

v Abrahamovi zvítězila láska a důvěra v Boha nad láskou otcovskou. Hle již jest pod kopcem Moria, na němž obětovati má, co mu na světě nejdražšího; již propouští služebníky své, a vida se blízkým cíle svého, bere dříví s osla a klade je na Isaka, aby je na horu nesl a tam na něm byl obětován; sám nese nádobu s ohněm a smrtící meč. Po cestě vzhůru rozrývá Isak, smrti své netuše, srdce otcovské otázkou: „Otče můj! zde jest oheň a dříví, ale kdež jest oběť zápalná?“ Kdož popíše bol srdce otcovského? Zdaž nemůže vším právem říci s prorokem: „Ó vy všickni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, jest-li bolest, jako bolest má?“

I přišli na vrchol hory. Abraham složil kameny v oltář, položil naň dříví obětní a oznámil rozkaz Boží jednorozenci svému. I Isak ochotně vůli Boží se podrobil. Svázal ho tedy Abraham, otec jeho, na rukou i na nohou, položil na dříví obětní na oltáři a vztáhl ruku, aby vylil krev miláčka svého. Ještě okamžik, a Abraham nemá syna více, stojí v stáří svém bezdětek!

Ale věrnost Abrahamova zkoušku již obstála; a proto zadržuje anděl vztaženou již ruku jeho, řka: „Nevztahuj ruky své na pachole, aniž mu co učin; nyníť jsem poznal, že se bojíš Boha!“

I zachován jest Isak, již již oželený, a novými milostmi a zaslíbeními obdařen věrný a poslušný Abraham, a opojeno jest srdce jeho rozkoší, když uslyšel, že potomstva jeho bude jako písku na břehu mořském neb jako hvězd na nebesích, a že v jednom z jeho a Isakových potomků požehnání budou všickni národové!')

Tímto zaslíbeným potomkem Abrahamovým i Isakovým jest — Kristus Ježíš, a Isak, od otce svého obětovaný, jest slabým obrazem velikého potomka svého.

1) I. Mojž 22, 1—18.

Abraham obětuje syna svého jednorozeného na důkaz neobmezené své lásky k Bohu; a Otec nebeský vydává na smrt jednorozeného Syna svého na důkaz neskonaleho milosrdenství k nám lidem. Isak bez odmluvy nese si své dřevo obětní na ramenou svých na horu Moria a s oddaností sklání šíji svou pod ránu smrtící; a Kristus Pán dobrovolně beře kříž, dřevo na němž měl obětován býti, nese ho na horu Kalvarii, kteráž jest jednou částí pohoří Moria, a skládá ho, jak zbožné podání vypravuje, na totož místo, kde obětován býti měl Isak.

Ale jak veliký jest přece rozdíl mezi obrazem a skutečností! Obětování Isaka jest pouze naznačeno, an života neztratil; místo něho obětován byl skopec, ježž Abraham v houští našel; ale Kristus Ježíš na dřevě obětním skutečně přesvatou hlavu svou pod meč spravedlnosti Otcovy sklání, tělo své v ohni hrozných muk a bolestí obětuje, a jakožto „Beránek, kterýž snímá hříchy světa,“ umírá! Isak po oběti s veselou myslí domů se vrací; ale Ježíš Kristus obětovaný a pohřbený třetího dne slavným způsobem z hrobu vychází, k útěše svých věrných na krátko v Jerusalemě a jinde se ukazuje, pak ale s velikou mocí a počtivostí zpět v nebesa se ubírá!

Isak s dřevem svým obětním na horu Moria krácející jest obrazem Syna Božího, dřevo kříže na Kalvarii nesoucího, jak nám Ho představuje čtvrté tajemství růžence bolestného, kteréž zní:

„Ježíš, který za nás kříž nesl!“

Když Pilát po bolestné a potupné korunovaci v radním domě Pána Ježíše lidu představil, nadál se, že lid utrpením dobrodince svého se pohne a volati bude: „Propust Jej! propust Jej!“ Jaké bylo ale překvapení jeho, když uslyšel: „Ukřižuj, ukřižuj Ho!“¹⁾ I jal se nevinnost Páně osvědčovati, aby Ho mohl propustiti; ale voláno: „Krev Jeho na

nás a na naše syny!“¹⁾ a „propustíš-li tohoto, nejsi přítel císařův!“²⁾ Pilát tedy boje se více, ztratiti tak vrtkavou přízeň lidu, než lásku věčného Boha, vydává Pána Ježíše krvolačným nepřátelům, když před obličejem všeho lidu rukou svých umyl a na osvědčení nevinnosti Jeho byl pověděl: „Neviněť jsem já krví spravedlivého tohoto!“³⁾ Ó umývej si jen rukou svých, bohaprázdny zbabělče! Duše tvá ale zůstává poškrvněnou krví Páně! Zdaž budeš moci bez trestů převraceti cesty spravedlnosti, když ti moc s hůry dána byla,⁴⁾ abysi ji konal?

Takto Syn Boží soudem nespravedlivým odsouzen netoliko od židů u Kaifaše, ale i od pohanů skrze Piláta; takto vloženy jsou na ramena Páně hříchy věřících i nevěřících, nepravosti hříšníků všech národů! —

Tělesné útrapy, které Ježíš, kříž za nás nesoucí, snášeti musel, byly hrozné. Žoldnéři, kterýmž ortel smrti na odsouzených vykonati náleželo, vzali Pána Ježíše, plášť vojenský, v kterém jako král byl potupen, s Něho strhali a tak všechny rány Jeho, na které plášť se byl přilepil, znova otevřeli. Pak oblekli Ho opět v roucho Jeho vlastní a vložili na zedraná a zeslablá ramena Jeho těžký kříž, aby si ho jako každý jiný odsouzenec sám na místo popravni nesl. Trnovou korunu nechali Pánu na hlavě, kterážto že často na tvrdé dřevo kříže narážela, hrozné bolesti v hlavě Mu působila. Ó jakou těžkostí jsi toho si zasloužil, Spasiteli náš! býti korunovaným králem našim!

K bezpočetným bolestem tělesným přidány ještě ukrutnější útrapy duševní! Rouhavé a úštěpačné řeči nebraly konce po celé cestě, ani tehdaž ještě, když oběť svou již dokonával. Pro větší potupu veden jest s křížem svým uprostřed

¹⁾ Mat. 27, 25.

²⁾ Jan 19, 12.

³⁾ Mat. 27, 24.

⁴⁾ Jan 19, 11.

dvou sprostých zločinců, jako by sám byl nejhorším z nich, jako by byl vyvrhelem člověčenstva! Ó jak nemělo krváceti přesvaté Srdce Jeho, když vzpomínalo, že toto vše Mu připravuje lid, kterýž před málo dny volal: „Hosanna synu Davidovu!“¹⁾ roucha svá na cestu kladl, kudy jíti měl, a s ratoolestmi v rukou jako knížete svého Ho provázel?

Ó jak nestálá jest přízeň lidí! Jak pošetilý, kdo na základě takovém štěstí své staví a přitom na Boha, v slibech svých nejvyšš věrného zapomíná!

Ale bolesti duševních Pámu Ježíši, kříž za nás nesoucím, ještě přibývá. Potkává panenskou, milovanou Rodičku svou. Ona sice věděla, že se splní, co jí Duchem svatým nadšený kněz Simeon v chrámu prorokoval, když Synáčka svého nebeskému Otci obětovala: „že její vlastní duši pronikne meč;“²⁾ když ale v odsouzenci hrozně ztýraném a ztupeném vlastního, nejšlechetnějšího, jednorozeného Syna poznala, zděsila se, ukrutný meč bolesti srdce, duši její pronikl a splnilo se na ní, jak bědoval Jeremiaš prorok: „Komu tě rovnu učiním a tě potěším, panno, dcero sionská? Nebo veliké jest jako moře potření tvé: kdož tě zhojí?“³⁾ A tuto duši nejčistší, tuto Matku nejvěrnější, kteráž od jesliček Betlémských až do té doby všechny radosti i žalosti v mateřském srdci svém s Ním věrně sdílela, kteráž po všecka leta tak pečlivě Ho ošetřovala: toto srdce nejvěrnější, nejupřímnější zarmoutiti musí Syn nejútrpnější, nejmilosrdnější! Ó jaká hrozná bolest pojala cituplné Srdce Synovo, když zděšení Matky své milené spatřil, a v bolestech nejhroznějších svíjeti se ji viděl! „Ó vy všichni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, jestli bolest, jako bolest tohoto Syna, jako bolest této Matky, jako bolest Ježíše a Marie!“

¹⁾ Mat. 21, 9.

²⁾ Luk. 2, 35.

³⁾ Pláč Jerem. 2, 13.

Svatý Bonaventura ujišťuje, že Panna Maria všecky rány, které Kristus Pán měl na těle svém, pohromadě snášela v srdci svém. Ona jest mučnice s Ježíšem umučeným; ona zraněna s Ježíšem zraněným; ona kříž nese s Ježíšem, kříž za nás nesoucím! —

Ó jak podivuhodně shoduje se trest s hříchem spáchaným a spravedlnost s milosrdenstvím Božím! Skrze dva vinníky, muže a ženu, přišel hřích na tento svět: a dva nevinní, muž a žena snášejí pokutu, aby lidu, kletbou stíženému, navrácen býti mohl ráj ztracený. První Adam proměnil v ráji strom poznání dobrého a zlého neposlušností svou v kříž: a druhý arciolec člověčenstva z poslušnosti k nebeskému Otci bere na se kříž, který dle zbožného podání zhotoven byl právě z onoho stromu v ráji, aby z něho učinil strom života věčného! První matka z všetečností pohlížela na ovoce stromu zapovězeného: a druhá Eva, matka člověčenstva obnoveného, s nesmírnou bolestí pohlíží na ovoce hříchů, jež upevněné na dřevě hanby nese Božský Syn její! Pýchou odvrátila se první Eva od Boha, a strhla celé pokolení své v odpor s Bohem za sebou: a pokorným následováním Syna Božího ukazuje druhá Eva cestu k ráji ztracenému!

Těžký kříž nese Spasitel náš za nás, „poslušen jsa Otce svého nebeského až k smrti, smrti pak kříže, ¹⁾ že jsme my tak často rodičů, představených a zákonitých vrchností poslouchati se zdráhali a jakožto ovečky Pastýře svého následovati nechtěli! S Ježíšem, kříž za nás nesoucím truchlí, v hoři se svíjí nejpečlivější Matka Jeho, že tak mnozí rodičové nad hříchy dítek svých nepláčou, nepravostí synů a dcer svých nejen netrestají, ale snad jich k nim i přidržují! Že vrchnosti mravní zkáze nebrání, ano tresty odstraňujíce pro vinníky, poctivce v pouta jímají!

¹⁾ Srov. Filip. 2, 8.

Ó kéž bychom písmem plamenným napsati mohli bolesti Pána Ježíše a Matky Jeho Marie v srdce svá, abysme na ně nikdy nezapoměli, ale je vždy, zvláště v čas pokušení před očima měli! Není ani možno, že bysme pak, vidouce hroznou Spravedlnost Boží i na Synu i na přesvaté Matce Jeho konanou, ještě se opovožovali, svévolně zákony nebes Pána přestupovati a nařizeními matky své Církve pohrdati!

Příčina našich mnohých poblouzení jest, že na ukrutné muky Páně zapomínáme, aneb jen s vírou nedostatečnou a láskou ustydlou na ně vzpomínáme. Zapomínáme na Ježíše, který za nás kříž nesl, a tak do hříchů upadáme, počet jich množíme, tíží jich zveličujeme, a pod touto tíží klesá světa Spasitel, padá do třetice, až na konec břímě kříže dále unésti nemůže!

Troji tento pád vykládají zbožní mužové také o trojím stavu hříšníka. Kdo poprvé těžce zhřešil, ještě snadno povstává ku polepšení. Pád druhý bývá hroznější a trvalejší. Skrze další pohrdání zákonem Božím člověk konečně tak daleko se zatvrdí, že mu bez zázraku milosti Boží povstati více ani nelze. Proto také Pán Ježíš, když po třetí klesl, kříž dále nésti nemohl.

A co se stane s křížem, když ho Ježíš dále neponese? Kterak se naplní radost židů, kteří z muk nenáviděného Mistra na kříži radovati se chtějí, umře-li na cestě ku Kalvarii? Takto tázali se žoldnéři, kteří Pána na bolestné cestě Jeho provázeli. Bojíce se tedy, aby jim vysílením na cestě neskonali, přinutili Šimona Cyrenenského, aby Mu kříž nesl.

Co vidíme? tážou se svatí učitelé církevní; Pán Ježíš nenese již kříže svého, ale nese ho Šimon z Cyreny! Což nemohla všemocná Ruka Jeho, kteráž nebesa i zemi udržuje, pádu Ho uchovati? Což nemohl nějakým zázrakem přirozenost svou posílit, aby dřevo obětní sám až na místo donesl? Proč nezvolil ku pomoci aspoň jednoho

z milionů služebných andělů, ale člověka, a k tomu cizího, neznámého?

„Milí bratři!“ učí svatý Ambrož; „mohl Pán ovšem všechny tyto věci učiniti; ale kdyby byl učinil, nebylo by souhlasilo s tajuplnými úmysly Jeho!“ Pán Ježíš napřed sám kříž nesl a pak ho vložil na člověka, aby ukázal, že nenesl kříž za Sebe, také ne za anděly, ale za člověka, a že i on má kříž mu od Pána ukládaný nésti. Cizinci ze země pohanské kříž ukládá, aby nám na srozuměnou dal, že od té doby jho Jeho nositi budou nejen potomci Abrahamovi a Isakovi, ale všichni národové! Pán Ježíš podává Šimonovi kříž, kterýž sám napřed nesl, jakoby řekl: „Jako za dědictví zanechávám vám kříž svůj, který jsem sám prvé nesl za vás, abyste i vy z lásky ke mně kříže snášeli, kterých vám uložiti za dobré uznám.“ Proto také píše svatý Lukáš výslovně: „Chytili nějakého Šimona Cyrenského, jdoucího ze vsi, a vložili naň kříž, aby nesl **za** Ježíšem.“¹⁾

Šimon beře tedy ve jmenu všech lidí kříž z rukou Páně. Šimon ani dobrovolně kříže nepřijal, ale přece za zásluhu i čest mu připočteno, poněvadž vida milostnou tvář Páně, kříž vnucený pak s ochotou nesl. Kde koli se hlásá o slavných skutcích Páně, všude hlásá se i o pohanském pomocníku Jeho Šimonovi, že za Pánem Ježíšem kříž nesl.

A tak zpoužíváme se i my, přijati na sebe kříž nějaký od Pána. Ó kéž bychom také v duchu pohledli vždy na ztrápenou postavu Spasitele svého, kterýž za nás napřed kříž nesl, a zhlíželi se v přesvatém obličejí Jeho, i uvážili veliké odměny v nebesích, která nám za nešení kříže kyne: oč, že bychom i my kříž svůj ochotně nesli s Pánem i za Pánem?

Nuže tedy, milý křestane! Souží-li tě krutá chudoba: pomni na Spasitele svého, kterýž tak chud byl, že říci mohl: „Lišky mají doupata a

¹⁾ Luk. 23, 26.

ptáci nebeští hnizda: ale Syn člověka nemá, kdeby hlavu sklonil!“¹⁾ Pronásleduje-li tě trapný neduh, třebaš na všech údech: rozjímej si o umučeném Pánu Ježíši a uvažuj obsah slov, kteráž Mu v ústa klade prorok Jeremiáš: „Ó vy všickni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, jest-li bolest, jako bolest má!“ Jest-li tě ošemetně opustili ti, kteříž láskou ti byli zavázáni: vzpomeň na Pána svého, kteréhož opustili učenníci Jeho všichni, ač je tak miloval, tak vyznamenával, jim tolik dobrodiní prokazoval! Zradil-li tě přítel tvůj, viz Ježíše, kterého jeden z těch, kteréž za své důvěrníky byl vyvolil, zradil, za mzdu otrockou, za třicet stříbrných na smrt vydal! Obtížné-li ti jsou práce, služby povolání tvého: pomni, že Syn Krále nebeského nepřišel na svět, aby si sloužiti dal, ale aby sám po více než třicet roků sloužil, a s jakými oběťmi sloužil! Dopustil-li na tě Bůh, že ti smrt otce neb matku, manžela neb dítě milované vyrvati mohla z náručí tvého: pohleď na Matku Boží, ode všech opuštěnou, syna svého jednorozeného zbavenou, osiřelou: a uč se od ní, do vůle Boží se odevzdávati, Bohu sebe i vše milé obětovati, a na přípověď Božského Syna jejího spolehati, kterýž řekl: „Ó vy všickni, kteříž pracujete a obtíženi jste — kteříž jakýmkoli křížem stížení jste — pojdte ke mně, a já občerstvím vás!“²⁾ Každý bude se moci přesvědčiti o pravdě slov Jeho: „Jho mé zajisté jestiť sladké a břímě mé lehké!“³⁾ Nebo jako Pán Ježíš, když kříž chudoby, bolestí, potupy, opuštěnosti, služebnosti složil, vešel pak v bohatství, blaženost, slávu, společnost nebeskou, aby po pravici Otce svého kraloval na věky: tak také každý, kdo kříž svůj nese s Pánem i za Pánem, z lásky k Němu a z poslušnosti k nebeskému Otci Jeho, přijde tam, kam Pán Ježíš nás předešel; nebo kde

¹⁾ Luk. 9, 58.

²⁾ Mat. 11, 28.

³⁾ Mat. 11, 30.

jest Pán, tu bude i služebník Jeho, jak Pán Ježíš výslovně praví: „Chce-li kdo za mnou přijíti (v oslavení), zapři sebe sám a vezmi kříž svůj a následuj mne!“¹⁾

Ale, táže se snad někdo pošetile, proč máme kříže snášeti, když Pán Ježíš za nás kříž již nesl? Ano proč mám právě já tak mnoho křížů, pronásledování, utrpení? Odpovídám: Právě proto, že Král náš za nás těžký kříž nesl, máme i my, poddaní jeho kříže snášeti! Udělal-li si Syn Boží z kříže vítězné znamení, s kterým ku konci světa přijde s velikou mocí a slávou soudit živých i mrtvých, má býti kříž i vítězným znamením každého křesťana. Učinil-li si Pán nebes a země z kříže trůn svůj, s něhož panovati bude na věky: má býti kříž také jednou trůnem naším, z něhož bychom s Pánem jednou na věčnosti panovali! Proto také posílá Bůh kříže svým milým, aby se Mu podobnými stáli příležitosti nabyli!

Že kříže jsou zvláštní známkou lásky Boží k nám, vysvítá z toho, co se vypravuje v umučení Páně o blahoslavené Veronice.

Když se smutný průvod s Pánem Ježíšem, kříž nesoucím, okolo domu jejího v Jerusalemě ubíral, a ona Pána krví hrozně zbroceného spatřila, a pozorovala, kterak palčivostí vnitřní i zevnitřní se trápí a pot po svatém obličejí Mu stéká: sevřeno jest soucitné srdce její bolestí nevyslovnou, a ona nedbajíc ani pohanění od lidu shromážděného, ani posměchů a ústrků od katanů Páně, hlasí se k tomu, Jehož jako zločince na Golgothu vedli, tlačí se k Němu skrze množství diváků i vojáků, a nemohouc Pánu jinak ulehčiti, aspoň Mu podává roušku svou s hlavy, aby si jí krev a pot s obličejí, k nepoznání zohaveného setřel a takto aspoň poněkud si ulehčil. A kterak odměnil Pán toto srdce neohrožené, soucitné, milující? Snad bohatstvím, hodnostmi, slávou? Nikoliv! On jí na znamení přízně

¹⁾ Mat. 16, 24.

své vrací s pohledem vděčným vlastní roušku její, do které ale vytiskl podobu krvavého obličeje svého!

Hle! koho tedy Bůh miluje, komu lásku svou na jevo chce dáti, tomu na znamení přízně své udílí památky na hrozné utrpení své! A čím více koho miluje, tím patrněji jej na své utrpení pamatuje. Laskavé Veronice dává krvavou roušku, vlastní, nejmilovanější Matce své srdce sedmerým mečem proniká! Ba v pravdě, kříže od Boha znamením jsou lásky Boží; nebo člověk bez utrpení na Boha nejsnáze zapomíná a tak hyne, kdežto utrpitelem nejvíce příležitostí má, aby Boha za pomoc prosil, před Ním se pokořoval, Jej rozhněvati se strachoval a tak hříchů se vystříhaje a z lásky k Pánu dobré skutky konaje, věčného života došel!

Bůh nám ale posílá kříže také proto, aby ctnost naši zkusil a věrnost naši jako zlato v ohni vytříbil. Pokud se člověku vše dle přání daří, není velikou věcí, jest-li z vděčnosti Bohu věrným zůstává; kdo ale proti Bohu nereptá, Jemu výčitek nečiní, Jemu se nerouhá ani tenkrát, když kříže chudoby, nemoci, pronásledování, opuštěnosti a jiných protivenství naň dolehají: tenť zajisté jest ve své lásce utvrzen a pro lásku odměny hoden! A proto Bůh, koho miluje, tresce, skoumá; kdežto syny zavržení na světě často dobrými věcmi obmýšlí.

Překrásně o takovýchto nevyzpytatelných úradcích Prozřetelnosti Boží vyslovuje se svatý Řehoř Veliký, řka: Dobytek, který má býti na živu ponechán, aby práce konal, pořád bývá pod jhem sužován; jen dobytek, který má býti na jatky veden, hojně krměn bývá. Stromy, kteréž mnoho ovoce urodily, mnoho se potřásá, mnoho se do nich bije, vše se jim ubírá, avšak uchovány bývají k dlouhému životu; stromy neplodnými ale nikdo nepotřásá, nikdo do nich nebije, nikdo se jich nedotýká, za to ale bývají vysekány a — do ohně uvrženy! Nemocného, kterého lékařové ještě uzdraviti si

troufají, všelijak sužují, předpisujíce mu, mnoho-li a čeho smí požívat, kdy a kterých léků užívat, jak život svůj zaříditi; nemocnému ale, kterému žádná naděje na uzdravení více nekyne, všeho užívatí dovolují! A právě tak statky pozemskými krmí a v pohodlí nechává Bůh ty, kteříž jednou zavržení budou. Bůh nejvýš spravedlivý nechce jim ničeho dluhovati, ani za nejnepatrnější dobré skutky jejich, které snad konají, a že jim po smrti odměny věčné dáti nemůže, aspoň na světě dobrých věcí jim užiti nechává.

Však že bez Boha pravého štěstí není; proto hříšník ani při vší hojnosti na světě opravdu šťastným není. Není všecko zlato, co se třpytí, a není všecko štěstí, co se štěstím býti zdá! Hříšníkovi Bůh skrze zlé svědomí stále odporuje, kterýžto odpor všecku radost života mu kazí. Na dně poháru každé nedovolené radosti nalezá hříšník pelyněk hořkosti!

Tak tedy Bůh hříšníkům mnohé statky pozemské nechává, kdežto člověk vyvolený snášeti musí kázeň, utrpení, protivenství, — kříže, aby tak osvědčil ctnost svou, aby vydal ovoce skutků dobrých, aby ozdravěl od nedostatků, kteréž každým člověkem vládnou a v životě tomto pro život věčný schopným byl učiněn!

Bůh nejvýš milosrdný posílá nám tedy kříže, a to nejen jakožto záruku své lásky, jakožto zkoušku ctnosti naší a našeho vyvolení, ale také jakožto pokutu za hříchy naše. Bůh tresce člověka spravedlivého za poklesky jeho na světě, aby neměl, co by na něm po smrti káral. Trudno-li komu se zdá, učí proto svatý Tomáš Kempenský, slyšeti: „vezmi kříž svůj a následuj mne;“ pomni, že mnohem trudněji bude neposlušným slyšeti jednou na soudu posledním: „Odejděte ode mne zlořečení do ohně věčného, kterýž připraven jest ďáblu a andělům jeho!“¹⁾

¹⁾ Mat 25, 41.

Že ale nejen na důkaz lásky Boží a pro zkoušku, ale i z pokuty snášeti musíme kříže, vysvítá z rozmluvy Páně se ženami Jerusalemskými.

Mezi tím, co nepřátelé Kristovy jásají, následují mnohé ženy Pána Ježíše s bolestí v srdci a s mnohými slzami v očích. Kdežto fariseové a zákonníci i vysoká rada židovská s dábelským posměchem nenáviděného Mistra provázejí, neb na cestách, kudy jíti musel, Ho očekávají, by se na Jeho mukách pásli; kdežto dvořenínové Herodesovi na popravu Toho, kterýž králem býti se pravil, podívat se přicházejí a množství lidu domácího i cizího, na slavnost velikonoční se sešlého po podivném divotvorci bez soucitu pohlíží: následují nemnohé jen ženy Božského Mistra na cestě Jeho poslední, a připamatujíce se, jak mnoho slz osušil, jak mnohým ztracený mír navrátil, jak mnohým bolestí odňal, v nevýslovných bolestech Naň pohlízejí a s pláčem Ho následují.

A kterak s nimi rozmlouvá Ten, Jež i v přehrozném Jeho ponížení jakožto krále a ženicha duší svých poznávaly? Praví: „Dcery Jerusalemské! neplačtež nade mnou, ale samy nad sebou plačte a nad syny svými! Nebo poněvadž na zeleném dřevě toto činí, na suchém což se stane?“ ¹⁾ Pán Ježíš nepamatuje jako lidí trpící toliko na utrpení své, ale On má slova útěchy, an praví: „Neplačtež!“ má i slova poučení, an nejen žen, ale i ostatních průvodců napomíná, řka: „sami nad sebou plačte a nad syny svými!“ to jest: Plačte nad hříchy svými i hříchy dítek svých, pro které kříž hanby i bolesti nésti musím. Nebo „poněvadž na zeleném dřevě toto činí,“ to jest, poněvadž Já bezvinný, přijav trest za hříchy vaše, takto trpím, „co se stane na dřevě suchém,“ co se stane s vámi, kteříž skrze hříchy Bohu jste odumřeli?

Pán Ježíš, který za nás kříž nesl, nás tedy napomíná, abychom uváživše Jeho pohanění i bolesti,

seznali hroznou spravedlnost Boží, jakou stíhání bývají hříšníci, a proto raději zde na světě tresty snášeli, než abychem po smrti kárání byli.

Cesta k nebesům jest tedy cesta křížová; kdyby jiné cesty bylo, ten Pán Ježíš, kterýž z lásky k nám nebesa opustil a na světě tolik trpěl, byl by nám dojistá této lehčí cesty ukázal; ale on tvrdí, že příchod do nebe jest tak příkrý, že jen o kříž podeprání k němu dostoupiti můžeme; že bránu nebeskou, hříchem zděděným i vlastními hříchy našimi uzavřenou, jen s křížem otevřítí dovedeme, an praví: „Chce-li kdo za mnou (ve slávu) přijíti, zapři sebe sám a vezmi kříž svůj a následuj mne!“ ¹⁾

Což tedy učiníme?

Z lásky k Pánu Ježíši, který za nás kříž nesl, snášejme trpělivě, s odevzdaností do vůle Boží všechny bolesti, všechna utrpení svá a kříž, „židům pohoršení,“ stane se nám silou, utěchou, nadějí! Kříž „pohanům — starým i novým — bláznovství,“ ²⁾ stane se nám nejvyšší moudrostí, poněvadž z něho lásku Pána svého i povolání své pro nebe poznáme, tak že pak rádi volati budeme, jako svatý Augustin: Pane! zde řež, pal, tresci, jen — tam ušetři! Pak nebudeme plakati slz lichých, přirozených nad utrpením Páně, ale budeme oplakávati hříchů svých, kteréž muky Páně zavinily; nebudeme želeť trnové koruny Páně, ale pýchy své; nebudeme oplakávati rozedraného těla Páně, ale hříšných žádostí těla svého; nebudeme se hroziti tak hrozného kříže Páně, jako spíše netrpělivosti své v utrpeních svých! Rozpomeneme se také zajisté na slova prorokova: „Roztrhněte srdce svá a ne roucha svá, a obraťte se k Hospodinu Bohu svému: nebo dobrotivý a milosrdný jest!“ ³⁾

A tak to má býti!

„Ó vy všichni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, jest-li bolest, jako bolest má“ — volá

¹⁾ Mat. 16, 24.

²⁾ I. Kor. 1, 23.

³⁾ Ioel 2, 13.

Spasitel náš a zve nás nejen k politování, jako ho litovaly ženy Jerusalemské, ale zve nás i k nápravě života. Petr, když zhřešil, „vyšel ven plakal hořce;“¹⁾ a tak učiňmež i my! Hříchů svých oplakávejme, polepšení slibme a za odpuštění prosme, ano odpuštěním se ujistíme! Odpuštěním se ale ujistíme, **vyznáme-li se knězi z hříchů svých**, kterýž moc má, na místě Božím hříchy odpouštět, jak to ustanovil Pán Ježíš, kterýž za nás kříž nesl, když pravil: „Přijměte Ducha svatého: kterýmž odpustíte hříchy, odpouštějť se jim, a kterýmž zadržíte, zadržány jsou.“²⁾ Knězi se tedy svátostně vyznejme, rozsudku jeho se podrobme, rady jeho poslechněme; nebo nesoudí jako člověk nám rovný, ale jako zástupce Boží!

A nehodným-li se soudíš, křestane milý! lásky umučeného pro tě Spasitele svého, utíkej se k té, kteráž jako druhá Sára oplakává jednorozeného Syna svého, ana meč bolesti pocituje v srdci svém, když Jej s obětním dřevem na ramenou, na bolestné cestě k Moria — Kalvarii potkává! Maria „outočiště hříšníků“ pláče nejen nad bolestmi Syna svého, ale i nad hříchy tvými a přijme tě, syna marnotratného, se vracejícího na milost. „Královna mučeníku“ dovede oceniti upřímnou lítost i žalost tvou; „potěšení zarmoucených,“ zvláště zarmoucených pro hříchy své, tě potěší a odpuštění úplně ti vyprosí!

Ó Maria, Matko Boží bolestná, Královno nebeská: se Synem svým nás smiř, Synu svému nás poroučej, Synu svému nás obětuj, nyní, v tomto čase milosti, i v hodinu smrti naší. Amen.

I Otčenáš.

10krát: Zdravas Maria . . . Ježíš, který za nás kříž nesl. Svatá Maria . . .

Sláva Otci i Synu . . .

¹⁾ Mat. 26, 75.

²⁾ Jan 20. 21—23.

VI.

Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.

Jan 3. 16.

Podivuhodná byla nestálost lidu israelského na poušti, kterouž ho vedl Hospodin z poroby Egyptské do svobodného užívání dědictví po prarocích v zaslíbené zemi Kanaan. Tu slibovali poslušnost, a hned na to se již bouřili; tu se pokorně k Bohu modlili, a za nedlouho již opět proti Němu reptali. Ale ještě podivuhodnější jest shovívavost Hospodina, kterýž jakoby se o přízeň nestálého lidu toho bál, vždy přání jeho plnil. Když reptali, že mají nedostatek pokrmu, poslal jim hojnost křepelek a manu s nebe; když se bouřili, že nemají dostatek dobré vody, poručil Mojžíšovi, aby ji ze skály vyvedl. Ano když i Bůh trestal, činil tak jen potud, pokud trvali ve vzdorech svých, a ihned opustil, když se k Němu s kajicností obrátili.

Tak se také stalo, když jednou pro mnohé nesnáze, kterých za svého dlouhého pobytu na poušti snášeti museli, proti Hospodinu i zástupci Jeho Mojžíšovi reptali; Bůh poslal na ně jedovaté hady, jichž uštknutí pálilo jako oheň a bylo smrtelné. I přišel lid k Mojžíšovi, litostivě z hříchů svého se vyznával a řekl: „Zhřešili jsme, že jsme mluvili proti Hospodinu a proti tobě: modli se, ať odejme od nás ty hady.“ A když učinil Mojžíš po žádosti jejich, řekl mu Pán: „Udělej hada měděného a vyzdvihni ho (na dřevo) na znamení: Kdožby, uštknut jsa, pohleděl na něho, živ bude.“

I učinil Mojžíš po rozkazu Páně, a kdožkoliv uštknut jsa s důvěrou ve slib Hospodinův pohledl na hada měděného, uzdraven jest od uštknutí hada jedovatého.¹⁾

Rozmilý čtenáři! My, kteříž vrtkavosti synů israelských se divíváme, bohužel! že o nic lépe nečiníváme! Kolikrát již klečeli jsme u nohou kněze na místě Božím a s pláčem slibovali „se polepsiti a nikdy více nehřešiti;“ a hle! opět a opět stali jsme se nevěrnými. A dobrý Bůh shovíval i nám; nepřestával nám udíleti pokrmů i nápojů, obydlí i zdraví, sil těla i duše i všeho toho, čím jsme a čím vládneme; otcovské Ruky své od nás ani tehdaž nevztahuje, když nás dle zasloužení kárá. Ano když vidí, že nás jedovatý had pekelný uštkl, an nás k hříchu svedl, tu spojuje s trestem milosrdenství a postavil nám tajuplného hada na dřevě, na kterého když kdo s důvěrou v zaslíbení Boží pohlíží, se uzdravuje!

A jaký to had?

Had od Mojžíše „na znamení“ vystavený a uzdravující jestiť v pravdě znamením i obrazem Toho, o Němž říkáme v pátém tajemství růžence bolestného:

„Ježíš, který za nás byl ukřižován!“

Že tomu skutečně tak, o tom nás ujišťuje sám Ten, Jehož se týká, řka: „Jako Mojžíš povýšil hada na poušti, takt musí povýšen býti Syn člověka, aby každý, kdo věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný.“²⁾ Ano tak jest! Had na dřevě v ráji přemohl svět v prvních rodičích; ale na dřevě na Golgothě sám jest přemožen a kořist jeho mu vyrvána. Pekelný had uštkl člověka a na uštknutí to následovala palčivá bolest zlého svědomí, kletba; smrt; ale pohled na Pána Ježíše, za nás ukřižovaného, přináší duši mír, požehnání, život. Proto tedy, že had Mojžíšův obrazem měl

¹⁾ IV. Mojž. 21, 4—9.

²⁾ Jan 3, 14, 15.

býti Spasitele našeho, učiněn jest z mědě rudé, aby pamatoval na krvi zbroceného Pána, a vyvýšen jest na dřevě, aby zobrazoval Ježíše, který za nás na kříži vyvýšený umřel.

Že tedy Pán Ježíš přišel křížem všecko napravit, co pádem prvních rodičů i hříchy našimi bylo pokazeno, proto také krok za krokem uzdravuje, v čem nás byl hřích poranil.

Adam skrze hřích svůj učinil ze stromu poznání dobrého a zlého kříž pro sebe i potomstvo své; a proto jen skrze bolestný kříž, kterýž ze stromu poznání Synu Božímu zanechal, mohlo provinění jeho opět napraveno býti. Adam když vztáhl ruce po ovoci zapovězeném, vyšinul se ze stezky Pána a Boha svého; a proto Syn Boží, chtěje chyby napravit, ruce i nohy své přibíti si nechává. Trojí byl hřích Adamův; zhřešil skrze žádost očí, že se mu ovoce zdálo krásným býti; zhřešil skrze žádost těla, že ovoce opravdu okusil; provinil se pýchou života, že chtěl Bohu rovným býti. A že trojím hříchem vydal se v moc ďábla člověk první: trojím hřebem na třech ramenách kříže přibitý spasení vydobývá Kristus!

Adam však neuložil toliko samému sobě těžký kříž na ramena, nýbrž i nás všechny, potomky své, na kříž přibil; a proto druhý Adam Kristus Ježíš chtěje nám nebe zavřené opět otevřít, kříž za nás na se vzít musel, a vše co při ukřižování Jeho se dalo, utrpení, kříž a smrt hříšníka před oči nám staví.

To nejprvnější, co každá zlá žádost z člověka, který se jí podává, učiní, jest, že ho zajme a vůli jeho provazy návyků sváže. Potom ho vlekne svázaného k Anáši i Kaifáši, t. j. k bohaprázdným společníkům. Když se člověk napil z kalicha rozkoší nedovolených, bývá svlečen ze šatů svých, t. j. ztrácí všechny zásluhy své pro nebe, a pak následuje bičování. Bičuje ho hlas Boží ve vnitru jeho, mrská ho nepokojné svědomí bolestnými výčitkami tak, že duše jeho je celá zraněná, rozervaná. Dále

hříchové hříšníka korunují, a sice korunují duši uvnitř hanbou, v které hříšník sám sebou pohrdá pro nepravosti své; korunují člověka také zevnitř hanbou světskou, kteráž vinníka pronásleduje a trní opovržení a potupy ve skráně mu vtiskuje. Hříchové obklopují hříšníka, rouchem potupy ho odívají, třtinu slabosti a nestatečnosti do ruky mu dávají a uštěpačně volají: „ejhle člověk!“ vizte člověka, kterak obraz Boží v sobě má způstošený. Konečně hříšníkovi ukládají těžký kříž bídy, bolestí a ku kříží ho přibíjejí, by se vazeb sprostiti nemohl. A na to volají potupně: „Stup s kříže — můžeš-li!“ Ale on nemůže; nebo přibit jest jeho rozum, že učení o Bohu milosrdném i spravedlivém nechápe; přibita jest jeho paměť, že na dobrodiní, sliby i hrozby Boží zapomíná; přibita jest vůle jeho, že jí schází milost Boží, kterouž pohrdá. Volá tedy hříšník v úzkostech svých: „Žížním!“ Žížní po nových rozkoších; ale čím více jich užívá, tím pustějším se srdce jeho stává, tím více žížní, poněvadž Bůh, který touhu po blaženosti do srdce našeho vložil, pro jiný než zvířecí a smyslné radosti ho stvořil. Poněvadž tedy hříšník touhy po blaženosti věcmi pozemskými ukojiti nemůže, vypouští ducha, umírá nekajicně a zahyne na vždy; nebo cesta s Kalvarie nevede jinam leč do hrobu!

Takový jest život hříšníka, ne jednoho, ale všech. Tak lakotí otec a shromažďuje pro své děti zboží nespravedlivé; ale děti nenaučivše se od otce tělesného báti se Otce nebeského, otcem později pohrdají, hanbou šediny jeho korunují, a lidi od něho oklamání s kletbou za hrob ho provázejí. Mnohá matka nemoudrá dítě marnivosti a domýšlivosti naučí, a pak se dočká vyplnění pořekadla, že „pýcha předchází pád!“ Leckterý mladík oddává se lásce hříšné, ale brzo připraví se o čest, zdraví, jmění, život časný i věčný!

Takto hříchové každého milovníka svého již na světě mučí a křížují; a což teprv učiní s hříšníkem Bůh tam, kde není více slitování ale jen

neskonalá spravedlnost! Kdyby pravda bylo, čím se hříšníci bláznivě těšívali, že jest Bůh takovým dobráckým slabochem, který si všecky urážky bez trestu libiti nechá: proč i svého jednorozeného Syna, když pokutu naši na Se vzíti ráčil, tak hrozné ztrestal? Proč musel Syn Boží na kříži umřítí prvé nežli mohl vazby naše roztrhati a nám svobodu dítek Božích získati?

Jest-li že ale hrozné byly již muky Páně, které ukřižování předcházely, jak se k tomu Spasitel svaté Mechtildis Sám vyznal, bylo ukřižování jako korunou umučení.

V středu rukou a nohou jsou přemnohé drobné kůstky, bezpočetné žilky a nejjemnější svaly; proto každé poranění na místech těchto veliké bolesti působí. Pánu Ježíši ale katané obě přesvaté ruce i nohy Jeho netoliko poranili ale hroznými hřeby probodali a kladivy ku kříži přibili.

Když si některý úd poraníme, tu se svaly křečovité stahují, a člověk i proti své vůli v tu stranu se svíjí, odkud bolesti vycházejí. Tak se svíjelo i přesvaté Tělo Páně, na kříž přibité, tak že kosti z kloubů svých vystupovaly, praskaly a viditelně na těle vystupovali, jak to v duchu prorockém patřil král David, an potom jako ústy velikého potomka svého praví: „Zbodli ruce mé i nohy: zčetli všecky kosti mé.“¹⁾

Úlevy Pán Ježíš na kříži nemohl míti žádné; neb jakkoli se pohne, vždy některé rány rozedraného těla svého znova otevře, je zvětší a tak vždy prudších bolestí si připraví.

Pána Ježíše od země s křížem Jeho pozvedají, kříž s rachotem do jámy zapadá, celé Tělo Božského Utrpitele bolestně se otrásá, všecky rány znova se otvírají; a že tíž Těla Jeho na rukou visí a na nohy dolehá: rány od hřebů víc a více se otvírají a celé potoky krve ze sebe vypouštějí. A v těch hrozných mukách pní Spasitel po tři

hodiny! Pní mezi nebem a zemí, jako Prostředník mezi Otcem nebeským a padlým člověčenstvem! „Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jedno-rozeného dal, aby každý, kdo věří v Něho, ne- zahynul, ale měl život věčný!“

Zbožný čtenáři! Pozoruj ještě jednou Pána Ježíše, za nás ukřižovaného, v nevýslovných mukách pnícího! Ale vše toto způsobily mu hříchy nás všech, vůbec ale i hříchy tvé vlastní zvlášť! Ó varuj se hříchu, jako pekla samého; vystříhej se i vši příležitosti ku hříchu; odporuj již prvním hnutím nezřízeným a s povržením odvrát se od ďábla, kdy- koli ti věci hříšné úlisně jako požitky vyličuje! V čas pokušení s důvěrou pohlížej na dřevo kříže, kde pní tajuplný Mojžíšův had, krví svou vlastní zrudlý, nás uzdravující. A byl-li's tak nešťasten, že jsi se prohřešil, viz, že na kříži pní Prostředník náš, hříchů svých upřímně ožel, seč síly stačí napravuj, knězi svatostně se vyznej, a obdržev rozhřešení i v nebi platné, ¹⁾ **přijmi i zadostučinění, kteréž ti kněz na místě Boha ukládá**, aby tě za hříchy pokáral a léků k uzdravení duchovnímu ti podal.

Kněz však dle vůle starostlivé Matky Církve nikdy tolik za pokání neb zadostučinění neukládá, co by si hříšník zasloužil; a proto máme hříchy své i sami na sobě trestati, by Bůh jednou mnohem přísněji nás nemusel kárat. Máme pro uzdra- vení duše sami léky si předpisovati, ne jiné, než kterých nám Pán Ježíš sám na kříži připravil, které sám v míře nejhoj- nější z lásky k nám, pro spasení naše napřed užívati ráčil.

A jaké jsou ty léky, kterých nám Spasitel, za nás ukřižovaný zanechal?

Pohledneme-li na tajuplného hada Mojžíšova na kříži, dvou věcí pozorujeme: kříž a Ukřižovaného; a hle! dobře-li si obou všimneme, seznáme, že i

¹⁾ Srov. Jan 20, 23.

kříž i Ukřižovaný jsou léky pro duše naše, jedovatým hadem pekelným uštknuté!

Prvý lék jest tedy v kříži. Spasitel jako lékař předpisuje: „Chce-li kdo za mnou přijíti — rozuměj: v slávu Otce nebeského — zapři sebe sám a vezmi kříž svůj každého dne a následuj mne!“¹⁾ A svatý Jeho apoštol Pavel přisvědčuje: „Kteříž pak jsou Kristovi, tiť ukřižovali tělo své s hříchy a žádostmi.“²⁾ Kdo tedy od svých hříchů nechce býti mučen a ukřižován; sám musí převrácené žádosti své přemáhati, ukřižovati! Kdo nechce od svých vášní a nárůživostí na soud veden býti, musí sám svůdné chtíce své zajímati a rozumem a zákonem Božím poutati! Bez ukřižování to na světě nejde; buď ukřižují hříchové nás, aneb musíme ukřižovati my jich! Spasitel náš trojím hřebem přibit byl ku kříži; a tak musíme i my trojím hřebem, co v nás hříšného, ukřižovati. Hřeby těmi jsou: modlitba, půst, almužna. V skroušené modlitbě vyznáváme nicotu svou, přemáháme pýchu života, hříšnou ctižádost, a pokořujeme se před Bohem svým všemohoucím. Postem čili odpíráním si věcí příjemných přibíjíme na kříž žádosti těla. Almužnou nebo-li ochotným pomáháním bližnímu v potřebách jeho tělesných i duchovních přibíjíme ku kříži žádost očí, t. j. lakotu a žádost majetku pomíjejícího. Když takto „bráti budeme kříž svůj každého dne,“ a následovati v přemáhání sebe Božského Mistra svého a za nás ukřižovaného: naučíme se také mluvit se svatým Pavlem: „Ode mne odstup to, abych se chlubil, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista, skrze Něhož mně svět ukřižován jest a já světu,“ a Pána následující s křížem, následovati budeme i do slávy!

Druhý lék pro neduhy duše naší jest iť v Ukřižovaném. Pán Ježíš také proto za nás

¹⁾ Luk. 9, 23.

²⁾ Gal. 5, 24.

byl ukřižovan, aby nám v závěti ovoce svého ukřižování jakožto lék zanechatí mohl.

Trojí jest ctnost, která nás s Bohem spojuje: jest to víra, naděje a láska; a trojí jest nepravost, která člověka od Boha na věky odlučuje: nevěra, zoufalství, nepřízeň. Kdokoliv neduhem tím churavíš, přístup k Ukřižovanému a nauč se věřiti, doufati, milovati!

Kdo's lhostejným, nevěrcem: pozoruj zázraky, kterými Otec nebeský umírajícího jednorozeného Syna oslavuje, aby ukázal, že od Něho byl poslán. Skály Kalvarie praskají a pukají; hroby se otvírají a vydávají mnohé mrtvé své; opona chrámová se roztrhla od svrchu až dolů, na znamení, že do příbytků Božích přistupovati mohou již nejen Israelité, ale všichni národové; země jest pokryta tmou tříhodinovou, jako ze smutku, že Pán nebes i země právě skonává. Pozoruj vše toto bedlivě a vyléčíš nevěru svou a vyznáš zajiště, jako pohanský setník, kterýž stráž měl při smrti Páně: „Jistě člověk tento byl spravedlivý,“¹⁾ „jistě Syn Boží byl tento!“²⁾

Každý, kdož opravdové důvěry v Boha jsi ztratil, si zoufáš, že se ti nevede vše dle hlavy tvé: viz lék Pána Ježíše, který sice Otci svému utrpení své žaluje, ale ihned také ducha svého do Jeho nevyzpytatelné vůle poroučí, řka: „Bože můj, Bože můj! proč jsi mne opustil,“³⁾ ale také: „Otče, v ruce Tvé poroučím ducha svého!“⁴⁾ A kdo hříšně na Milosrdenství spoleháš, a bez upřímného pokání a života napravení do slávy nebeské vejíti si troufáš, viz jaký ti podává lék Spasitel náš: Musel-li On nevinný skrze tak hrozné muky vejíti v slávu Otce svého, kterak ty

¹⁾ Luk. 23, 47.

²⁾ Mat. 27, 34.

³⁾ Mat. 27, 46.

⁴⁾ Luk. 23, 46.

bez hořkých léků, bez odporného pokání můžeš chtít uzdraviti a spasiti duši svou?

Kdož koli o Boha a Jeho svatou vůli nedbáš, jen sobě a svému přičinění vše přičítáš, Boha a Pána svého nemiluješ, nevděčně opouštíš: pojd a nauč se od Ukřižovaného, jak máš milovati Otce svého nebeského. On jest poslušen Otce až k smrti a to k smrti kříže, a ze žádné jiné příčiny, než aby spravedlivý Jeho hněv na nás usmířil; a když již kalich utrpení svého až na dno byl vyprázdnil, ani tu ještě nereptá, ale do rukou Jeho ducha svého odporoučí před smrtí svou!

Kdožkoli protivníkům svým zlé zlým splácíváš, bližního svého z nelásky pronásleduješ neb v bídách opouštíš: aj viz Ukřižovaného, kterak nepřítelům svým ukrutným pomstiti, nečiní toho; ale když všechno zlé jim učiniti nechal, když Jej hrozně umučili a ani na kříži ještě tupiti nepřestávali, On mlčí a za katany své prosí, nepravosti jejich omlouvá, řka: „Otče! odpust jim, neboť — nevědí, co činí!“¹⁾ Ano Pán ochoten jest, i vyvrheli člověčenstva odpustiti, když chyb svých uznává a za odpuštění prosí; tak lotr z chyb svých se vyznávající a za slitování prosící u Ukřižovaného milosti dochází, a blažená slova slyší: „Zajisté pravím tobě: Dnes budeš se mnou v ráji!“²⁾

Kristus Pán tedy „miluje nepřátely své, dobře činí těm, kteříž Ho nenávidí, modlí se za ty, kteříž Jemu protivenství činí a utrhají Mu:“³⁾ zdaliž smíme my se mstít těm, kteříž kalichem hořkosti nás napojují, nás nespravedlivě posuzují, o čest a poctivý výdělek olupují, naše úmysly a činy, i ty nejšlechetnější odsuzují? Dojista že nikoliv! nebo Ježíš za nás ukřižovaný učí nás odpouštět, milovati nejen přátely i nepřátely své,

¹⁾ Luk. 23, 34.

²⁾ Luk. 23, 41—43.

³⁾ Mat. 5, 44.

a těší nás, že mučitelé naše nenapravitelné jednou sám pokárá, an praví: „Mně pomsta, jáť odplatím!“ ¹⁾

Kdožkoli jste bližním svým nejbližším — rodičům a dobrodincům svým lásku jejich nevděkem spláceli, upřímné přátelství zradou opětovovali: vizte lék, jaký vám podává Ukřižovaný! On pohlíží při všech bolestech vlastních na hrozný meč utrpení, který pronikl srdce panenské Matky Jeho, s outřpností nejsrdečnější, On počítá slzy její, On ji těší, a nejmilejšímu a nejvěrnějšímu příteli svému za matku odevzdává, aby po odchodu Jeho aspoň jakousi náhradu a oporu měla, řka: „Ejhle matka tvá!“ ²⁾

Vizte a pozorujte, kterak Syn Boží, k Jehož pokynutí miliony duchů nebeských i pozemských se pozdvihují, ctí člověka, Marii, z které přirozenost lidskou byl přijal! Jak starostlivě odplácí Matce své, jak věrným jest příteli svému, an mu poklad svůj na světě nejdražší k opatrování svěruje! Ó zastydte se všichni synové i dcery nezdárné, kteříž rodiče své v starosti, nemocích a chudobě opouštíte, neb se za ně stydíte, kteříž vás v dnech nestatečnosti vaší živili, opatrovali, vychovali! Vizte jak plní čtvrté přikázání Ten, který ho sám dal! Přistupte i vy všichni, kteříž v neštěstí své přátele a dobrodince zrádně opouštíte, k nim se neznáte: a učte se lásku láskou, věrnost věrností, dobrodiní dobrodiním spláceli od Ježíše a Jana!

Ukřižovaný léčí tedy nevděk náš k Bohu, nelásku naši k bližním, ale podává nám také lék proti naší hříšné samolásce. Pravá samoláska naše zřízená má býti tak, abysme užívající světa tohoto, života věčného neztratili, ale dosáhli. Cožkoli by nám na závadu bylo, abysme Boha nade všecko milovali a života věčného dojíti mohli, musíme opustiti, a byt by

nám tak milo bylo, jako otec neb matka, syn neb dcera, manželka neb bratr neb sestra neb i vlastní život náš; nebo kdo pro osoby milované život zachovává a při tom Boha uráží, ztratit život svůj; kdo však ochoten jest pro Krista vše, i život svůj obětovati, ten nalezne život, a to život věčný! ¹⁾

Že však přemnoží na život tento pozemský, nestálý, krátký, tak velikou váhu kladou, pro život časný vše obětují a na život věčný při tom zapomínají: léčí Kristus Pán tuto nezdravou samolásku jejich tím, že před svou bolestnou smrtí rozdává vše, čím jako člověk posud vládl. Katanům svým vyprošuje odpuštění, lotru kajícímu slibuje ráj, miláčkovi svému Janovi odevzdává milovanou Matku svou, a Matce milého, věrného přítele svého a odkazuje žoldněřům roucha svá. A když již ničeho více na rozdanou nemá, poroučí duši svou Otci svému nebeskému slovy: „Otče, v ruce Tvé poroučím ducha svého!“

Spasitel náš ničeho si nenechal, ale všeho, čím jakožto člověk vládl, se odřekl; a proto že samého sebe úplně prost jest, může ruce své roztažené mítí na kříži, na znamení, že k Srdci Jeho přistoupiti může každý, že z oběti Jeho čerpati může každý, že nyní, když všeho z lásky k nám se odřekl, užiti může každý blahoslaveného pozvání Jeho: „Pojďte ke mně všichni, kteříž obtíženi jste, a já občerstvím vás!“ ²⁾

Jest-liže nás zve obětovný Spasitel náš, abychom ve svých obtížích, nemocích k Němu se utíkali, kdož měl by pozváním tak láskyplným pohrdnouti?

Spěchejte tedy všichni, kteréž hříšná samoláska jakýmkoliv neduhem poranila, a Pán Ježíš za nás ukřižovaný uzdraví vás! Kohokoli žádost po vyznamenání a chvále lidské zžírá: pozoruj

¹⁾ Srov. Luk. 14, 26. a Mat. 10, 35—39.

²⁾ Mat. 11, 28.

Pána v největší hanbě poníženého, a On zahanbí pýchu tvou a naučí tě spasitelné pokoře, kteráž zaslíbení má od Boha.¹⁾ Kdo žádostiv jsi pomíjejících statků pozemských: viz Spasitele, kterýž vše rozdal, a i ruce přibíti si dal, aby v ně ani ničeho přijati nemohl. Koho žádost těla láká: pohled vzhůru na kříž a pozoruj panenské Matky přečistého Syna, kterak Ho nestydaté žádosti lidské obnažili a hrozně zranili, a všimni si, kterak pro nestřídmost lidskou žízni se trápí! Pod kříž a do objetí Páně spěchejte všichni, kteříž se radujete ze škody bližního, a rmoutíte se z blaha bratří svých: a Pán Ježíš, kterýž z neskonalé lásky nebe nám všem přál, naučí vás, přáteli také statků pozemských spolubratřím svým! K Ukřižovanému na horu Kalvarii pospíchejte všichni hněviví, a uče se urážek odpouštět; chvátejte všichni netrpělivi a nedůtkliví, a Pán váš umírající vyléčí neduh váš a dodá vám síly, abyste nechtěli s kříže dříve býti složeni, pokud neumřete! Urychlete kroků svých všichni vlažní a nedbalí v službě Boží, a vizte Pána, kterýž dílo spasení „dokonal,“ abyste vyléčili hříšnou netečnost svou a Králi svému věrně sloužiti se naučili!

Ó všichni, kteříž buď hříšnou samoláskou aneb jakýmkoli jiným neduhem stížení jsme, spěchejme ku Pánu, všeho z lásky k nám zbavenému, náručí své k objetí nás všech rozprostírajícímu, a On vyhojí nás, že se naučíme pohrdati všemi stvořenými, naposled i samými sebou, a jediné lásku Boží a život věčný ceniti a milovati! I nebudeme statků svých užívati více jako majetníci, nýbrž jen jako správci, kteříž přísný počet klásti musejí z úřadování svého. Radovati se budeme na tomto světě, jako bychom se neradovali, rmoutiti se budeme pro ztráty časné, jako bychom se nermourili,²⁾ jsouce povýšení chovati se budeme jako

¹⁾ Srov. Mat. 5, 3.

²⁾ Srov. I. Kor. 7, 29—31.

služebníci všech. ') Pokutu od kněze ve zpovědnici uloženou jako léku proti neduhům své duše svědomitě užijeme; nepřátelům rádi odpustíme, cizí majetek navrátíme, trpícím blížním, zvláště dobrodincům a spoluvěrcům v potřebách tělesných i duchovních ku pomoci přispějeme, a tak všemožné na jevo dáme, že si hříchů svých ošklivíme, jich litujeme a upřímnou vůli máme, nikdy více nehřešiti, a nikdy více — aspoň dobrovolně nikdy — nejdobrotivějšího, nejlaskavějšího Slitovníka nebeského neurážeti!

Budeme-li takto smýšleti a činiti, dosti učiníme za hříchy své již na tomto světě, a Otec nebeský pohlížeje na zásluhy jednorozeného Syna svého i na přičinění naše, nenalezne, zač by nás po smrti káral.

Zdá-li se nám ale přísná Ruka Otcova pro nepravosti naše příliš hroživou býti, utíkejme se s plnou důvěrou k láskyplnému Srdci Matky Boží, kteréž umírající Syn nezanechal toliko miláčku svému Janovi, ale ctitelům a miláčkům svým všem, když jako v závěti pravil: „Ejhle matka tvá!“ A drahé Matce své neodevzdal jen Jana, přítele svého, ale mateřské pečlivosti její poroučí všechny vykoupence své, když praví: „Ejhle syn tvůj!“ Jí tedy i Božskému Synu jejímu chutě z růží věnce viňme, abysme si vděčnost její zabezpečili, kteráž jest dcerou Stvořitele, matkou Vykupitele, chotí Ducha svatého a Královnou nebeskou.

Ale odkud nabereme růží, hodných, by krášlily skráně nebes Královny?

Vizte rány Pána Ježíše, na dřevě povýšeného, zrakům všeho lidu vystaveného, vyzývá svatý Bernard, a naleznete růží v krvavém utrpení Jeho! Pohled na ruku pravou neb levou; hle růží krvavou znamenána jest jedna i druhá! Pozoruj nohy jedné neb druhé; hle růžemi krvavými znamenány jsou obě! Všimni si boku otevřeného: a spatříš z něho

pučeti přeskvostné růže krve Jeho! Prohlížej úd po údu: a nenaleješ místa zdravého na celém těle Jeho, ale samé rány krvavé, samé růže červené! Pohleď na Matku, pod křížem stojící, a pozoruj, kterak krev krvavé, s přesvatého Těla na ni padající, v bolestný věnec splítá a slzami svými jako drahými perlami zdobí! Přístup k této Matce, kteráž i tobě za matku jest dána, splítej s ní věnec krvavý a přidávej perly vlastních očí svých, slzy to lítosti nad hříchy svými, kterými jsi ty hrozné muky Páně zavinil, a pak k radosti své i pro spásu svou porozumíš významu slov: „Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo věří v Něho, nezahynul, ale měl život věčný!“

A s věncem tímto krvavým, slzami Matky Boží protkaným, hořkými bylinami bolestí naší rozmnoženým předstupme s blahoslavenou Královnou mučeníků před tvář Otce nebeského a rceme; „Nebes Otče! viz věnec, z krůpějí krve Syna Tvého uvitý, pozoruj s ním slzy dcery své nejhodnější, a smiluj se nad námi! Jesu Kriste, za nás ukřižovaný, pro své svaté drahé rány, pro přímluvu bolestné své Matky, smiluj se nad námi! Duchu svatý, kterýs dílo Syna Božího na zemi přišel dokonat v srdcích lidských: pro bolest srdcí našich očist nás ode vší skvrny hříchu a smiluj se nad námi!“

Tak-li lkáti, tak-li prositi budeme, neopustí nás Bůh trojjediný, neopustí nás Prostředník náš u Otce, Kristus Ježíš, ¹⁾ pro nás ukřižovaný; ale hříchy i tresty nám odpustí, na milost nás přijme, a až budeme museti říci „dokonáno jest“ a „v ruce Tvé poroučím ducha svého,“ uslyšíme dojista i útěchy plná a žádoucí slova: „Ještě dnes budeš se mnou v ráji!“ Amen.

1 Otčenáš.

10 krát: Zdravas Maria . . . Ježíš, který za nás byl ukřižován. Svatá Maria . . .

Sláva Otci i Synu . . .

Závěreční modlitba.

Ó Bože! Jehož jednorozený Syn životem, smrtí a vzkříšením Svým odměnu života věčného nám získati ráčil: propůjč milostivě, abychom tajemství svatého růžence bolestného rozjímajíce, též všecko, co obsahují, rozumem pokorně věřili, vůli ochotně plnili, a čeho zaslibují, v blažené naději dosáhli. Skrze téhož Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Přídavek.

I.

(Na velký pátek.)

Hle Beránek Boží! hle kterýž snímá
hřích světa. Jan 1, 29.

„Kdo jest Hospodin, abych poslechl hlasu jeho, a propustil Israele? Neznámť Hospodina a Israele nepropustím!“ ¹⁾ Takto zpupně mluvil král egyptský Farao, když Mojžíš se svým bratrem Aronem k němu z rozkazu Božího přišli a ho žádali, aby vyvolený lid Boží israelský propustil ze země své. Když neprosněly ani domluvy, ani hrozby, ani menší tresty, ustanovil se Bůh na tom, poslední, nejcitlivější ranou věrolomného a hrdého krále ztrestati a odpor jeho zlomiti; určil, že v jisté, určité noci zabije všechno prvorozené po celém Egyptě. Aby pak ale anděl smrti nezasáhl i prvorozených israelských: nařídil Bůh skrze Mojžíše lidu, aby jeden každý hospodář zabil ročního beránka, na němž by poškrvny nebylo, a krví toho beránka aby potřel veřeje domu svého, aby anděl, patře na tu krev, pominul příbytků israelských. Beránka pak poručil upéci celého a požívati; též nařídil, aby všichni Israelité této noci na cestu připraveni byli, majíce bedra opásaná, obuv na nohou a hole v rukou. ²⁾

O půl noci stal se nářek veliký po celém Egyptě; nebo zhubil anděl Boží všechno prvorozené,

¹⁾ II. Mojž. 5, 2.

²⁾ II. Mojž. 12, 11.

„od prvorozeného Faraonova, kterýž seděl na trůnu jeho, až do prvorozeného jaté (otrokyně), kteráž byla v žaláři, a všechno prvorozené z hověd.“ ¹⁾ Jen mezi Israelity ani pes nezaskučel ²⁾ v bédování, poněvadž je Hospodin přede vší pohromou ostříhal pro krev beránců. Tu teprv zděšený král i s lidem svým nutili téměř s násilím Israelské, aby zemi egyptskou opustili, poněvadž se báli, že by snad všichni zahynuli.

Na stálou památku veliké oné moci, v které pro krev nevinného, nepoškrvněného beránka vysvobodil Hospodin vyvolený lid svůj israelský z poroby v Egyptě i od smrti a uvedl do země zaslíbené: slavívali židé k rozkazu Božímu každoročně slavnost beránka, nebo-li slavnost veliké noci.

Nevinný, nepoškrvněný beránek Israelitů egyptských byl obrazem nevinného, nepoškrvněného Beránka Božího, kterýž přijíti měl, aby krví svou nás vysvobodil z otroctví zlého a věrolomného faraona — dábla; aby nás posilnil na cestě do země zaslíbené — do ráje nebeského; aby nás ochránil před smrtí — věčnou v pekle!

A Pán Ježíš v pravdě že jest ten „Beránek Boží, který snímá hříchy světa,“ jak Ho byl nazval předchůdce Jeho, Křtitel Jan, když Ho k Jordánu přicházejícího byl spatřil. Neb On přehořkým umučením moc dábla přemohl; na cestě k nebesům milostmi svými nás sílí, Tělem svým nasycuje, krví svou napájí; přehořkou smrtí svou moc a hrůzu smrti časné nám odňal a smrti věčné nás zbavil.

Že smrtí svou život nám způsobil Vykupitel náš, proto také i pohřeb i hrob Jeho plny jsou hlubokého významu a nevystíhlého tajemství.

S pohřbem Páně počíná již oslavení Jeho. Svátý Jan, očitý svědek toho smutného dějství,

vypravuje: Znamenitý člen vysoké rady židovské a muž bohatý, Josef z Arimathie, jenž posud toliko tajně k Pánu Ježíši se hlásil, přistoupil nyní veřejně k Pilátovi a žádal za vydání mrtvého Těla Páně. Pilát pak, když obdržel od setníka stráže zprávu, že Pán Ježíš již skončil a srdce že má kopím probodené, daroval mu mrtvé Tělo. K Josefu z Arimathie přidal se jiný, posud tajný vyznávající Páně; byl to Nikodem, kterýž ze strachu před radou židovskou Pána v noci navštěvoval, nyní ale zjevně k Tomu se přihlásil, Jehož prvé jako Vykupitele byl poznal, a k slavnému pohřbu Jeho sto liber drahých mastí přinesl!

Oba mužové společně sňali Tělo Páně s kříže, umyli a obvinuli ho po způsobu židovském čistým plátnem bílým a přidali ony vonné masti. Potom ho donesli do zahrady Josefovy, kteráž byla na blízku samého místa popravního Golgothy a v které Josef měl pro sebe a rodinu svou novou hrobku ve skále vytesanou, posud zcela prázdnou.

Průvod k hrobu provázela blahoslavená Matka Boží, svatý Jan miláček Páně, Maria Magdalena a jiné nábožné ženy a ctitelky Páně. Prasmutný to průvod pohřební! Maria ztratila Syna nejhlavnějšího; meč bolesti pronikl srdce její, když pod křížem stála; jiný, když mrtvé Tělo Syna svého v klín svůj složené celovala; ještě jiný, když Ho k hrobu doprovázela! Jan ztratil přítele nejšlechetnějšího, na Jehož prsou před málo hodinami ještě byl odpočíval a Jehož pokladu na světě nejdražšího dědicem se byl stal. Magdalena ztratila Sliťovníka nejhlavnějšího, který teprv před několika dny bratra Lazara jí byl vzkřísil. Všecky svírá bolest nevyslovná; vždyť Srdce ode všech milované, Srdce nejšlechetnější bítí přestalo!

Ó pojdte všichni, kdož se srdcem zlomeným a s očima uslzenými stáváte u mohyly na hřbitově, která tělesné pozůstatky odešlých vašich upřímných miláčků kryje, a pozorujte bolest svatých přátel Páně! Ó vy všichni, kterým srdce znova krvácí,

když zaslechnete žalostné zvuky umíráčku, neb patříte na průvod pohřební, poněvadž pamatování býváte na ztrátu nenahraditelnou: vizte otevřený hrob Páně, do něhož pochovávatí bude Maria Syna jednorozeného, Jan přítele nejšlechetnějšího, Josef a Nikodem Mistra nejmodřejšího, Magdalena divotvorce nevidaného, ženy Těšitele nejhlavnějšího! Učte se zde všichni, kteříž bolestných ztrát jste utrpěli, čemu vás zde učí Spasitel náš příkladem svým: „Dítky moje! nermuť se příliš srdce vaše pro ztrátu miláčků svých! Hle, Já sám Matku, přítele, miláčky jsem opustil a do hrobu položen býti chtěl, abych bolestí vašich umírnil! Pojďte ke mně všichni, kteříž obtíženi jste, a Já občerstvím vás!“

Pán Ježíš položen do hrobu nového, v kterém posud nikdo neležel; proč to? Poněvadž byl Adamem novým, kterýž napravil, co praotec byl pokazil a co nikdo před Ním učiniti by byl nemohl. Hrob Páně byl ve skále vytesán; proč nebyl v zemi vzdělán? Poněvadž Tělo Páně nemělo viděti v zemi porušení, a protože Kristus jest skála, to jest tvrdý kámen uhelný, na Němž vystavena jest Církev svatá. Proč vložen Pán do hrobu cizího? Poněvadž neumřel za sebe, ale za jiné. Proč položen v zahradě? Poněvadž v zahradě rajske spáchán první hřích a Vykupitel v zahradě osten smrti¹⁾ zlomiti a slzavé údolí světa opět v ráj proměnití chtěl!

Církev svatá, matka dítek svých přestarálostivá, představuje jim bolestný pohřeb a smutný hrob Páně při slavnosti „božího hrobu,“ aby jim ukázala, kde v bolestech duševních útěchy nabýti mohou. Hroby boží zdobí podobnými věcmi, jaké se také při pohřbu a hrobu Páně spatřovaly, aby mysl věřících tím spíše k nim se obrátila, tím více jimi se obírala.

¹⁾ I. Srov. I. Kor. 15, 55.

Však „hroby boží“ nejsou toliko zbožným upamatováním na skalný onen hrob Páně blíž Jerusalema, ale ony skutečně Pána našeho také obsahují; Pán Ježíš jakožto Bůh i člověk, živý, přebývá v božích hrobech našich, v podobě nejsvětější Svátosti oltářní. Jest to Ten samý, který při poslední večeři řekl nad chlebem v rukou svých všemohoucí slova: „Totot jest tělo mé!“¹⁾ Má to samé Tělo, jakéž měl, když nejsvětější Svátost poprvé sám učinil a ustanovoval, aby i apoštolové i nástupcové jejich na památku smrti Jeho chleb a víno v Tělo a Krev Jeho při nejsvětější oběti proměňovali, an dodal: „To čiňte na mou památku!“²⁾

Tělo Páně na oltářích našich tedy to samé jest, jež za nás vydáno bylo³⁾ v ruce hříšníků; Krev na oltářích našich v kalichu se prýstící tatáž jest, která na Kalvarii vylita byla na odpuštění hříchů.³⁾ Kristus Pán na oltářích našich tentýž jest, na kterého ukazoval Křestitel Jan, an pravil: „Ejhle Beránek Boží, kterýž snímá hříchy světa!“

Že tedy Kristus Pán z lásky k nám tak velikých obětí přinesl, a i až do skonání mezi námi v nejsvětější Svátosti oltářní přebýváti volil, máme ovšem „hroby boží“ navštěvovati, ale i v srdcích svých hrob Pánu připravovati, a sice dle vůle Církve svaté zvláště v čas velikonoční, kdy Pán Ježíš za nás obětovati se ráčil; ale i mezi rokem často, ano hodně často, tak často, jako hledává nedůživce lékaře a léky, přítel přítele, věrný sluha Pána svého.

Máme-li ale Pánu hrob připravovati v srdcích svých, kterak toho učiníme, aby se Mu u nás hodně zalíbilo, a aby přijda k nám jakožto král, Dobrodinec, Všemohoucí hojnost milostí svých nám udělil?

¹⁾ Mat. 26, 26.

²⁾ Luk. 22, 19.

³⁾ Mat. 26, 28.

Chceme-li vzácného hosta náležitě uvítati, dvojí práci si dělááme: předně příbytek svůj vyčistujeme, za druhé ho dle možnosti ozdobujeme. A tak podobně musíme také srdce svého na uvítání Páně připravit.

Srdce naše musí tedy nejprvé býti očistěno ode všech skvrn hříchů; to se stane skrze hodné přijetí nejsvětější Svátosti oltářní. Starý, hříšný Adam musí v nás umřít, aby Adam nový, Kristus Ježíš mohl v nás přebývat. Umřít musíme pýše a domýšlivosti a naučiti se pokornému se odevzdávání do vůle Boží. Umřít musíme žádostem těla, a místo rozkoší a radovánek ukládati mu takových skutků kajících, které zlé návyky v nás přemáhají. Umřít musíme žádosti očí a naučiti se pohrdati statky pozemskými, z kterých na věčnost ničeho s sebou vzít nelze. Na uzdu musíme brát všechny smysly, zvláště oči a uši, kteréžto jsou jako okna a dvěře, kterými ďábel, pokáním ze srdce lidského vypuzený, nazpět se opět navrácuje!

Příbytek duše musíme ale nejen vyčistiti, ale i ozdobiti. Ale kterak? Má-li duše hodným svato-stánkem se státi, musí býti ozdobena dle podobnosti hrobu, kterýž Pánu Ježíši vzdělali Josef z Arimathie a Nikodem.

Pán Ježíš položen do hrobu nového; a tak musí i duše naše obnovena býti milostí Ducha svatého, kteráž ve svátosti pokání řádným způsobem se uděluje. V hrobě Páně nikdo neležel; a tak i v duši naší nesmí žádná nezřízená žádost místa míti. Pán Ježíš pohřben do skály; a tak i srdce naše musí býti pevným proti pokušení, pevným u víře, vytrvalým v naději, nepřemožitelným v lásce. Duše má se dále podobati zahradě, v které přemnohé květiny překrásně květou a líbeznou vydávají vůni, t. j. má býti okrášlena květy zbožných myšlení a svatých předsevzetí. Duše naše má Pánu s radostí vstříc volati, jako Jan, an pravil: „Ejhle Beránek Boží, kterýž snímá hříchy světa;“ má v pokoře nehodnost svou vyznávati, jako činil

od Pána Ježíše chválený setník, řka: „Pane, nejsem hoden, aby's vešel pod střechu mou, t. j. do duše mé; ale rci toliko slovem, a uzdravena bude duše má!“ K vyzdobení duše náleží také hořké byliny, t. j. ochotná vůle, pro Ženicha nebeského všecko trpěti, všechna pokušení snášeti, všechno ochotně opustiti raději, než-li Ho vědomě a dobrovolně kdy více uraziti. Bílé plátno, v kteréž zahaleno bylo přesvaté Tělo, má nás pamatovati na cudnost a svatost duše; vonné masti mají býti pobídkou, bychom vůni bohubíých ctností Pána a Krále svého vítali. Že hrob Páně byl od nepřátel uzavřen, má býti uzavřeno i srdce naše, aby do něho nic z lásky světa vniknouti nemohlo. Pečeť u hrobu Páně budiž znamením opatrnosti naší a strážci u hrobu budtež nám pobídkou, abychom smyslům svým uložili bdění, by žádný hřích o sladkou přítomnost Páně nás oloupiti nemohl!

K přípravě duše patří ovšem i náležitá příprava těla. Církev svatá si žádá, abychom v čistém, slušném a poctivém oděvu k stolu Páně přistupovali a skrze půst na veliký rozdíl mezi pokrmy pozemskými a mannou nebeskou se upozorňovali.

Taková-li bude příprava duše i těla, tuť Pánu připravíme slavný a velice milý hrob v srdci svém, hodně Ho přijmeme a na sobě zkusíme, že On jest „Beránek Boží, kterýž snímá hříchy světa!“

Milý čtenáři! ohledni se ještě jednou na smutný pohřeb a hrob Páně. Jest to dějství plno bolestí ale i plno útěchy; bolestí, že my hříchy svými jsme ho zavinili; útěchy, že Pán Ježíš zlomil osten smrti naší, že nám dal útěchu vzkříšení, a radostného se všemi nás předešlými miláčky se shledání, an pronesl neklamné Božské slovo: „Já jsem vzkříšení i život: kdo věří ve Mne, byť i umřel, živ bude!“ ¹⁾

²⁾ Jan 11, 25.

Ó připomínejme si rádi tajemství toho přesvatého, abychom hříchů se ubránili a naději svatou v trampotách života se posilovali! Stavme ale pro pilnější upamatování hrob Boží ve vlastních srdcích svých, aby co skrze utrpení i smrt všem jako neskonalý poklad získal, nám, jsa hostem naším, v míře nejhojnější přivlastňovati mohl. Nechtě od této doby tedy, jako co Jeho jest, On naším činí, i my vše, co jsme a čím vládeme, i Jemu přivlastňujeme, říkájce se zbožným ctitelem Páně: „Ježíši, Tobě žiju! Ježíši Tobě umírám! Ježíši, Tvůj jsem v životě i smrti!“ Amen.

Otčenáš. Zdravas.

V. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

R. Neboť jsi smrtí svou svět vykoupiti ráčil.

V. Pochválena a požehnána budiž nejsvětější Svátost oltářní.

R. Od toho času až na věky. Amen.

2.

(Na velikonoční neděli.)

Vstalt jest, není Ho tuto!
Mar. 16, 6.

Prvního dne po sobotě přišly nábožné ženy, aby Miláčkovi svému poslední službu prokázaly, a Jeho Tělo drahými mastmi pomazaly. Byly by tak již v pátek při pohřbu Páně učinily; ale že se již den nachýlil a sobota nastala, v kterouž takové služby konati dovoleno nebylo: spěchaly hned v první den po sobotě, sotva slunce bylo vzešlo, aby mrtvému Mistru aspoň po smrti s láskou posloužily, když Mu v bolestech Jeho za živa v ničem uleviti nemohly.

Po cestě trápila je myšlenka, kdo jim veliký kámen hrobový odvalí; žeby u hrobu také strážce byly postaveny bývaly, aby otevření hrobu bránily, toho nevěděly, ani netušily. Jaké bylo ale jich udivení, když k hrobu dorazivše, kámen odvalený a hrob prázdný spatřily! Zmocnila se jich hrůza veliká.

Ó nelekejte se, ženy Jerusalemské! Pán trpěl hanbu a potupu jen do smrti; nyní již nastal čas Jeho oslavení! Vizte jen anděla, sedícího v hrobu otevřeném, a slyšte radostné jeho zvěstování: „Nebojte se! Ježíše hledáte Nazaretského, ukřižovaného: vstalt jest, není Ho tuto; aj místo, kdežto byli Jej položili!“

„Vstalt jest, není Ho tuto,“ volá také Církev svatá dítkám svým v čase velikonočním přeradostném. Tři dny byl Kristus Pán ve vnitřnostech země ku podobenství Jonáše proroka, který po tři dny dlel v břiše velryby; ale nyní s velikou

mocí a slávou vstal z mrtvých. Toho svědky jsou netoliko věřící, ale i nevěřící. Ano, aby svědectví o vzkříšení Páně žádné pochybnosti nepřipustilo, proto právě pohany a nevěřící učinil prvními zvěstovateli této pro nás předůležité i přeradostné události.

Svědky těmi byli strážcové u hrobu. Měli Tělo Páně střežiti, aby prý ho učeníci neukradli a potom neřekli, že vstal z mrtvých. Ó jak krátkozraká jestiž opatrnost a moudrost lidská, a jak nevyzpytatelný jestiž Bůh v Prozřetelnosti své. Právě této opatrnosti lidské, která měla býti na potupu Páně, užil Bůh pro oslavu Syna svého! Kdyby strážců u hrobu nebylo, byl by mnohý říci mohl, že Tělo Páně skutečně ukradeno bylo. Byli-li ale zřizenci samých nepřátel Páně u hrobu, kdož nyní má ještě lžím jejich věřiti? Nebo říkali-li vojáci, byvše od fariseů uplacení, že učeníci Ježíšovi Tělo Mistra svého ukradli, když oni sami spali: Kterak že mohli věděti, co se mezi spaním jejich dalo, a kdo Tělo Páně ukradl? A nespali-li, jakože strážé pod nejtěžšími tresty bdíti zavázány jsou, proč učeníků Páně nezajali a svázaných k soudu na potrestání nevydali, jak povinností jich bylo?

A také proč byli by měli učeníci mrtvolu Páně ukrásti? Byl-li Kristus Synem Božím, kterým býti se pravil, tuť vlastní mocí vstane z mrtvých, jak byl i předpovídal; byl-li ale podvodníkem, jak nepřátelé Jeho o Něm tvrdili, proč měli by s nasazováním vlastního života mrtvolu, tak četnou stráží střeženou, dobývati? Že ostatně učeníci Páně něčeho takového ani schopni nebyli, z toho vysvítá, že ani tolik srdnatosti neměli, aby se při Jeho umučení k Němu hlásili; nebo všichni Ho opustili!

Podivno zajisté a pamětihodno jest to, že když nepřátelé Páně Krista jakožto rouhače a bouřitele lidu odsuzují a i sami učeníci Jeho Ho opouštějí, svědectví o Božství Jeho vydává veřejný

hříšník, lotr, který vedle Něho visel na kříži! Zvláštní a nápadné jest i to, že prvními svědky o vzkříšení Páně nejsou nemnozí věrní, kteříž Mistru svému lásku až za hrob zachovali, ale že jsou to nepřátelé Jeho! Zdaž okolnosti ty nejsou tajemným pokynutím, že Kristus Pán jest Spasitelem hříšníků, a že od nich zvláště vyznáván a oslavován býti si žádá?

Že tomu tak jest, nasvědčuje i rozkaz tajemné nevěsty Páně, Církve svaté, zavazující nás, abychom i my učenci v těchto dnech s Mistrem svým z hrobu vstávali! Abysme opustili cesty hříchů, s Bohem ve svátosti pokání se smířili, takto vazby hříchů i smrti odložili a nový život s milostí Boží počali! Každý věrný Syn Církve, každá milovnice Páně dojista že této křesťanské povinnosti i bez pobídky zadost činí. Avšak nestačí, s Kristem pouze povstati, t. j. na chvíli Mu věrně sloužiti, za návštěvu Jeho v nejsvětější Svátosti Mu děkovati, prosby své Mu přednáseti, Jemu jakožto Pánu svému se kořiti a klaněti: ale potřeba, jako Kristus jednou vstav z mrtvých nikdy více v hrob svůj se nenavrátil, abychom i my, z hrobu hříchů povstavše, nikdy více k starým hříchům a nepravostem se nevraceli, ale v těch spasitelných úmyslech, kterých při svaté zpovědi jsme učinili, také stále vytrvali; nebo jen kdo až do konce setrvá, spasen bude. ¹⁾

A kterak nám to možným bude?

Když především bedlivě vystříhati se budeme všech zlých příležitostí ku hříchu. Kdo se nechrání jistých společníků a společnic, kdo se nevaruje jistých míst a zábav, kde pokušitel často k němu přistupoval a k zemi ho povalil, že se stal nestřídmým, smilným, podvodníkem, utrhačem: ten, byť i ve svátosti pokání s Kristem povstal, za

¹⁾ Mat. 10, 22.

krátko do hrobu neřestí svých opět upadne. Svědčí zajisté Duch svatý: „Kdo miluje nebezpečnoství, zahyne v něm!“ ¹⁾ Nepraví, že zahyne, kdo do nebezpečnoství upadne, snad z cela bez své vinny a všech prostředků k zachování ctnosti užívá: ale že zahyne kdo nebezpečnoství miluje, pokušení k hříchu tedy uchrániti se může, ale tak nečiní, a proto ukazuje, že si hříchů opravdu neoškliví, že krve Páně zaň prolité nedbá, dary a milostmi Ducha svatého pohrdá a pevného předsevzetí nemá, všechno, třebas i život opustiti, než-li dobrovolně Boha kdy více uraziti!

A proto také Církev svatá všem kněžím svým přísně nařizuje, aby kajícníkovi, který nebezpečí miluje, zlých příležitostí svévolně se nevaruje, nikterak rozhřešení neudíleli, pokud by mysli své od hříchu neodvrátil, patrné příležitosti k novým poklesnutím se nezbavil, a jest-li jí u sebe chová, jí neodstranil. Kdyby se našel kněz nesvědomitý, který by takovému hříšníku bez upřímné litosti a opravdového předsevzetí rozhřešení přece udělil, hříšníkovu by pranic neprospěl, ale ještě hrozně ublížil, poněvadž rozhřešení v tom případě neplatné jest, a sám by hříchu smrtelného se dopustil. A kdyby snad kajícník hříšný stav svůj zpovědníkovi z úmyslu zatajil, aby od něho rozhřešení vylákal, jest rozhřešení takové naprosto neplatné a hříšníkovu tím k větší záhubě; nebo že nejsa pravým kajícníkem, rozhřešení mu nepatřící si přivlastňuje, ukrádá věc svatou a takto k spoustě nepravostí již spáchaných a nikterak neodpuštěných, přidává ještě novou, které se říká svatokrádež. A jest-li se opováží, potom i k stolu Páně přistoupiti, a jako Jidáš Těla Páně nehodně přijati, dopouští se svatokrádeže nové! Ó kéž by každý bedlivě uvážil hrozná slova svatého apoštola: „Kdo koli bude jísti chleb tento, aneb kalich Páně píti nehodně: vinen bude tělem a krví Páně. Kdo jí a pije nehodně, odsouzení jí a pije, jelikož nerozsuzuje těla Páně. —

¹⁾ Sir. 3, 27.

Zkusiž tedy sám sebe člověk, a tak z toho chleba jež a z kalicha pít!“ ¹⁾

Mnohý, maje starých návyků a společníků rázem se odřící, klade si otázku: Co mi řeknou lidé? Kterak budu živ? Ale pomoci není; musí se tak státi. Co jest platno člověku, kdyby všecek svět získal — tedy třebaš všechny radosti i poklady i přízeň všech lidí — když na duši své škodu trpí? Anebo jakou dá člověk výměnu za duši svou? ²⁾ Proto napomíná sám Spasitel; Jest-liže oko tvé pravé pohoršuje tě, vylup je a vrz od sebe: neboť užitečněji jest tobě, aby zahynul jeden úd tvůj, než aby celé tělo tvé uvrženo bylo do pekelného ohně.“ ³⁾ To znamená: Kdyby ti něco tak milým bylo, jako pravé oko tvé, odluč se od toho; nebo lépe jest, býti chudým, opuštěným krátký čas na světě tomto, než hříšným způsobem míti na světě nečeho do sytosti a potom za to snášeti muky na věčnosti! Neříká Pán, pohoršuje-li tě oko, zavři je, ale praví: vyvrz je! a proto také nestačí pouhé ujišťování: chci se polepšiti a nikdy více nezhrěšiti, ale musíme lidi i místa opustiti, kde duše v stálém nebezpečí hříchu smrtelného trvá. A konečně, mnoho-li na tom záleží, co o tobě snad lidé řeknou? Budeš-li jen Bohu milý, On dojista tvé cti uhájí; jest-li si ale Krále nebeského rozhněváš, kdo z lidí tě uchrání před spravedlivě trestající Rukou Jeho?

Kdo tedy s Kristem vzkříšeným chce žíti, musí se především každé dobrovolné zlé příležitosti chrániti, aby Bohu opět neumřel; musí ale také život svůj osvědčovati. K tomu je ale dle napomenutí Páně dvojí věci zapotřebí: bdění a modlitby. „Bdětež a modlete se,“ praví, „abyste nevešli v pokušení!“ ⁴⁾

¹⁾ I. Kor. II, 27—29.

²⁾ Mat. 16, 26.

³⁾ Mat. 5, 29.

⁴⁾ Mat. 26, 41.

Bdi tedy nad sebou jeden každý, abysí nebyl přemožen žádostmi a náklonostmi svými, aby tě nepřelstil znova ďábel, aby tě nesvedli zlí lidé. Odporuj již prvnímu zlému hnutí, které se v srdci tvém ozve, nebo „žádost, když počne, porodí hřích: hřích pak, když jest vykonán, zplozuje smrt!“ ¹⁾ Ďáblu nenech ani jednoho vlasu na sobě; nebo kdo tak nečiní, tomu prvé, než se toho naděje, z vlasu splete silný provaz, kterým spoutaného do záhuby vleče!

Druhý životní prostředek spočívá v modlitbě. Modliti se musí každý, kdo do života vejíti chce. Modlitba jest pouto, které nás s Bohem spojuje; modlitbou všechno na Bohu vymoci můžeme: odpuštění hříchů, sílu proti pokušením, vytrvalost v dobrém. „Modlitba kořícího se oblaky pronikne.“ ²⁾ A proto vybízí Pán: „Proste a bude vám dáno; hleďte a naleznete; tlučte a bude vám otevřeno;“ ³⁾ „všecko, začkoli modlíce se prosíte, věřte, že vezmete a stanete se vám.“ ⁴⁾ A svatý apoštol Pavel dotvrzuje slova Božského Mistra, řka: „Bez přestání se modlete!“ ⁵⁾ To znamená: modlete se vždy a všude, při pracích i odpočinutí, v radostech i žalostech, vždy aspoň časté nábožné povzdechy k Němu zasílejte, práce s modlitbou spojujte, a tak vše dílo Bohu zasvěcujte, aby vám jednou i práce i modlitby za zásluhy připočísti mohl!

Že modlitba nejmocnějším štítem naším jest proti všem úkladům pekla, to ďábel dobře ví, a proto toho, kdo se rád modlí, nepokoušívá k hříchům těžkým, ale jen mu našeptává, že tak mnoho se modliti zbytečno a směšno jest, věda, že upustí-li člověk od modlitby, na cestě ctnosti bez pomoci Boží dlouho se neudrží! Kdož tedy s Kristem vzkříšeným

¹⁾ Jak. 1, 15.

²⁾ Sir. 35, 21.

³⁾ Luk. 11, 9.

⁴⁾ Mar. 11, 24.

⁵⁾ I. Tessal. 5, 17.

v životě duchovním **vytrvati** chceš, nezapomínej obého rozkazu Páně: **Bděte a modlete se!** Stále buď na stráž, aby se žádná hříšná žádost v srdce tvé nevloudila, a ustavičně Boha za pomoc pros: ve dne i v noci, v zdraví i nemoci, doma i v kostele, v čas pokušení i po vítězství. A že nám Bůh nemůže blíže býti, jako když sám v nejsvětější Svátosti hostem naším jest, Tělo s živou vírou a náležitou uctivostí přijímej, aby se na tobě vyplnilo zaslíbení: „Ját jsem chleb, jenž s nebe sstoupil. Bude-li kdo jísti z chleba tohoto, živ bude na věky!“ ¹⁾

A jako Kristus z mrtvých když vstal, žádné společnosti více neměl s těmi, kteříž Ho hrozně umučili, ale jen svým věrným se ukazoval a přátelsky s nimi obcoval: tak člověk z hrobu hříchů povstalý nemá míti více společenství s těmi, kteříž pádu jeho příčinou byli, ale má obcovati s lidmi nábožnými, s věrnými učeníky Páně, a u nich hledati útěchu v křížích, a radu v pokušeních, aby i oněm platilo slovo andělské: „Vstalt jest, není ho tuto!“ Vstal z hrobu hříchů a žije nyní s Kristem!

Hledejme tedy společnost lidí bohumilých, a i přátel svých oslavených v nebesích, zvlášť Královny jich, kterouž nám Spasitel náš jako dědictvím před smrtí svou zanechal. Ona uslyší i vyslyší prosby naše; ona pomůže přímluvou svou u Syna svého, abysme v pokušeních neklesli, zlého se uvarovali, v ctnostech prospívali, v obnoveném životě setrvali, v lásce s Pánem Ježíšem žili již zde na zemi, a jednou loučíce se se světem zvolati mohli jako apoštol národů: „Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokonat, víru jsem zachoval. Naposledy složena jest mi koruna spravedlnosti, kterouž mi dá Pán v onen den spravedlivý Soudce: a netoliko mně, ale i těm, kteříž milují příští Jeho.“ ²⁾ Amen.

I. O. G. D.

¹⁾ Jan 6, 51, 52.

²⁾ II. Timot. 4, 7, 8.

O B S A H.

	Strana
Drahé Máti	5
I. O růženci vůbec	7
II. Tajemství: „Ježíš, který se za nás krví potil“	23
III. Tajemství: „Ježíš, který za nás byl bičován“	37
IV. Tajemství: „Ježíš, který za nás byl trním korunován“	50
V. Tajemství: „Ježíš, který za nás kříž nesl“	65
VI. Tajemství: „Ježíš, který za nás byl ukřižován“	80
Přídavek 1. Na veliký pátek	95
Přídavek 2. Na hod Boží velikonoční	103

Sv. Gertruda,

panna. † 959.

„Každý skutek stává se snadným, pamatujeme-li na odměnu, a naděje odměny jest útěchou v nejobtížnější práci.“ Sv. Jarolím.

Umiňuji si všemožně se přičinit, aby pravá cena čistoty a nevinnosti panenské vždy více poznána a vážena byla.

17. březn.

„Dobrý jest statek, při kterémž není hříchu ve svědomí.“

Sirach 13, 30.

Sv. Gertruda byla dcerou Pipina, vrchního správce franckého krále Dagoberta. Záhy poznala velikou cenu panenské čistoty a zamilovala si ji nade všecko. Byvši od krále vyzvána, aby se provdala za bohatého šlechtice, pravila jemu: „Královská milosti, velice jsem povděčna za péči, kterou mně, nehodné služebnici, věnujete; velmi ráda uposlechla bych Vás a považovala bych se za šťastnou, kdybych mohla přání Vaše vyplnit; avšak jest mi to nemožné, protože jsem již srdce své a lásku svou Pánu Ježíši, choti nebeskému, zadala.“ S úžasem a s podivením naslouchal král řeči této. Ona však zůstala předsevzetí svému věrna až do smrti. Po smrti otcově proměnila s matkou příbytek v klášter, jehož druhou abatyší se stala. Vedle kláštera vystavěla nemocnici, kde chudé a nemocné ošetřovala. Z Říma dala za drahé peníze dobré knihy přinést a denně čítávala písmo sv., tak že ho velkou část z paměti uměla. Sladce usnula v Pánu dne 17. března mezi mší sv. r. 659, oblažena byvši viděním Krista Pána a Panny Marie ve průvodu andělů.

I. O. G. D.